

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za šport

DIPLOMSKO DELO

DOMEN JARC

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

Specialna športna vzgoja
Šport in mediji

RAZVOJ ŠPORTA V OBČINI DOMŽALE MED LETI 1991 IN 2011

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

doc. dr. Tomaž Pavlin, univ. dipl. zg. in soc.

RECENZENT

doc. dr. Gregor Starc, prof. šp. vzg.

KONZULTANT

doc. dr. Aleš Dolenc, prof. šp. vzg.

AVTOR

Domen Jarc

Ljubljana, 2015

Zahvala:

Zahvalil bi se staršema, ki sta mi vsa leta študija stala ob strani, ob izdelavi diplome pa še posebej mami za potrpežljivost in očetu za številne nasvete. Mentorju Tomažu Pavlinu hvala za pomoč in nasvete, dekletu Ani za razumevanje, bratu Bernardu pa za dodatno motivacijo ob njegovem dokončanju diplomske naloge.

Gospodoma Marjanu Gorzi in Janezu Zupančiču se zahvaljujem za nasvete, informacije in zgodbe, ki so pomagale sestaviti diplomsko nalogo. Veri Vojski hvala za pregled naloge in lektoriranje. Iskrena hvala pa tudi vsem ostalim, ki so mi namenili čas in doprinesli svoj košček k dokončanju diplomske naloge.

Ključne besede: šport, razvoj, Domžale, Zavod za šport in rekreacijo Domžale, Športna zveza Domžale, Nogometni klub Domžale, Košarkarski klub Helios Domžale, kategorizacija športnikov Olimpijskega komiteja Slovenije

RAZVOJ ŠPORTA V OBČINI DOMŽALE MED LETI 1991 IN 2011

Domen Jarc

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2015

Specialna športna vzgoja - šport in mediji

Število strani: 97, število slik: 17, število tabel: 11, število virov: 52

IZVLEČEK:

Namen diplomske naloge je povezati domžalsko športno zgodbo med leti 1991 in 2011 v celoto ter poiskati in pokazati na razloge, zaradi katerih so Domžale dobile naziv športna občina.

V prvem delu je predstavljeno delovanje nekdanje Športne zveze Domžale, danes Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, ki je med drugim tudi koordinator med športnimi klubi in društvi ter občino. Uvodoma predstavljam dejavnosti in naloge športne zveze do leta 2002 ter nato Zavoda za šport in rekreacijo Domžale ter pogled Janeza Zupančiča, njegovega direktorja od ustanovitve zavoda dalje, na to obdobje razvoja domžalskega športa in njegovih uspehah, To je prvi in pomembni oris razvoja športa v občini Domžale.

V drugem delu prikazujem finančno vlaganje v šport ter sofinanciranje športnih društev oziroma klubov s strani Občine Domžale, njihovo številčnost ter članstvo. Prikazan je porast kategoriziranih športnikov Olimpijskega komiteja Slovenije v domžalski občini v primerjavi s celotno Slovenijo, opisano pa je tudi udejstvovanje šolarjev na šolskih športnih tekmovanjih občinskega nivoja. Izpostavljeni so večji infrastrukturni projekti ter njihovo financiranje. Posebej je predstavljena pomembnejša športna infrastruktura v občini Domžale ter njen razvoj.

Zadnji del diplomske naloge je namenjen priznanjem, ki sta jih tekom let podeljevala Športna zveza Domžale ter Zavod za šport in rekreacijo Domžale najboljšim športnikom, klubom ter tistim, ki so veliko doprinesli k razvoju ter pojavnosti športa v občini in tudi širše.

Pri pisanju diplomske naloge sem uporabil deskriptivno metodo dela, ter metodi analize virov in metodo razgovora. Zaradi sprememb v občini Domžale, leta 1994 so se iz domžalske občine odcepile občine Moravče, Lukovica in Mengeš ter nato leta 1998 še občina Trzin, sem zaradi relevantnosti pri nekaterih analizah upošteval dogajanja po letih 1994 oziroma 1998.

Diplomsko nalogo obogatijo tudi pogledi vseh treh domžalskih županov v letih med 1991 in 2011; Ervina A. Schwarzbartla, Cvete Zalokar Oražem in Tonija Dragarja na razvoj športa v njihovem obdobju županovanja.

Key words: sport, development, Domzale, Institute for sport and recreation Domzale, Sports association Domzale, Football club Domzale, Basketball club Helios Domzale, categorization of athletes Olympic Committee of Slovenia.

DEVELOPMENT OF SPORT IN THE MUNICIPALITY DOMZALE BETWEEN 1991 AND 2011

Domen Jarc

Faculty of Sport, University of Ljubljana, 2014

Special physical education, sport and media

Number of pages: 97, number of figures: 17, number of tables: 11, number of sources: 52

ABSTRACT:

The purpose of my diploma paper is to link a sport story of Domzale between 1991 and 2011 into a whole to find reasons why and to show how Domzale gained the name 'sport municipality'.

The first part presents the operation of the former Sports Federation Domžale, now referred to as Domžale Sport and Leisure facilities. Its role is to coordinate sports clubs, sport associations and the municipal administration. Initially, the activities of both institutions are presented, with the addition of Mr. Janez Župančič's aspect, who has successfully managed the Domžale Sport and Leisure facilities since its establishment in 2002. This serves as the first overview of the development of sports in Domžale, with its immense success and wide range of activities.

The second part deals with the investment in sports, co-financing of sport clubs and associations, and their membership numbers. The increase in numbers of categorized athletes at the Olympic Committee of Slovenia from Domžale is presented, together with the overview of schoolchildren participation in municipality sport events and competitions. Furthermore, the important infrastructural projects, their development and their financing are described.

The conclusion of the diploma thesis provides a detailed overview of the awards presented to top athletes, clubs and honorary individuals by the Sports Federation Domžale and Domžale Sport and Leisure facilities.

The methods used in the writing of my thesis are the descriptive method, the method of source analysis and the method of interview. Because of the 1994 separation of Moravče, Lukovica and Mengeš municipalities, and the 1998 Trzin separation, some analyses include data after the 1994 and 1998 in order to ensure relevance.

The diploma thesis is enriched with the viewpoints of the mayors of Domžale between 1991 and 2011, Mr Ervin Schwarzbartl, Mrs Cveta Zalokar Oražem and Mr Toni Dragar.

KAZALO

1. Uvod.....	8
2. Domžale	11
2.1. Mesto in občina Domžale	11
2.2. Zgodovina Domžal	13
3. Zgodovina športa v občini Domžale	14
3.1. Ustanovitev Sokolskega društva Domžale in Športnega kluba DISK	14
3.2. Po drugi svetovni vojni	16
3.3. Portoroški sklepi 1976	18
4. Od Zveze telesnokulturnih organizacij Domžale do Zavoda za šport in rekreacijo Domžale	19
4.1. Zveza telesnokulturnih organizacij Domžale se preimenuje v Športno zvezo Domžale	19
4.2. Ustanovitev Zavoda za šport in rekreacijo Domžale	23
4.3. Direktor Zavoda za šport in rekreacijo Domžale	26
5. Šport si je v občini izbral svoje mesto, tudi v občinskem proračunu	27
6. Športna društva in klubi	31
7. Športnim društvom in klubom namenjeno vedno več denarja	35
7.1. Na vrhu NK Domžale in KK Helios, sledi prvi individualni šport atletika	37
8. V šport in rekreacijo vključenih vedno več posameznikov.....	42
8.1. Številčnost ne pomeni boljšega sofinanciranja programov športa	43
8.2. Tudi šolska športna tekmovanja odlično zastopana.....	45
9. Kategorizirani športniki Olimpijskega komiteja Slovenije iz občine Domžale	49
9.1. Razmerje kategoriziranih športnikov se je skozi leta spreminjalo	51
9.2. Število panog v perspektivnem, mednarodnem in svetovnem razredu raste	53
10. Infrastruktura	56
10.1. Lastnik večine športnih objektov je Občina Domžale.....	56
10.2. Sprejeli sklep o Razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena.....	62
10.3. Prostorski prirastek v prvi vrsti zaradi telovadnic ob osnovnih šolah	66
10.4. Daleč največ nogometnih igrišč, manj v občini le teniških igrišč.....	68
10.5. Pomembnejši športni objekti v Domžalah.....	70
10.6. Sofinanciranje športne infrastrukture	76
11. Priznanja za najboljše športnike Domžal in vidne dosežke na področju športa	80
12. Sklep	91
13. Viri	94

1. Uvod

Kot občanu Domžal, ki je celo življenje povezan s športom, me je k diplomski nalogi s tem naslovom pritegnilo prav dejstvo, da se danes občino Domžale v prvi vrsti povezuje s športnimi uspehi. Prav slednji so bili v občini, ki je generacijo ali dve nazaj veljala za najbogatejšo v državi, večkrat predstavljeni in izpostavljeni, opisana je bila tudi več kot 100-letna športna sled, klubi so ob častitljivih jubilejih izdajali svoje knjige ali brošure s številčnimi podatki, teh sem veliko našel tudi v različnih analizah ter ocenah in prav različne mnogotere številke so v meni še vedno porajale veliko neznank in dejstev, ki so tudi večini ljubiteljev športa v naši občini skriti. Zato sem se odločil združiti podatke dveh različnih obdobj, predstaviti dejavnike in številke, zaradi katerih in s katerimi se šport v Domžalah ter njegovi okolici vsa ta leta uvršča tako visoko.

Domžale so zavoľjo športnih uspehov že pred leti dobile naziv športna občina. Medijsko najvidnejši so seveda uspehi največjih dveh kolektivov, Nogometnega kluba Domžale in Košarkarskega kluba Helios Domžale, ki sta osvajala državne lovorike - tako v članski kot mlajših selekcijah. Domžale so poleg Ljubljane celo edina občina, ki je osvojila naslov članskega državnega prvaka v dveh, v Sloveniji najbolj popularnih športih: nogometu in košarki. A tudi v preostalih športnih panogah so v občini Domžale številni posamezniki, ki so pustili ter še vedno puščajo pečat v slovenskem in svetovnem merilu. V prvo vrsto bi lahko izpostavili 'olimpijsko vas' Ihan s sila uspešnimi biatlonci, svoje dodajo alpinisti, atleti, karateisti, gorski kolesarji, motociklisti, smučarski skakalci, plesalci, šahist . . . ter posamezniki v športih, ki imajo v Domžalah posebno tradicijo: kotalkanju, karateju, jahanju in dvigovanju uteži. Občina se lahko pohvali s številnimi športniki, ki so tudi na evropskih in svetovnih prvenstvih v vseh starostnih kategorijah osvajali odličja.

V občini Domžale danes obstaja preko sto društev in klubov, ki se ukvarjajo s športom in rekreacijo ter gojijo skoraj 30 različnih športnih panog. Nabor slednjih je pester, od tradicionalnih, že omenjenih, se v Domžalah ukvarjajo s tenisom na mivki, tu je registrirana tudi Bob zveza Slovenije . . .

Mozaik uspešne športne zgodbe se je seveda začel sestavljati že pred letom 1991, a v to leto, ko je tudi Slovenija stopila na samostojno pot, so domžalski športniki zakorakali z uspehi, ki so potrdili športno pot Občine Domžale. Domžale so se na športni zemljevid postavile s

teniškimi turnirjem v novozgrajenem centru Ten-Ten, ki je kmalu postal prireditev, na kateri se je bilo potrebno pojaviti. Prvi turnir je leta 1990 dobil Šved Magnus Larsson, naslednje leto pa je pokal zmagovalca nad glavo dvignil eden najboljših jugoslovanskih igralcev vseh časov Slobodan Živojinović. V kasnejših letih so se številnim gledalcem predstavile tudi bodoče teniške zvezde, med njimi za marsikoga najboljši igralec vseh časov, Švicar Roger Federer. V devetdesetih letih sta izjemno alpinistično zgodbo začela pisati Silvo Karo in Janez Jeglič, ki sta nato dolga leta vztrajala v svetovnem alpinističnem vrhu in za svoje podvige prav leta 1991 prejela Bloudkovo plaketo.

Dokaz, da se Domžale vedno bolj razvijajo v košarkarsko mesto, so bili igralci Košarkarskega kluba Helios Domžale, ki so v sezoni 1990/91 postali regionalni prvaki in se tako prvič po desetih letih uvrstili v zvezno ligo, drugo najkvalitetnejše jugoslovansko košarkarsko tekmovanje. Avto-moto društvo (AMD) Domžale je prejelo zlato plaketo, saj je bila ekipa motoristov leta 1990 še tretjič zapored najboljša na cestno hitrostnih dirkah za prvenstvo Jugoslavije. Tudi tradicija je bila na domžalski strani. Leta 1991 je namreč Nogometni klub Domžale praznoval že svojo 70. leto obstoja.

Ob teniškem spektaklu so se Domžalčani izkazali kot odlični organizatorji še številnih drugih prireditev. AMD Domžale je poskrbelo, da so se cestno - hitrostne dirke po 18 letih vrnile na slovenska tla in v Portorožu priredilo prvo dirko v Sloveniji po letu 1973. Atletski klub je organiziral 1. odprto prvenstvo v krosu Alpe-Adria, na katerem so nastopili tekači iz petih držav, tu so bili še turnirji ali republiška in državna prvenstva v konjeništvu, kotalkanju, alpskem smučanju, šahu, v dvigovanju uteži, teku na rolkah in smučeh, smučarskih skokih . . .

Leto 1992 je bilo na nek način prelomno, saj so slovenski športniki na olimpijskih igrah prvič nastopili pod svojo zastavo. In tudi Domžale se lahko pohvalijo z dvema olimpijcem, ki sta slovenske barve zastopala na za Slovenijo nepozabnih zimskih olimpijskih igrah v francoskem Albertvillu. Obetavna, takrat 20-letna Barbara Brlec, je nastopila v veleslalomu in superveleslalomu, a obakrat odstopila, Boštjan Lekan pa je med drugim na 20-kilometrski biatlonski preizkušnji osvojil 21. mesto. Leto poprej se je Barbara Brlec v veleslalomu veselila naslova jugoslovanske prvakinja - tudi pred nekaterimi 'vražjimi Slovenkami', Boštjan Lekan pa je postal balkanski prvak.

Zimske olimpijske igre tudi v prihodnje niso minevale brez domžalskih športnikov. Kar štirje so nastopili na igrah leta 2010 v kanadskem Vancouvru: ob treh biatloncih, Teji Gregorin, Klemenu Bauerju in Petru Doklu, je Slovenijo zastopala še ena domžalska občanka, smučarka

prostega sloga, Saša Farič. Domžale imajo kljub temu, da ne ležijo v kakšnem izmed bolj smučarskih območij Slovenije, izjemne uspehe in tradicijo tudi v zimskih športih. Na petih zimskih olimpijskih igrah med leti 1991 in 2011 so športniki iz občine Domžale barve Slovenije zastopali prav vsakič. Edini občan Domžal, ki je do leta 2011 nosil dres Slovenije na letnih olimpijskih igrah, je Andrej Hauptman. Uspešen kolesar je leta 2000 nastopil na igrah v Sydneyju in štiri leta kasneje še v Atenah. V Grčiji je zablestel s petim mestom, kar je ob četrtem mestu Klemna Bauerja na zimskih olimpijskih igrah v Vancouvru eden najboljših dosežkov kakšnega občana Domžal na najodmevnejšem športnem tekmovanju na svetu do leta 2011. Hauptman je za svoje dosežke leta 2001 prejel tudi Bloudkovo plaketo.

Podatki o uspehih govorijo sami zase. Domžale so imele športno tradicijo, ki so jo znale tudi v samostojni Sloveniji razvijati naprej. In uspeti. S športom je danes v občini Domžale povezanih skoraj osem tisoč posameznikov, od tega se jih dva tisoč ukvarja s tekmovalnim športom. A vse to bi bilo lahko veliko težje, če za uspehi ne bi, poleg seveda v prvi vrsti uspešnih športnikov, klubov in sponzorjev, stala tudi Občina Domžale. Najprej z razumevanjem za šport s strani županov Cvete Zalokar Oražem in Tonija Dragarja. Oba sta imela posluš za šport, mu znala, kljub nekaterim nasprotovanjem, odrezati dovolj velik kos občinske finančne pogače, da uspehi občine tudi na tem področju niso izostali. Tako na rezultatskem področju kot v infrastrukturi, kjer so Domžale dobile številne nove in prenovljene športne objekte, čeprav se najdejo pomanjkljivosti in posamezniki, ki bi si kaj želeli spremeniti.

Začetki so bili drugačni. V letu 1990 se je v občini za šport in rekreacijo po podatkih Športne zveze Domžale ob analizi leta 1997 namenilo približno 1,73 milijona takratnih nemških mark oziroma okrog 884 tisoč evrov, v naslednjem letu le še 560 tisoč nemških mark in nato v letu 1996 samo 540 tisoč nemških mark. Vlaganje v šport se je torej v prvih letih samostojnosti v občini Domžale zmanjšalo le na 31,2 odstotka vrednosti iz leta 1990. Ugotovljena minimalna sredstva za programe izvajalcev (Kriteriji in merila Športne zveze Domžale) so predstavljala zgolj 30 odstotkov potrebnih sredstev za normalno delovanje klubov in društev ter vzdrževanje in obnovo športnih objektov. O novogradnjah v prvih letih samostojnosti ni bilo ne duha ne sluha. Na slab položaj športa v občini je Športna zveza Domžale opozarjala že od leta 1991 naprej, a do napredka ni prišlo. Po ugotovitvah Športne zveze je bilo prisotno izgovarjanje na standarde, ki jih predpisuje Ministrstvo za šolstvo in šport, pa tudi neurejena sistemska zakonodaja.

Kljub temu so se uspehi v marsikaterih individualnih športih nadaljevali. Dovolj sta bila namreč zagnanost in entuziazem športnikov in posameznikov, ki so vodili športne klube in društva. Hitro sta se jim z vse vidnejšimi uspehi pridružila še ekipna športa nogomet in košarka, ki sta v občini prevzela primat glede prepoznavnosti. Ob odličnih dosežkih je bila razlog za to tudi medijska popularnost vodilnih športov v Sloveniji.

2. Domžale

2.1. Mesto in Občina Domžale

Domžale so mesto v osrednjeslovenski regiji, ki se je zaradi svoje prometne povezave skozi celotno zgodovino hitro razvijalo. Občina je sedanjo obliko dobila prvega dne leta 1999, ko se je odcepila še zadnja izmed novonastalih štirih občin, ki so nekdanje sestavljale domžalsko. Mengeš, Moravče in Lukovica so kot samostojne občine nastale leta 1994, Trzin pa štiri leta kasneje.

Občina Domžale je po številu prebivalstva na sedmem mestu, po površini na 96. mestu med vsemi občinami v Sloveniji. Ob tem beleži eno največjih rasti prebivalstva, saj je med leti 1991 in 2007 prebivalstvo naraslo za deset odstotkov, v državi v tem obdobju le za tri. Konec leta 1998, ko je Občina Domžale dobila končno obliko, je v njej živelo 26.921 prebivalcev, že leta 2002 preko 30 tisoč in junija leta 2011 34.195 prebivalcev. Samo v zadnjem desetletju se je število prebivalcev povečalo za 14 odstotkov, kar je posledica naravnega in selitvenega prirastka. Gostota naseljenosti v občini je s povprečjem 469,4 prebivalca na km² bistveno večja kot v celotni državi (100 prebivalcev na km²). Razlog za hitro priseljevanje je bližina glavnega mesta in ugodna lega ob Kamniški Bistrici (Stiplovšek, 2012, str. 4; "Domžale 2025, Ugledno in uspešno gospodarsko, športno in kulturno središče. Mesto priložnosti, Prostor zadovoljnih ljudi", 2012, str. 7).

Danes občina Domžale po površini meri 72,3 kvadratnih kilometrov in ima 51 naselij in 13 krajevnih skupnosti. Mesto Domžale, v katerem živi dobra tretjina vseh prebivalcev občine, je razdeljeno v tri krajevne skupnosti: Simona Jenka, Slavka Šlandra in Vencija Perka. Ob njih občino Domžale sestavljajo še krajevne skupnosti: Rova, Radomlje, Homec - Nožice, Dob, Preserje, Jarše - Rodica, Toma Brejca Vir, Krtina, Ihan in Dragomelj - Pšata. Po številu prebivalcev je s skoraj 3.500 prebivalci med krajevnimi skupnostmi največji Vir, sledita z

nekaj manj kot dva tisoč prebivalci Dob in Radomlje. Od skupno 72,3 km² je športno rekreacijskih in zelenih površin 1,9 odstotka (1,36 km²).

Domžale veljajo za izjemno športno občino in mesto, po rezultatih pa spadajo v sam vrh športne uspešnosti v Sloveniji. Skupno v občini deluje preko 60 klubov in društev, ki izvajajo programe športa ter rekreacije. Za slednjo je pomembna tudi urejena pot ob Kamniški Bistrici z zunanjimi fitnesi ter bližnji hrib Šumberk z urejeno trim stezo. Na področju kulture deluje 35 društev in skupin, povezanih v Zvezo kulturnih društev Občine Domžale (Stiplovšek, 2012, str. 6).

Slika 1. Mesto Domžale s športnim parkom v ospredju (Primož Hieng, 2011)

V občini je sedem osnovnih šol, od tega dve v mestu Domžale, ki so v šolskem letu 2011/12 skupaj oblikovale 160 oddelkov s 3.340 učenci. V domžalske vrtce je vključenih skoraj 1.500 otrok. Srednješolcem in gimnazijcem je na voljo Srednja šola Domžale s poklicnimi in, od šolskega leta 2002/03 dalje, tudi gimnazijskimi programi. Število dijakov presega številko 700. V Grobljah pri Domžalah je nastanjen Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete. Slamnik je od leta 1991 glasilo Občine Domžale, pred tem je bralce o dogajanju v občini, vse od leta 1962, obveščal Občinski poročevalec, ki je marca leta 1991 spremenil svoje ime. Prvo glasilo je bilo sicer Domžalec, ki je začel izhajati že leta 1915 (Stiplovšek, 2012, str. 6).

Domžalska občina je imela v obdobju med leti 1991 in 2011 tri župane, ki jih je med drugim zaznamoval tudi drugačen pogled na šport. Konec koncev je to tudi logično, saj je uvodna leta, ko je Slovenija stopala po novi poti, težko primerjati s tistimi ob in po prelomu tisočletja. Prvi domžalski župan v samostojni Sloveniji je bil Ervin A. Schwarzbartl, ki je to funkcijo prevzel 22. maja 1990. Univerzitetnega diplomiranega inženirja kemijske tehnologije ter magistra poslovne politike in organizacije je nasledila Cveta Zalokar Oražem. Nekdaj znana političarka in poslanka je bila na mestu županje tri mandate, vse od 1. januarja 1995 pa do 11. novembra 2006, ko je to funkcijo prevzel takratni podžupan Toni Dragar. Nekdanji predsednik Športne zveze Domžale je leta 2010 zmagal na občinskih volitvah in tako dobil še drugi mandat župana. Skupno je občino Domžale od leta 1829 dalje vodilo 29 županov, Cveta Zalokar Oražem je bila sploh edina županja (Stražar, 1999).

2.2. Zgodovina Domžal

Najstarejši znani pisani viri o naseljih na območju nekdanje občine segajo v 12., 13. in 14. stoletje, najstarejša znana listina, ki omenja Domžale, pa je nastala med leti 1220 in 1230. Do konca 14. stoletja bi lahko našteali večino krajev v občini. Ime kraja se je v tem obdobju spreminjalo, tako da je mogoče leta 1490 najti ime 'Dumsel', leta 1619 pa 'Domschal', zaradi česar se predvideva, da se je današnja oblika imena začela uporabljati ob koncu 15. oziroma v začetku 16. stoletja (Roškar in Kuzmič, 2006, str. 8).

V tem obdobju so bile Domžale križišče trgovskih poti in tovarništva, med drugim na pomembni relaciji Dunaj - Trst. Ključna za razvoj mesta je bila industrija, v prvi vrsti slamnikarska, saj so prav zaradi razvoja te ob koncu 19. stoletja Domžale postale slamnikarsko evropsko središče. Slednje se je na tem območju začelo razvijati že v 18. stoletju, v industrijo pa so ga spremenili Tirolci, ki so tu leta 1866 ustanovili prvo tovrstno podjetje. Razmah je bil nato silovit, saj je bilo že leta 1902 v Domžalah 20 slamnikarskih tovarn in obratovalnic. K razvoju Domžal je veliko pripomogla tudi železniška proga, ki je leta 1890, predvsem zaradi smodnišnice, povezala Kamnik in Ljubljano (Stražar, 1994).

Z združitvijo štirih vasi: Zgornjih in Spodnjih Domžal, Stoba in Štude so bile Domžale z ukazom kralja Aleksandra 31. marca leta 1925 povišane v trg. Tržni naziv je pomenil priznanje za visoko razvito industrijo, trgovino, obrt in kulturno-prosvetne dejavnosti. 19. aprila 1952 so bile Domžale razglašene za mestno občino. 19. april je po Odloku o prazniku

Občine Domžale od leta 1996 tudi dan, ko ima Občina Domžale svoj praznik. Grb občine predstavljajo trije žitni klasi, ki se na modrem grbovnem polju prepletajo v slamninarsko kito.

Po prvi svetovni vojni je slamninarstvo začelo zamirati in v ospredje je stopila industrija ter obrtna dejavnost. Razvoj Domžal tako ni zamrl, saj se je na pogorišču slamninarske industrije razvila usnjarsko - galanterijska industrija, izjemno pomembni sta bili tudi tovarna usnjarskih izdelkov in Kemična tovarna Bistra, ki je skrbela za proizvodnjo barv, škroba in dekstrina. Domžale so se tako uveljavile tudi v kemični industriji. Po drugi svetovni vojni je sledil hiter razvoj papirniške industrije na Količevem, ki je bila pred drugo svetovno vojno v vrhu jugoslovanske papirniške industrije – za nekatere izdelke je bila celo edini proizvajalec v takratni državi (Stiplovšek, 2012, str. 42).

Poleg prometa in industrije je bila pomembna razvojna spodbuda še upravna reforma z oblikovanjem velikih občin. Domžale so dobile nove upravne funkcije. V občinskem središču se je oblikovala tudi gospodarska politika za celotno občino, to pa je močno vplivalo na naglo rast mesta (Černe idr., 1996, str. 95).

Domžale so se razvijale v industrijsko mesto, v katerem so bile v ospredju kemična, usnjarska in tekstila industrija (Helios, Tovarna papirja Količevo, Toko, Univerzale, Tosama) ter tudi trgovska družba Napredek. Še kako pomembna je bila tudi obrtna dejavnost. Domžale so bile v 80-tih letih najbolj razvito mesto v Sloveniji in posledično tudi Jugoslaviji. Takrat je strogi center Domžal dobil svojo današnjo obliko, ko je kmečke hiše zamenjalo blokovsko naselje SPB. Pravega starega mestnega jedra v mestu Domžale ni. Po osamosvojitvi Slovenije so Domžale izgubile status mestne občine, ki si ga občina neuspešno želi pridobiti nazaj.

Domžale se v zadnjih letih otepajo naziva 'spalno naselje'. Razvojni program občine Domžale 2012 – 2025 zato s potenciali, ki jih imajo Domžale, cilja na spremembo v 'Ugledno in uspešno gospodarsko, športno in kulturno središče. Mesto priložnosti. Prostor zadovoljnih ljudi.'

3. Zgodovina športa v občini Domžale

3.1. Ustanovitev Sokolskega društva Domžale in Športnega kluba DISK

Za začetek organiziranega športa v Domžalah in okolici brez težav označimo 26. december 1905, ko je bilo ustanovljeno društvo Sokol. A ne zaradi športa, ampak zavoljo dvigovanja

narodne zavesti in domoljubja. Domžalčani so se junija tega leta uprli avstrijsko-nemški manjšini, ki je želela v Domžalah okrepiti raznarodovalni vpliv med Slovenci. A to je še bolj okrepilo narodno zavest, ki je pripeljala do večje strnjenosti ter naposled, po pol leta, do ustanovitve društva. Prvi predsednik in ustanovitelj domžalskih Sokolov je bil Andrej Slokar, trgovec z lesom, ki je društvu tudi finančno pomagal. Že na ustanovnem zboru se je vpisalo 150 članov, s članarino pa so si kmalu kupili prvo telovadno orodje – bradljo.

Stvar se je hitro začela razvijati in 15. avgusta 1907 je imela Slovenska sokolska zveza na sejmišču v Zgornjih Domžalah že prvi telovadni nastop. Štiri leta kasneje je bil zgrajen Sokolski dom, pred tem pa so mladeniči proste vaje in kasneje tudi vaje na drogu izvajali kar v gostilni pri Kuharju ter na bližnjem kegljišču. Sokolski dom, ki je bil uradno odprt 8. avgusta 1911, je s finančnega vidika še dolgo bremenil sokolsko društvo in vadbo v njem. Delo v domžalskem sokolu je bilo vse uspešneje, na drugi strani pa finančne težave zaradi zgrajenega Sokolskega doma vse večje.

Ob začetku prve svetovne vojne je bilo delovanje društva prepovedano, v času vojne pa je bila v domžalskem Sokolskem domu vojaška bolnišnica. Novo rojstvo domžalskih sokolov se je zgodilo 27. oktobra 1918, ko so prvič po štirih letih nastopili v rodnih Domžalah. Seznam iz leta 1919 kaže, da je domžalsko sokolsko društvo tedaj štelo 138 članov. Sledil je padec in v začetku leta 1922 je bilo zaradi sporov in medsebojnega obtoževanja članstva v Domžalah le še 93 članov. Delo je bilo kljub temu v tem obdobju poudarjeno narodnobuditeljsko, a usmerjeno predvsem na telovadno področje.

Za razširitev športne dejavnosti je pomembna ustanovitev Športnega kluba DISK (Domžalski internacionalni sportski klub). Od leta 1921 naprej naj bi slednji skrbel za 'telesno in duhovno rast', a se je v njem, bolj kot ne, gojila le ena panoga - nogomet. Zaradi prepovedi delovanja Orla, društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1909 in se je ukvarjalo s telovadbo, je prav DISK takrat prevzel gojenje telovadbe, po letu 1930 pa so se pod njegovim okriljem vrstila lahkoatletska in kolesarska tekmovanja (Stražar, 1999, str. 253). Po prvi svetovni vojni so bili ustanovljeni številni odseki sokolskega društva v okolici Domžal, leta 1921 v Moravčah, Dobu in na Brdu. Prva dva sta leta 1930 prerasla v samostojni društvi, tretje je leta 1927 prenehalo z delovanjem. Sokolska društva so bila ustanovljena še v Blagovici, Trzinu in Krašnji. Konec decembra 1929 je domžalsko sokolsko društvo s kolektivnim prestopom Jugoslovanske sokolske zveze v Sokola kraljevine Jugoslavije postalo del tega.

Po letu 1931 so v sokolskem društvu telovadbi dodali še odbojko, vadeči in preostali člani pa so se udeleževali številnih izletov in nastopov. Društvo je leta 1936 skupno štelu 235 članov. V tem obdobju so bili že prisotni zimski športi, kot sta smučanje in hokej, pa tudi planinstvo, strelstvo, ki se je kot organiziran šport beležil od leta 1928 naprej, ko je bila ustanovljena Strelska družina Domžale, in folklor. V Ihanu se je že po letu 1937 organiziralo prva tekmovanja v smučarskem teku (Stražar, 1999). Zaradi nesoglasij se je leta 1931 del članstva Športnega kluba Disk odcepil in ustanovil Športni klub Domžale, ki je imel tudi teniško sekcijo. Slednja se je leta 1935 osamosvojila in ustanovila Tenis klub Domžale. To so bili tudi zametki tenisa v Domžalah, ki je nato z ustanovitvijo teniškega kluba znova zaživel v sedemdesetih letih. Vsi trije omenjeni klubi so se leta 1938 zaradi pomanjkanja rezultatskih uspehov znova združili v Športni klub DISK (Stražar, 1999, str. 255).

Sledila je druga svetovna vojna, obdobje, ki ni bilo primerno za normalno telesnovzgojno delovanje društva. Dotedanje dejavnosti so zamrle, saj je okupator razpustil društva in organizacije ter postavil svoja. Sokolski dom, kot nekdanje zbirališče domžalskih sokolov, je bil vedno bolj zapuščen, telovadna oprema izgubljena, reda ni bilo več in pika na i tej agoniji je bil požig doma, ki so ga 8. avgusta 1944 povzročili kar partizani sami (Brojan, Bizjak, 2005, str. 68).

3.2. Po drugi svetovni vojni

Šport v Domžalah se je po vojni nadaljeval pod okriljem Fizkulturenega društva Domžale, katerega predsednik je postal Milan Merhar, sestavljali pa so ga moški in ženski odsek, nogometni in smučarski odsek ter gospodarski in nadzorni odbor (Brojan, Bizjak, 2005, str. 79).

Fizkultureno društvo Domžale je obudilo bivše sokolske športe že v letu 1946. Ob telovadbi so bili v prvih povojnih letih priljubljeni še atletika, nogomet, smučanje in planinarjenje. Vsi omenjeni športi so se kasneje združili kot sekcije v TVD Partizan. V njem so tako leta 1952 ob telovadbi delovale še nogometna, košarkarska, atletska in namiznoteniška sekcija (Brojan, Bizjak, 2005, str. 87).

Ekipa košarkarjev v TVD Partizan je svojo prvo uradno tekmo odigrala že leta 1950, kmalu zatem, leta 1953, se je v okviru košarkarske sekcije organizirala tudi ženska košarka.

Leta 1955 se je v Športnem društvu TVD Partizan aktivno udejstvovalo 361 članov, od tega 223 moških in 138 žensk. Glavna je bila seveda telovadba, kjer so bili Domžalčani uspešni. Posegli so po lepih rezultatih na okrajni in republiški ravni, posamezni telovadci pa so tekmovali celo na državnih jugoslovanskih prvenstvih. A uspehi bi bili lahko še večji, če bi imelo društvo svoj prostor za vadbo. Člani TVD Partizana, ki je po vojni združil vse, ki so imeli šport radi, namreč niso imeli svoje telovadnice, ampak so gostovali v gimnaziji. Trenirali so dvakrat tedensko, moški posebej, ženske posebej (Brojan, Bizjak, 2005, str. 89).

V Domžalah bližnjem Ihanu je bilo že leta 1946 ustanovljeno Fiskulturno društvo Ihan, ki je takrat združevalo ljubitelje atletike, skokov, smučarskih tekov in nogometa. Štiri leta kasneje se je preimenovalo v Smučarski klub Ihan, ki se je, logično, usmeril na smučarske teke, skoke in alpsko smučanje. Šport v Ihanu v tem obdobju je povezoval Franc Rak, ki je leta 1947 skupaj z inženirjem Stankom Bloudkom začel pisati tudi smučarsko skakalno zgodbo tega okoliša. Ihan je po njegovi zaslugi dobil eno prvih skakalnic v Sloveniji, na kateri je bila leta 1951 tudi prva tekma. V Domžalah sta se v tem obdobju ustanovila dva kluba, leta 1947 Šahovsko društvo Domžale in dve leti kasneje Košarkarski klub Domžale.

Po vojni ni bilo planinske organizacije, zato je leta 1948 Leon Štifter ustanovil Planinsko društvo Domžale. Na samostojno pot so istega leta zakorakali tudi smučarji, ki so bili pred tem del telovadnih društev. Domžalski skakalci so se pridružili Smučarskemu klubu Ihan, alpinci pa so se vanj vključili dve leti pozneje in ostali člani do leta 1953. Istega leta so nato ustanovili Smučarsko društvo Sloga, ki ga je po prenehanju delovanja na začetku leta 1965 zamenjalo Smučarsko društvo Domžale. Leta 1952 je bil ustanovljen tudi Kegljaški klub Domžale. V tem obdobju so na zboru TVD Partizan posredovali tudi pobudo za ustanovitev športnega društva, v katerega naj bi se vključili nogometaši, odbojkarji, plavalci in drugi. Tako bi športna dejavnost v Domžalah postala bolj vsestranska (Brojan, Bizjak, 2005, str. 89).

V poročilu Zveze za telesno kulturo Domžale so za sezono 1961/62 zapisali, da na območju občine Domžale deluje 15 osnovnih organizacij, in sicer: 8 partizanskih društev, ena taborniška organizacija, pet samostojnih klubov ter eno šolsko športno društvo. Niti eno izmed njih nima lastne telovadnice, premalo je usmerjanja mladine v množična tekmovanja.

V začetku sedemdesetih let se je intenzivneje začel razvijati še en pomemben šport v domžalski občini - kotalkanje. Leta 1963 je bilo v Domžalah že okrog 30 kotalkarjev. Tako rekoč istočasno se je v Avto-moto društvu Domžale, ki se je sicer od ustanovitve leta 1948 ukvarjalo z vzgojo voznikov motornih vozil, razvil tekmovalni šport. Prvi nastopi so

zabeleženi že leta 1961, pet let kasneje pa so se tekmovalci AMD Domžale podali tudi preko meja Jugoslavije, kjer so prav tako uspešno nastopali. Na začetku sedemdesetih sta se ustanovila tudi Kegljaški klub Domžale (1960) in leta 1963 Težkoatletski klub Domžale (Stražar, 1999, str. 263).

3.3. Portoroški sklepi 1976

S spremembo slovenske Ustave leta 1974 so se formulirale samoupravne interesne skupnosti, med njimi tudi SIS za šport. To je bil začetek kvalitetnega dela na področju športa, saj je tega leta šport zakonsko dobil sredstva za financiranje, tako za dejavnost kot za športne objekte.

Leto 1976 je bilo za šport v Sloveniji in posledično seveda tudi v Domžalah prelomno, saj so bili 17. aprila sprejeti tako imenovani Portoroški sklepi, ko sta Samoupravna telesna skupnost Slovenije in Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije 50 športnih panog razdelili v tri skupine po pomembnosti. Prioritetni športni panogi sta v Domžalah postali košarka in atletika (obe sta bili prioritetni športni panogi v republiki, ki sta zagotavljali sistem izbora športnikov po vsej Sloveniji), v drugi prioritetni rang sta spadala nogomet in smučanje, ki se je delilo naprej na alpsko, teke in skoke, v tretji pa dvigovanje uteži, šah in alpinizem. V Domžalah je ob omenjenih močno napredovalo kolesarstvo, ki je imelo tudi ambicije postati prioritetna športna panoga (Grošelj in Vrabc, 2013; "Aktualno v telesni kulturi", 1980, str. 39).

Z ustavnim določilom leta 1976 je bilo redno udejstvovanje v telesni kulturi pravica in dolžnost slehernega občana. Telesnokulturna dejavnost v občini je bila takrat organizirana v 34 športnih društvih in klubih ter devetih šolskih športnih društvih, v katere je bilo vključenih okoli 5000 članov (Gedrih, 1979, str. 414).

Iz teniške sekcije je bil leta 1977 ustanovljen Teniški klub Domžale, leto kasneje iz atletske Atletski klub Domžale. Na svojo pot so uradno zakorakali tudi v Nogometnem klubu Radomlje (1973), Konjeniškem klubu Krumperk (1978) in Športnem društvu Vir (1980). Na Krumperku naj bi bil sicer že leta 1960 ustanovljen Konjeniški klub Domžale, v njem pa so se zbirali ljubitelji konjeništvu in lastniki športnih konj.

Rezultatski napredek je bil viden, predvsem pri nogometaših, košarkarjih, smučarjih tekačih, šahistih in dvigovalcih uteži. Uspešnosti športnikov pa ni sledila infrastruktura, ki je dobesedno stagnirala. Nekaj finančnih sredstev je bilo namenjenih le v obnavljanje športnih

objektov, vlaganja v nove pa ni bilo. Prostorski problem je bil delno rešen s telovadnicami ob šolah, ki so jih kot svoje vadbene prostore imele tudi telesnokulturne organizacije. S popisom vseh objektov za šport in rekreacijo leta 1977 je bilo ugotovljeno, da ima občina 15 pokritih vadišč – sedem velikih in štiri male telovadnice, tri avtomatska kegljišča in dve strelišči za zračno puško – v skupni velikosti 4365 m² ali 0,13 m² na prebivalca. Te številke so občino uvrščale na 8. do 12. mesto v republiškem merilu, a zgolj zaradi velikega števila telovadnic ob šolah. Odprtih vadišč je bilo v občini 33 – osem nogometnih, pet košarkarskih in dva odbojcarska igrišča, dva kombinirana, štiri krožna tekališča, eno ravno tekališče, skakališče, trije bazeni, dve smučarski skakalnici in dva balinišča, dve trim stezi in planinska koča - v skupni velikosti 56.441 m² ali 1,66 m² na prebivalca. To je občino uvrščalo na deveto mesto, a zgolj zaradi velikega števila nogometnih igrišč. V obdobju pred letom 1980 se je množičnost v društvih povečevala, a obenem je upadala udeležba na tekmovanjih ("Aktualno v telesni kulturi", 1980, str. 6; Gedrih, 1979, str. 421).

Klubi in društva so nato v 90-tih. letih še naprej, tudi iz sekcij TVD Partizana, prehajali na samostojno pot, tako da se je leta 1990 program športa na tekmovalnem področju izvajal v 19 panogah v 30 telesnokulturnih organizacijah - od regijskega nivoja do evropskih in svetovnih prvenstev, v skupno 40 telesnokulturnih organizacijah pa se je izvajal množični šport oziroma rekreacija. Šolski šport so gojili v desetih šolah. Prav šolskemu športu so v Domžalah dajali velik poudarek, saj je kvalitetno delo v šolskih športnih organizacijah najboljša garancija za uspešno delo v klubih in društvih. Že junija leta 1980 je bilo tako v Delegatskem obveščevalcu zapisano: "Nadaljnji razvoj telesne kulture je povezan s sodelovanjem z Občinsko izobraževalno skupnostjo ter Skupnostjo otroškega varstva. Začeto delo s športno značko se mora še povečati, saj je športna značka začetek telesne vzgoje v vzgojnovarstvenih zavodih in v malih šolah za vse otroke" ("Aktualno v telesni kulturi", 1980, str. 39).

4. Od Zveze telesnokulturnih organizacij Domžale do Zavoda za šport in rekreacijo Domžale

4.1. Zveza telesnokulturnih organizacij Domžale se preimenuje v Športno zvezo Domžale

Šport v občini Domžale je vsa ta leta povezovala zveza oziroma zavod, ki je podaljšana roka občine na področju športa. V statutu Zavoda za šport in rekreacijo Domžale je tako v prvem

členu zapisano: Zavod za šport in rekreacijo je ustanovljen za izvajanje aktivnosti športa in rekreacije, za upravljanje, urejanje in vzdrževanje športnih objektov v občini Domžale, za opravljanje administrativnih, strokovnih, organizacijskih, tehničnih in drugih del na področju športa in rekreacije na območju občine Domžale (Statut Zavoda za šport in rekreacijo, 2003, 1. člen).

V uvodnih letih samostojne občine Domžale in še pred tem je bila za razvoj športa, tedaj telesne kulture, zadolžena Zveza telesnokulturnih organizacij (ZTKO) Domžale. Slednja je skrbela za sofinanciranje dejavnosti društev športa in rekreacije, dogovorjene programe telesnokulturnih organizacij, med katere spadajo zdravniški pregledi športnikov, šola v naravi, podelitev priznanj, večja športna tekmovanja, poleg tega pa je bila zadolžena za vzdrževanje hale Komunalnega centra Domžale, Športnega parka Domžale in kopališča. Ob tem pa je bila odgovorna še za investicije in amortizacijo v športne objekte. Leta 1990 se je, podobno kot v preteklih letih, za dejavnost športa namenilo 71 odstotkov, športnim objektom pa 29 odstotkov vseh sredstev. Naloga ZTKO je bila tudi organizacija plavalnih tečajev za otroke in mladino.

V ZTKO je bilo leta 1991 včlanjenih 49 telesnokulturnih organizacij (TKO), 33 od teh je gojilo 18 različnih športnih panog, 42 se jih je ukvarjalo z rekreacijo. Med 18 panogami so bili; košarka, nogomet, smučarski skoki, smučarski teki, alpsko smučanje, atletika, šah, konjeništvu, alpinizem, streljanje, kegljanje, dviganje uteži, kotalkanje, tenis, namizni tenis, balinanje, karate in lokostrelstvo. Od 33 klubov in društev, ki so gojili tekmovalni šport, je bilo največ nogometnih društev, kar devet, in po tri balinarska ter karatejska.

Na skupščini 21. 12. 1993 se je ZTKO preimenovala v Športno zvezo (ŠZ) Domžale, v katero so bila vključena društva z območja občin Upravne enote Domžale. Pred formiranjem novih občin se je po posvetu večina društev in klubov, kar 95 odstotkov, odločila za nadaljnje članstvo v ŠZ Domžale, nobeno pa ni zahtevalo izstopa.

Osnovne dejavnosti ŠZ in pred tem ZTKO so bile:

- **šolski šport**
 - šport predšolske mladine (Zlati sonček in Šola plavanja),
 - šport v osnovni šoli v obliki interesnih dejavnosti,
 - šolska športna tekmovanja;

- **skupni programi** (za katere ŠZ s sofinanciranjem zagotavlja izobraževanje strokovnih kadrov, zdravniške preglede športnikov, večje in promocijske športne prireditve, omogoča razvoj športnikov, ki so uspešni na mednarodnem nivoju v smislu pomoči pri udeležbi na mednarodnih tekmovanjih, počitniške dejavnosti (plavalni tečaji v poletnih mesecih – cilj je odpraviti plavalno nepismenost med osnovnošolsko mladino) ter izvedbo zaključne letne prireditve in podelitev priznanj s strani ŠZ Domžale);
- **strokovna dela** (vsa tehnično strokovna in organizacijska dela za izvedbo posameznih segmentov programov se izvajajo pri Strokovni službi ŠZ; poleg izvajalnih del služba opravlja vsa dogovorjena strokovna dela za potrebe Oddelka za družbene dejavnosti Občine Domžale);
- **športni objekti**
 - tekoče vzdrževanje: ŠZ je na podlagi pogodbe z Občino Domžale julija leta 1995 prevzela upravljanje in vzdrževanje športnih objektov v Športnem parku Domžale (takrat stadion z nogometnim igriščem in atletsko stezo ter napravami, dom športnih organizacij, večnamensko ploščad in druge zelene površine) ter trim stezo na bližnjem Šumberku;
 - investicijsko vzdrževanje in investicije,
 - obratovanje in upravljanje objektov: vsa tehnično operativna in administrativna dela. kot so: plačilo stroškov delovanja (elektrika, voda...), obračun najemnin, čiščenje prostorov in analiza stroškov ter priprava programa vzdrževanja (Športna zveza Domžale: Poročilo za obdobje 1998-1999, 2000; Sklep o sprejemu poročila o športni dejavnosti v občini Domžale, 1996, str. 163).

Leta 1995 je bilo v programe športa vključenih 3083 aktivnih udeležencev, od tega preko 1100 v tekmovalni šport. Število registriranih društev v občini Domžale je bilo 66, od tega je bilo s strani ŠZ sofinanciranih 40. Do leta 1998 so se namreč vrednotili in financirali samo programi društev, ki so bila vključena v ŠZ Domžale, nato pa na podlagi pogodb, ki jih je sklepala Občina Domžale, ne glede na to, ali je društvo član ŠZ ali ne. Od leta 1999 so društva za sofinanciranje svojih programov tako kandidirala preko javnega razpisa. Športna društva so sicer organizirana na podlagi določil Zakona o društvih. Društva se panožno povezujejo v nacionalne panožne zveze, na lokalnem nivoju pa se je na območju občine Domžale v ŠZ Domžale vključilo nad 90 odstotkov športnih društev in klubov (Športna zveza Domžale - Poročilo za obdobje 1998 - 1999, 2000; Problematika športa v občini Domžale – Analiza za obdobje 1995/2000, 2001).

Športna zveza je za sofinanciranje društev pripravila Pravilnik za vrednotenje športnih programov v občini Domžale, s katerim občinski svet določa pogoje, merila in postopke za vrednotenje in razdelitev sredstev za sofinanciranje programov športa v občini Domžale. Predmet tega pravilnika je bila delitev sredstev, ki jih po sprejetih programskih nalogah zagotavlja država, in sredstev, ki jih po dogovorjenih programskih nalogah zagotavlja občina. Pravilnik se sprejema na sejah Občinskega sveta Občine Domžale, usklajen pa mora biti z Zakonom o športu (Pravilnik o pravilih in merilih za vrednotenje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale, 2003).

Občini Domžale in Trzin sta po ločitvi na pobudo ŠZ Domžale sprejeli svoja Pravilnika za vrednotenje programov v občinah ter na podlagi dogovorjenih kriterijev uredili problematiko sofinanciranja programov društev. Sofinanciranje društev je bilo namreč v nasprotnem primeru odvisno od politične volje oziroma poznanstev. Tako na primer občine Mengeš, Moravče in Lukovica po odcepitvi od Domžal kljub določilom Zakona o športu niso sprejele svojih Pravilnikov o vrednotenju programov, posledica pa je bila razdeljevanje javnih financ, bolj kot ne, glede na ozke interese in vpliv posameznikov. Vloga ŠZ Domžale je bila tako v lokalnem okolju izven občine Domžale razvrednotena, klubi pa, bolj kot ne, prepuščeni sami sebi (Športna zveza Domžale - Poročilo za obdobje 1998 -1999, 2000).

Upravljanje športa se je do ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale v letu 2002 izvajalo na dveh nivojih - na nivoju občine in športne zveze. Naloge slednje so bile med drugim spremljanje dejavnosti izvajalcev programov športa – društva, šole, vrtci – analize in ocene stanja, obdelava in vrednotenje programov društev v občini, organizacija in izvedba šolskih športnih tekmovanj na nivoju domžalske regije (vključenih vseh pet občin, vsaka sofinancira svoj del stroškov), upravljanje in vzdrževanje športnih objektov – športni park in trim steza, zbiranje in statistična obdelava podatkov za potrebe občine, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Olimpijskega komiteja Slovenije (Problematika športa v občini Domžale – Analiza za obdobje 1995/2000, 2001).

Leta 2000 je Marjana Gorzo na mestu predsednika Športne zveze Domžale zamenjal današnji župan občine Toni Dragar. Gorza je prevzel mesto podpredsednika, sekretar pa je še naprej ostal Ranko Cukrov, ki je pri razvoju športa v občini opravljal pomembno vlogo. Vzporedno z izvolitvijo Dragarja se je zveza tudi statusno spremenila, saj so bili od takrat dalje člani ŠZ le še klubi in društva z območja občine Domžale ter ne več iz celotne uprave enote. Zavaljo tega se je članstvo iz 56 zmanjšalo na 43 društev in klubov. V zadnjem letu delovanja Športne

zveze Domžale, predno je njegove naloge prevzel Zavod za šport in rekreacijo Domžale, je leta 2002 športne programe v občini izvajalo 41 športnih društev, ki so bili člani ŠZ, in še dvanajst, ki niso bili člani zveze.

Delo Športne zveze Domžale je bilo v celoti gledano uspešno, saj se je število aktivnih članov v klubih ter društvih med letoma 1995 in 2001 povečalo za 37 odstotkov - na 4223. Za 17 odstotkov se je v tem obdobju povečalo tudi število društev, ki se prijavljajo na razpis za sofinanciranje občine. Resda je v tem času kakšna športna panoga prenehala z dejavnostjo (lokostrelstvo, namizni tenis, odbojka), a so se pojavile številne nove, med drugim tudi gorsko kolesarstvo, badminton, športni ples, dresurno jahanje. Odlično so bila utečena šolska športna tekmovanja, ki se jih je udeleževalo preko 3000 učencev in učenk, Športna zveza je ob tem začela z uvajanjem programov za najmlajše: Zlati sonček in Krpan ter program učenja plavanja za predšolsko in osnovnošolsko mladino. Svoje je v tem obdobju seveda opravila tudi delitev občine, ki je terjala nova in nova dogovarjanja, usklajevanja, na trenutke tudi nerazumevanje s strani novoustanovljenih občin, zaradi česar težko enačimo delo zveze z nato ustanovljenim Zavodom za šport in rekreacijo Domžale. Je pa zagotovo športni zvezi uspelo dvigniti pomen športa v občini ter prispevati k njegovemu razvoju. Če so na Športni zvezi Domžale še leta 1997 želeli, da bi bil odstotek občinskega proračuna, vloženega v šport, tri odstotke, so si že leta 2000 zadali dvig te številke na sedem odstotkov. Občina je v šport in rekreacijo sicer leta 1995 vložila 1,73 odstotka razporejenih odhodkov proračuna, leta 2000 pa takrat izjemnih 6,42 odstotka in nato leto kasneje 4,96 odstotka. Ob tem je vedno obstajala težnja, da se, kolikor je mogoče, delež enakomerno porazdeli med programe klubov in društev ter infrastrukturo (Problematika športa v občini Domžale – Analiza za obdobje 1995/2000, 2001).

4.2. Ustanovitev Zavoda za šport in rekreacijo Domžale

Do spremembe v vodenju športa in rekreacije v občini pride leta 2002, ko novoustanovljeni Zavod za šport in rekreacijo Domžale po 23. členu Zakona o športu prevzame strokovna, tehnična, organizacijska in administrativna dela za potrebe osrednje športne zveze. Občinski svet je oktobra leta 2001 sprejel Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zavod za šport in rekreacijo Domžale, ki je bil v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani vpisan dne, 17. 9. 2002. Svet zavoda je na podlagi 45. in 46. člena Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91), 23. do 25. člena Zakona o športu (Ur. list RS, št. 22/98) ter 8. in 24. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za šport in rekreacijo Domžale« (Uradni vestnik Občine

Domžale, štev. 10/2001 in štev. 7/2003), na seji avgusta 2003 sprejel Statut Zavoda za šport in rekreacijo Domžale (Statut Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, 2003).

Do spremembe vodenja je prišlo zato, ker je Športna zveza Domžale pravna oseba zasebnega prava, enako kot društva in je na podlagi Zakona o javnih financah za svoj program lahko financirana ali sofinancirana le na podlagi javnega razpisa, enako kot to velja za društva ali druge osebe zasebnega prava. Navedeno pomeni, da športna zveza nima javnih pooblastil, oziroma ne izvaja javne službe, kot jo sicer izvaja javni zavod Zavod za šport in rekreacijo Domžale, katerega ustanoviteljica je bila Občina Domžale. Novoustanovljeni zavod je kljub temu v bistvu na večini področij nadaljeval delo ŠZ, marsikatero stvar pa tudi prevzel od svoje predhodnice.

Problem je, poleg prenosa financ za sofinanciranje programov, nastal tudi pri upravljanju športnih objektov. Občina je pred letom 2002 postala lastnica velikega števila objektov, zato je bilo potrebno najti sistem, kako to voditi in urejati, saj je bila Športna zveza Domžale ustanovljena za programe športa, zaposlena sta bila le sekretar in tajnica oziroma referentka, kar je bilo premalo za tako obsežno delo. Kar nekaj časa se je razpravljalo o tej dvotirnosti med ŠZ in Zavodom za šport in rekreacijo Domžale, pa tudi o možnosti, da se vodenje športa popolnoma spremeni. V Domžalah je šport bogato razvejan, od olimpijskih do neolimpijskih športnih panog, zato je bilo veliko razpravljanja tudi o postavljanju prioritet. Glede na to, da je imel v predsedstvu ŠZ vsak svojo panožno izbiro, saj so bili v tej vlogi po večini predsedniki večjih športnih klubov in društev, je bilo to težko. Zato je takrat novi predsednik postal Toni Dragar, ki ni bil panožno obremenjen.

Tako se je po letu 2000 iskala rešitev, ali obdržati ŠZ oziroma na drugi strani ustanoviti zavod in ŠZ enostavno zamrzniti. Domžale so imele takrat komunikacijo tudi z občinama Kranj in Koper, ki sta prav tako ustanovili zavod za šport, kateri je prevzel glavno funkcijo v vodenju športa v občini.

Zavod na podlagi statuta uresničuje javni interes Občine Domžale na področju športa in rekreacije z ustvarjanjem možnosti za razvoj športa, rekreacije, posameznih športnih in rekreativnih panog, društev ter združenj, športa in rekreacije mladih ter oseb s posebnimi potrebami, z uveljavljanjem športnikov, društev in organizacij z območja občine Domžale ter promocijo Občine Domžale, s športno in rekreativno vzgojo v šolah in vrtcih ter razvoj le-te, z izobraževanjem, raziskovanjem in analiziranjem potreb po športni in rekreativni dejavnosti ter

z ohranjanjem in povečevanjem športnih ter rekreativnih površin na območju občine Domžale. (Statut Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, 10/2003, 2. člen, 2003).

Prav z ustanovitvijo in delovanjem zavoda se je šport v domžalski občini postavil še na višjo raven, kar je opazno na številnih nivojih. Najbolj vidna je seveda infrastruktura, na kateri se je v teh desetih letih delovanja ogromno naredilo. Pred tem je šlo od leta 1991 dalje v prvi vrsti za vzdrževanje in adaptacijo športnih objektov, po letu 2003 pa se začne tudi ta športna podoba Domžal občutneje spreminjati. Poraslo je tudi vlaganje v šport s strani občine, v zadnjih letih še posebno v programe športnih društev.

Domžale so imele vedno številne uspešne športnike, a prav po letu 2003 je zaznati nekatere največje uspehe - tako na republiški kot mednarodni ravni. Seveda to ni posledica ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, ampak v prvi vrsti uspešno delo društev in klubov ter posameznikov, ki jih vodijo. A občina in posledično Zavod za šport in rekreacijo Domžale sta tista, ki športnikom skušata zagotoviti kar najboljše pogoje za treninge ter delo in jim v najboljši možni meri tudi finančno pomagati. To se je v tem obdobju tudi zgodilo. Vendar je od tega potrebno ločiti profesionalizem članskih ekip v obeh profesionalnih klubih v občini, ki ju občina nikoli ni imela namena financirati, ne na začetku samostojne poti in ne danes. Konec koncev že Zakon o društvih določa, da slednja svoje programe izvajajo na neprofitni osnovi. Cilj občine je zagotoviti najboljše pogoje za čim boljše ter lažje delovanje klubov. In to v skladu s potrebami za nemoteno delovanje zavoda ter izvajanje dejavnosti zavoda, ki zajemajo naslednja organizacijska področja oziroma dejavnosti:

- dejavnost društev športa in rekreacije,
- dejavnost upravljanja in vzdrževanja objektov v občinski lasti,
- dejavnost šolskega športa,
- druga strokovna, administrativna in tehnična dela

(Statut Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, 13. člen, 2003).

Sredstva za svoje delovanje zavod pridobiva z izvajanjem dejavnosti na osnovi letnega programa, del iz sredstev proračuna ustanovitelja (občine), s prodajo storitev uporabnikom (najemnine) in iz drugih virov (Statut zavoda za šport in rekreacijo Domžale, 25. člen, 2003).

4.3. Direktor Zavoda za šport in rekreacijo Domžale

Zavod zastopa in predstavlja direktor, ki ob svetu zavoda in strokovnem svetu predstavlja organe Zavoda za šport in rekreacijo Domžale. Že od imenovanja dalje, od leta 2003, je na čelu Zavoda za šport in rekreacijo Domžale mag. Janez Zupančič, ki ima tako odličen pogled na delovanje in razvoj športa v občini Domžale. Zavod za šport in rekreacijo Domžale je pod njegovim vodstvom prevzel delo Športne zveze Domžale

"Ob ustanovitvi Zavoda za šport in rekreacijo, v katerem sem prevzel mesto direktorja, je bilo pomembno dejstvo - in ob tem verjamem, da smo bili skupaj z občino korektni, da ni bila pomembna inštitucija, ki izvaja program športa, ampak programi. V začetnem obdobju, ko sta delovala tako zavod kot športna zveza, je prihajalo do nesoglasij, a zavedali smo se, da so tisti, ki so najpomembnejši - šport in športniki, v dobro katerih smo delovali vsi. Verjamem, da je bil ta prehod vodenja športa na območju občine od ŠZ do zavoda pravi, kar smo kasneje z delom tudi dokazali. Zavod je prevzel delo Športne zveze, katere prispevek nato ni nihče pogrešal, kar pomeni, da smo delali dobro. Da smo imeli vsebino.

Upam si trditi, da smo naredili veliko, tako na področju infrastrukture kot programov športa in rekreacije. Sploh neurejenost športne infrastrukture je bila izziv za novoustanovljeni zavod, saj je bilo stanje glavnih objektov, od stadiona do hale Komunalnega centra in športnega parka, slabo. Dokler je bil denar in še ni nastopila kriza, smo ogromno naredili na infrastrukturi, nato pa, ko se je začela kriza, smo večji poudarek dali zagotavljanju sredstev za financiranje programov športnih društev, kjer se je številka z 200 tisoč evrov dvignila na preko 400 tisoč. Vedno smo znali prisluhniti društvom. Tudi pri najemninah infrastrukture. Besede društev niso ostale neslišane in dokončanju prenove hale Komunalnega centra Domžale v letu 2010 je sledilo drastično povečanje sofinanciranja športnih društev v občini. Ob tem seveda ne gre spregledati, da ima župan Toni Dragar posluš za šport, zaradi česar se je ta preskok sploh zgodil. To pa seveda ni bilo vse, kar je ponudila občina oziroma zavod. Omogočeno je kopanje po izjemno nizkih cenah, drsanje je po zaslugi Občine Domžale tako rekoč zastoj, zgrajene so bile številne rekreativne poti in tu je občina res ponudila ogromno za šport ter rekreacijo vseh.

Zase lahko trdim, da sem prepričan, da sem znal prisluhniti vsem, ne glede na to, kaj se je kdaj govorilo v ozadju; da sem skušal videti pozitivno stran in da mi ni bilo problem pomagati glede fleksibilnosti sredstev, ki so bila na voljo za tekoče investicijsko vzdrževanje. Ob tem

tudi mislim, da bi lahko prav na področju vzdrževanja naredili še več. V upravljanju zavoda je ogromno površin, tudi rekreacijskih, ki jih je potrebno vzdrževati, prenavljati in marsikaj bi se lahko naredilo še hitreje ali bolje. Tudi v primeru, če se takrat z odlokom prenos in upravljanje nekaterih objektov ne bi prestavilo na leto 2007, bi bilo morda narejeno še več.

Tudi minusi seveda obstajajo. Športna dvorana je bila zastavljena z resnimi nameni in če bi bila takrat resnično zgrajena v Športnem parku Domžale, bi bil to ogromen doprinos. Enako tudi urejenost športnega parka, ki je bil naš največji projekt. Zgrajen je bil stadion z reflektorji za kar najboljše pogoje nogometašev in atletov, na novo zgrajena so bila teniška igrišča, otroška igrišča, igrišča za odbojko na mivki, obnovljeni skate park, bazen, drsališče, postavljeno metlišče za atlete. Vse to so stvari, ki smo jih v športnem parku naredili v teh desetih letih. Meni osebno ob vsem tem manjka pika na i. Prepričan namreč sem, da bi bil športni park videti še bolj kot celota, če bi ga povezovale le zelene površine in pešpoti. Velika želja je bila tudi vzhodna tribuna na stadionu v Domžalah, s katero bi prišli do prepotrebnih garderob ob samem igrišču. Projekt je bil načrtovan že v letu 2007, a je nato kriza prinesla svoje. Ogromno pomeni tudi legalizacija športnih objektov, ki so bili v športnem parku in okolici v veliki večini zgrajeni nelegalno. Na tem področju se je naredilo res veliko.

Klubi in društva so se v tem obdobju organizirala, bila bolj številčna, povečalo pa se je tudi članstvo. Marsikje je bil narejen velik korak naprej v izobrazbi strokovnega kadra, kar še posebej veseli, saj si vsak zasluži strokovno vodeno vadbo, ne glede na to, ali gre za resnega športnika ali zgolj rekreativca. Uspehi, ki so poznani, me zadovoljujejo. Sem vesel in ponosen, da sem v teh časih del tega uspešnega domžalskega športa," svoj pogled na razvoj športa razkrije Zupančič (Janez Zupančič, osebna komunikacija, november 2014).

5. Šport si je v občini izbral svoje mesto, tudi v občinskem proračunu

Začetki na samostojni poti so bili, tako kot povsod, težki, a Domžale so se v teh 20 letih razvile v eno najbolj športnih občin v Sloveniji. V prvem obdobju morda še ne, a na prehodu v novo tisočletje so Domžale stopile med najuspešnejše športne občine. Eden izmed razlogov je tudi okolje, ki ga je nudila občina in v katerem so se športni klubi in društva lahko razvijali.

Delovanje sicer v veliki večini, marsikje tako rekoč v celoti, sloni na lastnih sredstvih, kot so; članarine in vavnine ter sponzorska sredstva, a tudi občina je naredila velik korak k razvoju športa in rekreacije. O tem priča delež, ki ga je v svojem proračunu namenila za šport in

rekreacijo. Občina je leta 1995, po tem ko so se odcepile občine Moravče, Lukovica in Mengeš, po podatkih Zaključnega računa Proračuna Občine Domžale za šport namenila slabih 180 tisoč evrov, 16 let kasneje je ta številka znašala skoraj dva milijona evrov. Vložek v šport se je tako povečal za 1082 odstotkov, medtem ko so se prihodki občine med letoma 1995 in 2011 povečali za veliko manj, 259 odstotkov.

Vsak izmed trojice županov, Ervin A. Schwarzbartl, Cveta Zalokar Oražem in Toni Dragar, ki so vodili domžalsko občino, je po svoje prispeval k razvoju športa. Prav njihovo delo je, posplošeno rečeno, dokaz, da je prav od ljudi na najvišjih položajih v občini odvisno, kakšen vpliv in pomen bo imelo določeno področje v občini.

"Občina Domžale pred začetkom mojega mandata 1995 ni namenjala veliko sredstev za šport, tako za delovanje društev kot vzdrževanje infrastrukture, da o kakšnih novih investicijah v tistem času sploh ne govorim. To je bilo petletno obdobje, ko je na področju športa in infrastrukture vse stalo. Nekatera društva so bila celo tik pred propadom, saj niso imela sredstev niti za najnujnejše stroške. To kaže, da je vpliv lokalne politike in vodilnih v občini lahko velik spodbujevalec ali zaviralec razvoja športa. Pri tem gre za zagotavljanje sredstev za delovanje društev, delo z mladimi in tudi zagotavljanje prostorskih možnosti, infrastrukture, saj veliko večino športnih objektov, ki jih potrebujejo športna društva, gradijo lokalne skupnosti. Zame osebno je bilo to, da namenimo več sredstev za šport, logičen korak, saj sem menila, da je športna dejavnost pomembna, da je potrebno spodbujati športno aktivnost, posebej med mladimi, in jim nuditi čim več možnosti ter tudi zgraditi in poskrbeti za vzdrževanje športnih objektov. Vse to je bilo ob mojem prevzemu funkcije precej zanemarjeno in zapostavljeno," uvodno stanje in svoje vodilo na področju športa ob prevzemu županske funkcije predstavi Zalokar Oražmova (Cveta Zalokar Oražem, osebna komunikacija, oktober 2014).

Razlogov za takšno uvodno stanje na področju športa s strani občine je bilo v prvih letih po osamosvojitvi Slovenije seveda več. Za prvega domžalskega župana v občini Domžale so bili pomembnejši drugi projekti in področja. "Sam nisem bil človek, ki bi športu dajal veliko pozornost. Seveda ga nisem porinil na stran, a potrebno se je zavedati, da smo bili na novi poti, pisala se je nova slovenska zgodba in marsikaj je bilo potrebno narediti drugače kot pred tem v Jugoslaviji. Takrat je bila domžalska občina večja kot danes in meni je bilo bolj pomembno, da se asfaltira kakšna cesta ali potegne vodovod do oddaljenih vasi, ki so bile del naše občine, kot pa da se v preveliki meri financira športne klube in društva ali dogodke,

povezane z njim. Ko je bilo govora o športu pri nas, sem se zavzemal predvsem za šolskega. Mladim je potrebno dati izbiro, priložnost in to sem želel narediti. Sam sem mnenja, da je financiranje profesionalnih klubov s strani občine nepotrebno oziroma daleč od tistega nujnega. Če se hočeš iti profesionalizem, si za to najdi sponzorja, ne pa, da ti pomaga občina, ki s tem izgublja denar za kakšne druge, zame pomembnejše stvari. Zato s tega vidika nisem bil najbolj priljubljen župan. Ob tem je potrebno vedeti, da je bilo denarja kar naenkrat za vse veliko manj kot v Jugoslaviji, šport ni bil nobena izjema," svoj pogled oziroma razloge za takšno vlaganje občinskega denarja v šport predstavi Schwarzbartl (Ervin A. Schwarzbartl, osebna komunikacija, marec 2014).

V proračunu so sredstva za šport in rekreacijo v zadnjih letih razporejena po naslednjih vsebinah oziroma ekonomskih namenih (Letni program športa občine Domžale):

- sofinanciranje dejavnosti društev športa in rekreacije,
- sofinanciranje športnih programov za šolska športna društva (ŠŠD),
- sredstva za javni zavod za šport in rekreacijo, ki zajemajo tudi sredstva za sofinanciranje razvojnih in strokovnih nalog izvajalcev športnih programov,
- sofinanciranje večjih športnih prireditev in udeležbo športnikov na večjih prireditvah,
- sofinanciranje upravljanja, vzdrževanja športnih objektov občinskega pomena, objektov v neobčinski lasti in novogradenj.

Tabela spodaj prikazuje postavko skupni prihodki (do leta 1998) in skupaj realizirani prejemki (od 1999 do 2011) v Odloku o zaključnem računu proračuna Občine Domžale in postavko Šport in rekreacija. Ob tem je iz tabele razvidno tudi, kakšen delež prihodkov občine je bil nato namenjen za šport in rekreacijo. Pri vlaganju v šport in rekreacijo so možna minimalna odstopanja zaradi vložkov, ki izhajajo iz katerih drugih postavk v proračunu in ne iz postavke Šport in rekreacija. Gre na primer za katero od ureditev zelenih površin v ali ob športnih parkih, ki v končni številki ni omembe vredna, oziroma ne spremeni slike razmerja med celotnim proračunom občine in deležem, vloženim v šport in rekreacijo.

Tabela 1: Razmerje med celotnimi prihodki občine in vložkom v šport in rekreacijo po Odloku o zaključnem računu proračuna Občine Domžale

	Skupni prihodki oz. vsi prejemki	Šport in rekreacija	Razmerje
1995	10.205.542 € (2.445.655.999 SIT)	176.995 € (42.415.000 SIT)	1,73 %
1996	9.810.356 € (2.350.953.790 SIT)	220.385 € (52.813.000 SIT)	2,25 %
1997	9.668.233 € (2.316.895.415 SIT)	272.909 € (65.400.000 SIT)	2,82 %
1998	12.339.883 € (2.957.129.659 SIT)	339.184 € (81.282.000 SIT)	2,21 %
1999	13.346.333 € (3.198.315.228 SIT)	391.992 € (93.937.000 SIT)	2,94 %
2000	11.575.954 € (2.774.061.714 SIT)	743.448 € (178.160.000 SIT)	6,42 %
2001	12.941.809 € (3.101.375.000 SIT)	642.422 € (153.950.000 SIT)	4,96 %
2002	16.649.516 € (3.989.890.000 SIT)	872.967,8 € (209.198.000 SIT)	5,24 %
2003	15.312.268 € (3.669.432.000 SIT)	940.953,1 € (225.490.000 SIT)	6,14 %
2004	19.072.855 € (4.570.619.000 SIT)	1.479.085 € (354.448.000 SIT)	7,75 %
2005	18.366.863 € (4.401.435.000 SIT)	1.432.645 € (343.319.000 SIT)	7,80 %
2006	19.678.422 € (4.715.737.000 SIT)	1.689.401 € (404.848.000 SIT)	8,58 %
2008	21.304.154 €	1.754.097 €	8,23 %
2009	24.813.780 €	1.664.512 €	6,71 %
2010	26.605.771 €	1.767.254 €	6,64 %
2011	26.472.713 €	1.915.956 €	7,24 %

Vir: Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Domžale - Uradni vestniki

S tabele je razvidno dejstvo, ki sem ga je razbral tudi iz izjav županov Schwarzbartla in Zalokar Oražmove. Postavka Šport in rekreacija je v uvodnih letih predstavljala minimalen delež občinskega proračuna in šele ob koncu tisočletja, na začetku drugega mandata županje Cvete Zalokar Oražem, počasi dobivala večjo veljavo tudi v proračunu. Od manj kot treh odstotkov celotnega kolača je šport v najboljših letih presegel osem odstotkov. A tudi v prvih petih letih analize, med 1995 in 1999 se je vložek v šport povečal za dobrih 120 odstotkov, medtem ko so se prihodki občine v tem obdobju povečali le za 31 odstotkov.

Ob tem je potrebno poudariti, kot je bilo napisano že v uvodu diplomske naloge, da je občina leta 1991, po poročanju Športne zveze Domžale iz leta 1997, za šport namenila približno 286 tisoč evrov, kar je vrednost, ki jo je občina nato dosegla šele šest let kasneje. Res pa je, da je bila takrat občina Domžale bistveno večja, saj so jo sestavljale še kasneje novoustanovljene občine Moravče, Lukovica in Mengeš.

Delež proračunskega denarja, ki je namenjen športu in rekreaciji, je v vseh teh letih z redkimi izjemami rasel in leta 2004 prvič presegel milijon evrov (1.479.085 evrov). Razlog za občuten skok je v vlaganju v infrastrukturo, ki je takrat preseгло milijon evrov. Od ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale leta 2002 je financiranje športa s strani občine poraslo za 219 odstotkov, prihodki v občinskem proračunu pa so se dvignili za skoraj štirikrat manj, za 63 odstotkov.

"Šport je pomemben del promocije lokalne skupnosti, obenem pa tudi pomemben za kvalitetno preživljanje prostega časa in izjemnega pomena za slehernega mladega človeka. Kdor se ukvarja s športom, po navadi nima večjih težav v življenju in šoli. Mnogi bi rajši denar namenjali le komunalnim dejavnostim, zato je bilo tudi veliko kritik, češ da je veliko pomembnejših stvari, ki bi jih morali prej urediti, kot pa 'razmetavati z denarjem' za šport," je svoje razloge za vlaganje v šport predstavila Zalokar Oražmova. Prav ona je bila tista, ki je šport dvignila na lestvici prioritet, kar se je odrazilo na vseh področjih športa (Cveta Zalokar Oražem, osebna komunikacija, oktober 2014). Večji poudarek tej družbeni dejavnosti je bil tako zagotovljen. "Pri Cveti Zalokar Oražem se je poznalo, da izhaja iz športne družine. Kot ljubitelju športa, ki je bil že od malega povezan z njim, mi ni bilo težko nadaljevati njenega dela. Če je bila možnost, oziroma če je bilo mogoče, smo tudi s kakšnimi amandmaji prišli do večjega vlaganja v šport. Slednji je namreč velika promocija naše občine," je pomen športa v občini, v povezavi z občinskim proračunom, zadržal današnji župan Dragar, ki je vodilno funkcijo v občini prevzel leta 2006 (Toni Dragar, osebna komunikacija, november 2014).

Glavni razlog za nenehno povečevanje deleža športa in rekreacije je bil v prvi vrsti vse do zadnjih let razvoj infrastrukture, najpomembnejša in najdražja projekta pa sta povečava in prenova hale Komunalnega centra Domžale in gradnja osrednjega nogometnega stadiona, tudi s pripadajočo atletsko stezo. Leta 2009 je odstotek skupno realiziranih prejemkov, namenjen športu in rekreaciji, prvič po letu 2003 padel pod sedem, razlog pa je bil dokončanje večjih športnih infrastrukturnih projektov. V zadnjih treh letih analize je znova opaziti rahel vzpon vlaganja v šport in rekreacijo, katerima je bilo leta 2011 namenjenih 7,24 odstotka celotnega deleža skupno realiziranih prejemkov.

6. Športna društva in klubi

Šport seveda ne predstavljata Zavod za šport in rekreacijo Domžale ali občina, ampak klubi in društva ter športniki, ki jih zastopajo. In občina Domžale se lahko pohvali z res številnimi

klubi in društvi, ki skrbijo za razvoj tako športa kot rekreacije v številnih različnih panogah, skupno krepko preko 20.

Na Ministrstvu za notranje zadeve Republike Slovenije je bilo iz občine Domžale do konca leta 2011 registriranih kar 139 društev ter klubov, ki se ukvarjajo s športom in rekreacijo. Le v zadnjih desetih letih, od 2002 dalje, na novo 69. A to seveda niso vsa društva, ki se ukvarjajo s športom na območju občine Domžale, saj nekatera niso zavedena na Ministrstvu za notranje zadeve, spet druga pa kljub imenu oziroma poslanstvu resnega dela na področju športa in rekreacije ne opravljajo. Njihov doprinos k razvoju športa in rekreacije je zanemarljiv.

Aktivnih društev, ki resnično delujejo z namenom športa in rekreacije, je v bistvu veliko manj. Za najbolj relevanten podatek o aktivnosti in pravilnem ter organiziranem delovanju sem izbral podatke o sofinanciranju s strani Zavoda za šport in rekreacijo Domžale ter pred tem Športne zveze Domžale. Društva in klubi morajo v tem primeru izpolnjevati določila Pravilnika za vrednotenje in sofinanciranje športnih ter rekreativnih programov v občini Domžale, kar pomeni, da morajo izvajati program športa. Takšnih klubov in društev je bilo med letoma 2003 in 2011 95. Največ jih je občina sofinancira v letih 2007 in 2008, ko je bilo teh 69, najmanj pa leta 2006, 56. (Analiza sofinanciranja športnih društev 2003 - 2011, 2013)

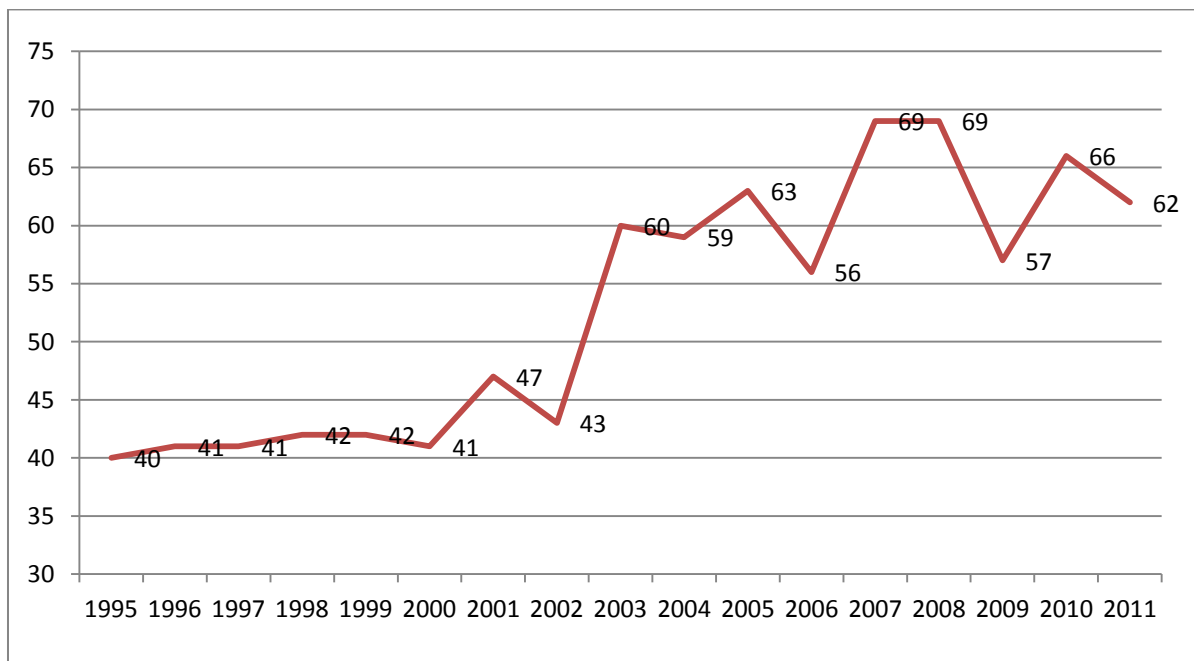
Pred tem je to nalogo opravljala Športna zveza Domžale, ki je med letoma 1995 ter 2002 sofinancirala manjše število klubov in društev. Njihovo število se je v tem obdobju gibalo med 41 in 47. V Upravni enoti Domžale jih je bilo takrat registriranih med 51 in 69.

Do pomembne spremembe na tem področju je prišlo leta 1998. Do te letnice so se namreč vrednotili in sofinancirali izključno programi društev, ki so bila vključena v Športno zvezo Domžale, od leta 1998 dalje pa so se sofinancirali programi na podlagi pogodb, ki jih sklepa Občina Domžale - ne glede na to, ali je bilo društvo član Športne zveze Domžale ali ne. Društva od takrat naprej vse do danes za sofinanciranje svojih programov kandidirajo preko javnega razpisa.

Kot smo dejali, je registriranih društev in klubov več, a vsi ne izpolnjujejo kriterijev za sofinanciranje. Izvajalci programov morajo namreč izpolnjevati naslednje pogoje:

- da so registrirani kot pravni subjekti,
- da imajo zagotovljene materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za uresničitev načrtovanih programov,
- da imajo organizirano redno dejavnost in vadbo,
- da imajo urejeno evidenco o udeležencih programov,
- da delujejo na območju občine Domžale in
- da zanje ne veljajo omejitve iz 35. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije.

Število klubov, ki teh pogojev ne izpolnjujejo, je vsako leto med 10 in 20 (Statut Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, 10/2003).

Slika 2. Število sofinanciranih društev s strani Športne zveze Domžale in Zavoda za šport in rekreacijo Domžale od leta 1995 do 2011.

Na sliki 2 je prikazano število društev, ki izpolnjujejo programe športa in rekreacije v občini Domžale med leti 1995 in 2011. Najvidnejši preskok v številu sofinanciranih društev ter klubov je viden med letoma 2002 in 2003, ko je naloge na področju športa in rekreacije prevzel Zavod za šport in rekreacijo Domžale. Razlog za kar tretjino večje število sofinanciranih klubov in društev naj bi bil, po besedah direktorja zavoda Janeza Zupančiča, prav v naravi Športne zveze Domžale in Zavoda za šport in rekreacijo Domžale. Prva je

namreč pravna oseba zasebnega prava, enako kot društva, medtem ko je Zavod za šport in rekreacijo Domžale javna služba, ki je stopila korak bližje številčnejšemu krogu klubov in društev ter jim omogočila sofinanciranje programov, čeprav minimalno (Janez Zupančič, osebna komunikacija, marec 2015).

Občina je od leta 2003 do leta 2011 sofinancirala skupno 88 različnih klubov in društev, a, kot je razvidno iz zgornjega grafa, je njihovo število vsako leto približno enako, giblje se okoli 60. To potrjuje dejstvo, da se na eni strani ustanavljajo novi klubi, na drugi pa nekateri prenehajo z delovanjem ali pa klubi oziroma društva v kakšnem letu izpolnjujejo pogoje za sofinanciranje programov, spet v drugem ne. Klubov in društev, ki so s strani Občine Domžale sofinancirani vsako leto od ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, torej vse od leta 2003 pa do 2011, je od skupno 88 le 31. Še manj je tistih, ki so zraven vsako leto od leta 1999, ko je Občina Domžale dobila današnjo obliko. V teh 13 letih je občinski denar za svoje delovanje prav vsakič dobilo vsega 28 klubov.

Vsi klubi, ki so vse od leta 1999 izvajali in izpolnjevali programe športa in rekreacije ter s tem zadostili pogojem za sofinanciranje:

- Atletski klub Domžale
- Balinarski klub Budničar Količevo
- Društvo tabornikov - Rod skalnih tabornikov Domžale
- Karate društvo Atom Shotokan Do
- Karate klub Domžale
- Konjeniški klub Krumperk
- Košarkarski klub Domžale
- Košarkarski klub Lastovka
- Kotalkarski klub Pirueta
- Kotalkarsko drsalni klub Domžale
- Moto društvo Depala vas
- Nogometni klub Domžale
- Nogometni klub Ihan
- Nogometni klub Radomlje
- Planinsko društvo Domžale
- Plesni klub Miki
- Smučarski klub Ihan
- Smučarsko društvo Domžale
- Smučarsko skakalni klub Ihan
- Strelsko društvo Domžale

- Šahovsko društvo Domžale
- Športno društvo Dob
- Športno društvo Energija
- Teniški klub Domžale
- Teniški klub Radomlje
- Težkoatletski klub Domžale
- TVD Partizan Domžale
- Ženski košarkarski klub Domžale

Omenjenim klubom in društvom lahko dodamo še Avto moto društvo Domžale, ki je bilo prav tako vse od leta 1999 sofinancirano s strani občine, edino leta 2011 je iz neznanih vzrokov izpadlo, nato pa bilo v nadaljevanju znova sofinancirano.

Klubi so razporejeni po abecednem vrsten redu, njihov delež, pridobljen s strani sofinanciranja, pa je povsem različen. Pri nekaterih klubih ta predstavlja več kot pet odstotkov celotnega deleža, namenjenega sofinanciranju s strani Občine Domžale, spet pri drugih lahko tudi krepko manj kot en odstotek.

Vsi omenjeni klubi in tudi drugi so z razvojem svojih varovancev poskrbeli za številne uspehe domžalskih športnikov - tako doma kot preko meja Slovenije.

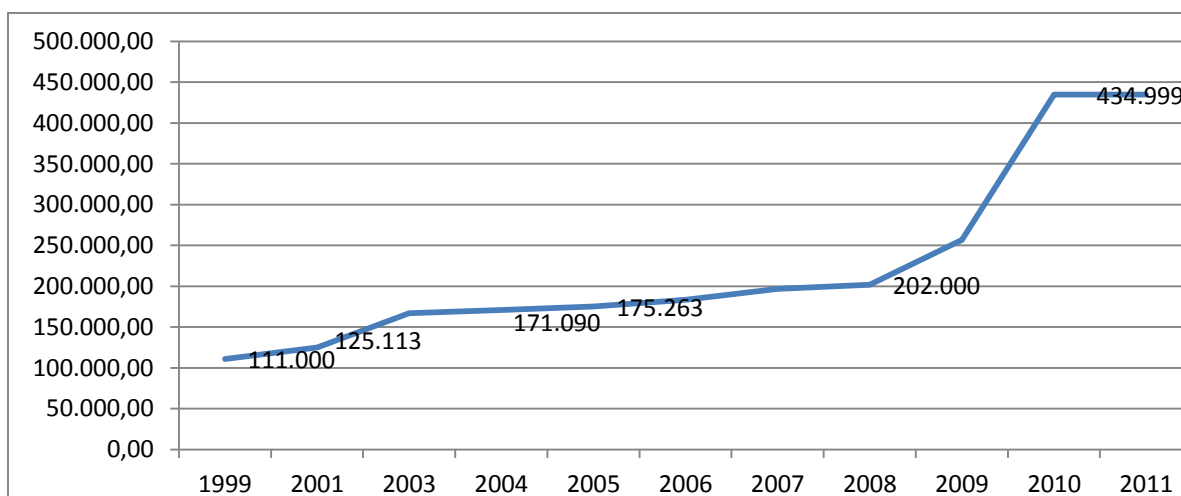
7. Športnim društvom in klubom namenjeno vedno več denarja

Občina kot neposredni/posredni uporabnik proračuna sredstva dodeljuje skladno s sprejetimi zakoni Republike Slovenije ter na podlagi svojih sprejetih odlokov. V občini Domžale je to na podlagi Odloka o vrednotenju in sofinanciranju športnih in rekreativnih programov v občini Domžale (Uradni vestnik, štev. 1/2003) in v skladu s Pravilnikom o pravilnikih in merilih za vrednotenje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale (Dokončno poročilo o nadzornem pregledu, 2013).

Finančni delež, ki je bil namenjen za vrednotenje in sofinanciranje društvenih programov, se je skozi vsa leta povečeval. Od leta 2003, ko je za to delitev odgovoren Zavod za šport in rekreacijo Domžale oziroma komisija, ki jo imenuje župan, do leta 2011 se je delež, namenjen programom društev in klubov, povečal za 260 odstotkov, iz 166 tisoč evrov na 435 tisoč evrov. Bistveni preskok se je zgodil v letih 2009 in 2010. Še leta 2009 so si društva in klubi najprej razdelili 202 tisoč evrov in nato z aneksom še dodatnih 55 tisoč, skupno torej 257 tisoč evrov, v naslednjem letu pa kar 435 tisoč evrov. Leta 2011 je društvom in klubom, ki se

ukvarjajo s športom in rekreacijo, namenjeno štirikrat več denarja, kot v letu 1999, ko je Občina Domžale dobila današnjo obliko. Takrat so si klubi in društva za izvajanje programov športa in rekreacije razdelili 111 tisoč evrov. Ker je število klubov, ki so s strani občine sofinancirani med letoma 2003 in 2011 tako rekoč konstantno, to pomeni, da so klubi in društva za enako izpolnjene programe dobivali več denarja (Analiza sofinanciranja športnih društev 2003 – 2011, 2013)

"V relativno kratkem času se je vložek v programe športa in rekreacije podvojil. Vrhunski šport je podhranjen, tam se morajo klubi in društva znajti sama, za najmlajše, pionirje ter mladince pa je po mojem mnenju dobro poskrbljeno. Prišlo je tudi do kakšnih zlorab, tako da je bilo potrebno precej truda za pravično razdelitev tega denarja. Konec koncev v zadnjih letih ne gre za majhen vložek, skoraj pol milijona evrov, zato je potrebno biti previden, dosleden in natančen. Ob vsem tem pa se pri nas pojavljajo novi in novi športi, ker morda v občini Domžale zagotavljamo denar ter ravno zato potem pridejo k nam," se sofinanciranja programov športa in rekreacije dotakne župan Dragar (Toni Dragar, osebna komunikacija, november 2014).

Slika 3. Znesek, namenjen sofinanciranju programa športa in rekreacije.

S slike 3 je razvidno povečevanje finančnega deleža, ki je namenjen sofinanciranju programa športa in rekreacije. Od leta 1999 dalje, ko je Občina Domžale dobila današnjo obliko, se je ta delež, ki ga športna društva in klubi dobijo za izvajanje svojih programov, povečal kar za štirikrat. Ob tem je potrebno vedeti še, da ob sofinanciranju programov športa društva in klubi s strani občine prejmejo finančna sredstva še pri sofinanciranju najemnin (leta 2010 je ta znesek znašal celo okoli 100 tisoč evrov, torej več kot dodatno četrtno razdeljenega denarja za programe športa!), sofinanciranju večjih športnih prireditev in udeležbi športnikov na

večjih in mednarodnih prireditvah. Občina torej z različnimi sredstvi oziroma pod različnimi proračunskimi postavkami finančno pomaga društvom in klubom v svojem okolju.

7.1. Na vrhu NK Domžale in KK Helios, sledi prvi individualni šport atletika

Športnim kolektivom je torej namenjeno vedno več občinskega denarja. Celotna pogača, namenjena sofinanciranju športnih in rekreativnih programov v občini Domžale, se deli na podlagi Pravilnika o pravilih in merilih za vrednotenje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale (Uradni vestnik Občine Domžale, št. 9/03).

Občina Domžale iz sredstev proračuna sofinancira naslednje vsebine klubov in društev:

1. športna vzgoja otrok, mladine in študentov zunaj obveznega izobraževalnega programa;
 - 1.1. interesna športna vzgoja otrok, mladine in študentov,
 - 1.1.1. interesna športna vzgoja predšolskih otrok,
 - 1.1.2. interesna športna vzgoja šoloobveznih otrok,
 - 1.1.3. interesna športna vzgoja mladine,
 - 1.1.4. interesna športna dejavnost študentov,
 - 1.2. športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami,
 - 1.3. športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
 - 1.3.1. športna vzgoja otrok, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport:
 - 1.3.1.1. cicibani, cicibanke
 - 1.3.1.2. mlajši dečki in deklice
 - 1.3.1.3. starejši dečki in deklice
 - 1.3.2. športna vzgoja mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport:
 - 1.3.2.1. mlajši mladinci in mladinke
 - 1.3.2.2. mladinci in mladinke
2. športna rekreacija,
3. kakovostni šport,
4. vrhunski šport,
5. šport invalidov:

Vezano na vseh pet omenjenih postavk se prej prijavljenim klubom dodeli točke, na podlagi katerih se potem razdeli finančni delež, namenjen za sofinanciranje programov športa. Za občino je najpomembnejše kakovostno delo z mladimi, se pravi (tekmovalni) razvoj mladih športnikov, zato največ točk in s tem denarnega deleža prinese športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni ter vrhunski šport, kar velja za vse kategorije tekmovalcev, od cicibanov in cicibank do starejših mladincev in mladink (točka 1. 3.).

Na prvih dveh mestih sta rezultatsko najuspešnejša in tekmovalno najštevilčnejša, tudi edina profesionalna, kolektiva v občini, Nogometni klub Domžale in Košarkarski klub Helios. Med desetimi najbolje sofinanciranimi klubi, osem jih je iz mesta Domžale ter po eden iz Radomelj in Doba, je skupno pet klubov, ki se ukvarjajo s kolektivnim in štirje z individualnim športom ter eno športno društvo. Predstavniki kolektivnih športov sta dva nogometna in trije košarkarski klubi, na drugi strani individualne predstavljajo Atletski klub Domžale, Planinsko društvo Domžale, Smučarski klub Ihan in Teniški klub Domžale. Med deseterico je tudi Športno društvo Dob, katerega večinski del sicer predstavlja uspešni Nogometni klub Dob. Edini ženski kolektiv med deseterico je Ženski košarkarski klub Domžale.

Slika 4. Nogometni klub Domžale - tekmovalno najuspešnejši, najštevilčnejši in s strani Občine najbolj sofinanciran klub v občini (Lado Vavpetič/NK Domžale).

Na sliki 4 so člani NK Domžale ob proslavljanju naslova pokalnega prvaka leta 2011, potem ko so v finalu s 4:3 premagali NK Maribor in po dveh državnih naslovih ter dveh zmagah v Superpokalu osvojili še svojo peto veliko lovoriko.

Tabela 2: Analiza sofinanciranja športnih društev s strani Športne zveze Domžale in Zavoda za šport in rekreacijo Domžale (deset najbolj sofinanciranih klubov iz občine):

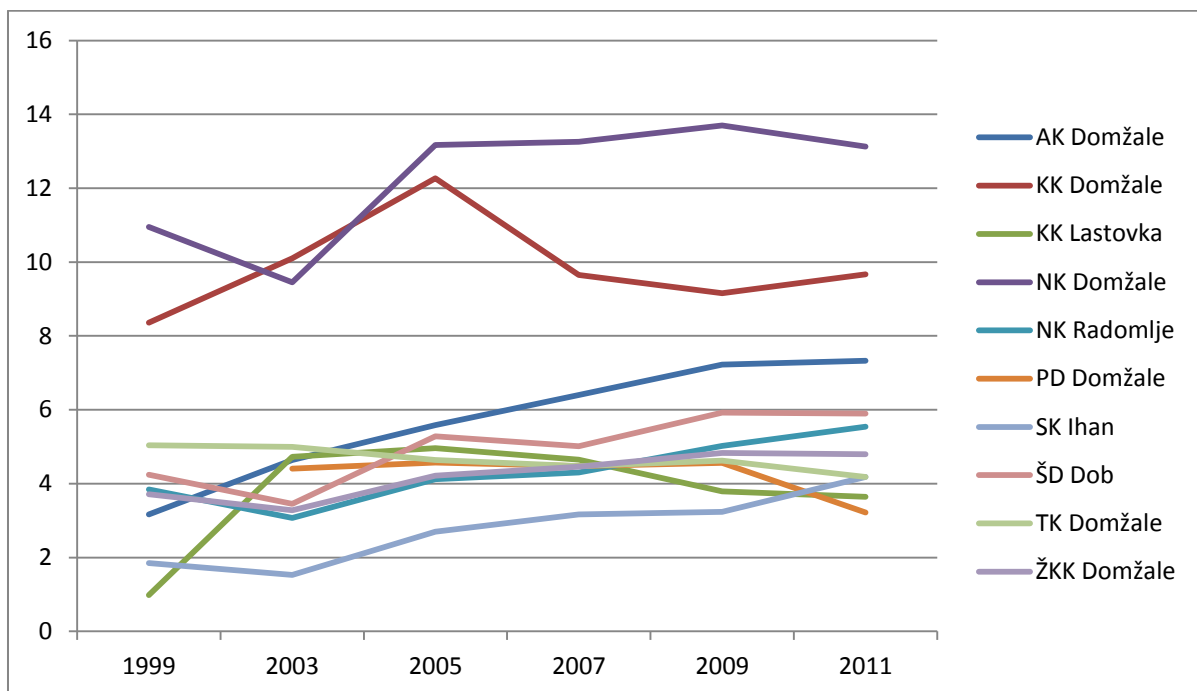
	1999	2003	2005	2007	2009	2011
Razdeljena vsota	111.000 €	166.917 €	175.263 €	196.700 €	257.000 €	435.000 €
AK Domžale	3518,7 € (3,17%)	7739,33 € (4,64%)	9799,94 € (5,59%)	12.595,7 € (6,40%)	14.59,57 € (7,22%)	31.894,4 € (7,33%)
KK Domžale	9279,6 € (8,36%)	16.847,3 € (10,10%)	21.504,9 € (12,27%)	18.983,8 € (9,65%)	18.500,3 € (9,16%)	42.055,9 € (9,67%)
KK Lastovka	1085 € (0,98%)	7.902,39 € (4,73%)	8700,11 € (4,96%)	9147,36 € (4,65%)	7658,73 € (3,79%)	15.824 € (3,64%)
NK Domžale	12.154 € (10,95%)	15.770,6 € (9,45%)	23.076,5 € (13,17%)	26.082,2 € (13,26%)	27.675,1 € (13,70%)	57.099,2 € (13,13%)
NK Radomlje	4262,4 € (3,84%)	5.124,3 € (3,07%)	7.220,7 € (4,12%)	8.466 € (4,30%)	10.133,6 € (5,02%)	23.709,6 € (5,45%)
PD Domžale	3452,1 € (3,11%)	7.365,8 € (4,41%)	8.010,6 € (4,57%)	8.882 € (4,48%)	9.210,7 € (4,56%)	14.025,2 € (3,22%)
SK Ihan	2053,5 € (1,85%)	2.546,4 € (1,53%)	4.738,2 € (2,70%)	6.227,9 € (3,17%)	6.546 € (3,24%)	18.192,3 € (4,18%)
ŠD Dob	4706,2 € (4,24%)	5.757,1 € (3,45%)	9.250,5 € (5,28%)	9.999,6 € (5,01%)	11.958,5 € (5,92%)	25.662,3 € (5,90%)
TK Domžale	5594,4 € (5,04%)	8.348,6 € (5,00%)	8.138 € (4,64%)	8.815,4 € (4,48%)	9.336,9 € (4,62%)	18.190,1 € (4,18%)
ŽKK Domžale	4118,1 € 3,71%	5.468,6 € (3,28%)	7.392,4 € (4,22%)	8.774,8 € (4,46%)	9.763,2 € (4,83%)	21.059,8 € (4,8%)

Vir: (Analiza sofinanciranja športnih društev 2003 – 2011, 2013; Vrednotenje programov društev za leto 2001, 2001; Razdelitev sredstev za sofinanciranje programov društev za leto 1999, 1999)

Iz tabele in tudi spodnjega grafa se razbere, da sta daleč najbolj sofinancirana NK Domžale in KK Helios Domžale. V zadnjih desetih letih je bil, če klube in društva rangiramo, na prvem mestu NK Domžale, pred tem je vrh zasedala košarka oziroma košarkarski kolektiv iz hale Komunalnega centra. Domžalski nogometaši so v zadnjem obdobju prejeli okoli 13 odstotkov celotnega deleža, namenjenega sofinanciranju klubov in društev, medtem ko se je ta številka pri KK Helios ustalila pri slabih 10 odstotkih. Skupno na oba kolektiva odpade slaba četrtina celotnega deleža, namenjenega sofinanciranju programov športa in rekreacije.

Na tretjem mestu je prvi individualni šport - atletika, kar je po eni strani tudi logično. Svoje mesto pod vrhom si je atletika izborila z novo tartansko stezo na prenovljenem stadionu, kar

je privedlo do veliko boljših pogojev ter številnih uspehov predvsem v pionirskih in mladinskih kategorijah. AK Domžale je bil namreč leta 1999 'še' sedmi najbolj sofinancirani klub v občini. A po drugi strani je potrebno vedeti, da je bil to do leta 2011 tudi edini atletski klub v občini in okolici, zato je bil nekakšen center za vse ljubitelje kraljice športov. Atletskega kluba namreč niso imeli oziroma nimajo Mengeš, Trzin, Moravče, Lukovica, Kamnik. Stalen napredek je zaznati tudi pri Smučarskem klubu Ihan, ki se ukvarja z biatlonom in tekom na smučeh, poleti tekom na rokah. Leta 1999 je prejel 1,85 odstotka celotnega deleža, namenjenega sofinanciranju, v zadnjem letu analize pa že 4,18 odstotka. Za klub z veliko veljavo in uspehi v teh športnih panogah je to povsem logično. Četrto je Športno društvo Dob, ki ga v veliki meri predstavlja nogometni klub znotraj društva, v katerem velja omeniti še balinarsko sekcijo. Po razvrstitvi gledano je še največ izgubil Teniški klub Domžale, ki je bil leta 1999 na tretjem mestu, a je v naslednjih 13 letih nazadoval na sedmi položaj. Ob KK Helios Domžale košarkarska kolektiva v prvi deseterici predstavljata še KK Lastovka in ŽKK Domžale, tik pod vrhom je bil vedno tudi NK Radomlje.

Slika 5. Analiza sofinanciranja programov športa s strani Zavoda za šport in rekreacijo

Na sliki 5 je prikazanih deset najbolj sofinanciranih klubov in društev iz celotne občine.

Za omenjenimi klubi najbolj sofinancirane deseterice se nahajajo; Plesni klub Miki (2,78 odstotka celotnega deleža sofinanciranja v letu 2011), gorski kolesarji v Športnem društvu Energija (2,39 %) in Kotalkarski klub Pirueta (2,23 %). Malenkost pod dvema odstotkoma

finančne pogače sofinanciranja sta deležna dva kluba, ki se ukvarjata s karatejem: Karate društvo Atom Shotokan Do in Karate klub Domžale. Sledijo še en nogometni klub, tokrat iz Ihana, pa Kotalkarsko drsalni klub Domžale, Šahovsko društvo Domžale in nato za nekatere kar 'oče vseh društev' Telesnovzgojno društvo Partizan Domžale.

Največ denarja se je sicer leta 2011 v občini namenilo nogometu, nato košarki, atletiki, teku na smučeh in biatlonu, tenisu, karateju, planinstvu ter kotalkanju.

Razmerje se je sicer skozi leta spreminjalo. Leta 1991, ko so občino Domžale še sestavljale kasneje novoustanovljene občine Mengeš, Trzin, Lukovica in Moravče, se je največ denarja (zgolj pod postavko tekmovalni šport) namenilo košarki, skoraj 25 odstotkov, sledili so nogomet z dobrimi 13 odstotki, streljanje s Strelsko občinsko zvezo Domžale s slabimi desetimi odstotki, alpinizem s planinskima društvoma Domžale in Mengeš s sedmimi, alpsko smučanje s Smučarskim društvom Domžale z dobrimi šestimi odstotki, nekaj čez pet odstotkov tega deleža, namenjenega tekmovalnemu športu, pa so si razdelili še: atletika, konjenišтво in smučarski skoki s prevladujočima Skakalnim klubom Moravče in Skakalnim klubom Ihan.

Po vrednotenju programov društev iz leta 1998 sta bila pri dobrih 16 odstotkih tako rekoč poravnana košarka in nogomet (tu ni upoštevano Športno društvo Dob, kjer je primarna športna panoga sicer nogomet), sledilo je takrat še kotalkanje (KK Pirueta in KDK Domžale) s sedmimi, tenis (TK Domžale in TK Radomlje) in strelstvo (SD Trzin ter SD Domžale) s slabimi šestimi odstotki, pa planinstvo s petimi, nekaj pod petimi odstotki pa je imela tudi atletika z AK Domžale.

Leta 2003 je bilo to razmerje podobno, le še nekoliko bolj nagnjeno na stran nogometa. Razlog je bil tudi delovanje ženskega nogometnega kolektiva, Ženskega nogometnega kluba Domžale in ob njem Nogometnega kluba Induplati Jarše, ki zdaj nista več aktivna. Nogometu je še vedno sledila košarka, nato pa je bil na tretjem mestu tenis (TK Domžale in TK Radomlje), za njim konjenišтво s tremi klubi, nato atletika in planinstvo.

Točno razmerje je nemogoče določiti, saj športni društvi Dob in Vir v prvi vrsti bazirata na nogometu, vendar gre še vedno za društvi, ki se ukvarjata še z drugimi panogami.

Vseeno se da iz dobljenih podatkov lepo razbrati, da je primarno mesto košarki v občini v zadnjih desetih letih prevzel nogomet, na drugi strani pa so med panogami, ki so po podatkih sofinanciranja največ izgubile, konjenišтво, strelstvo in ženski nogomet. Daleč od odstotkov

med letoma 1991 in 2000 je tudi alpsko smučanje s Smučarskim društvom Domžale. Če je imelo smučanje do leta 2001, s kakšno redko izjemo, triodstotni delež sofinanciranja za programe športa, je ta po letu 2003 padel pod en odstotek. Izgubilo je tudi kotalkanje s KK Pirueta in KDK Domžale, ki je imelo pred letom 2000 tudi sedemodstotni delež, a se je nato v zadnjih slabih desetih letih ta spustil na okoli štiri odstotke.

Se je pa razmerje med vodilnima športoma, košarko in nogometom, ki sta skupaj v uvodnih letih predstavljala krepko preko 30 odstotkov celotnega deleža sofinanciranja klubov in društev, v zadnjem obdobju, od 2007 dalje, ustalil na 23 odstotkih, kar je glede na nekatera leta iz preteklosti desetodstotni 'padeč'.

8. V šport in rekreacijo vključenih vedno več posameznikov

Čeprav je bilo društev in klubov, ki izvajajo programe športa od ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale dalje, se pravi med 2003 in 2011, dokaj konstantno (med 56 in 69), je članstvo v njih vedno bolj številčno. Leta 2002 je bilo tako v športne klube in društva včlanjenih 4171 posameznikov, devet let kasneje kar 7982. To pomeni 48-odstotno rast, medtem ko se je število prebivalcev v občini v tem obdobju povečalo za slabih 14 odstotkov. Seveda pa število članov v društvih in klubih ne predstavljajo zgolj občani občine Domžal.

Skozi celotno obdobje analize diplomske naloge je zaznati vztrajno rast posameznikov, ki so vključeni v športne klube in društva. Če je bilo, tako ali drugače, s športom in rekreacijo leta 1995 povezanih dobrih 3000 posameznikov, se je ta številka v petih letih povzpela za šesto (3675) in nato leta 2001 že presegla mejo štiri tisoč (4223). Še hitrejšo rast je nato možno zaznati od ustanovitve Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, kar je po eni strani logično, saj je bilo v tem obdobju sofinanciranih kar 50 odstotkov več klubov in društev kot pred tem s strani Športne zveze Domžale. Pred letom 2003 je občina sofinancirala dobrih 40 klubov in društev, nato pa v nadaljnjih letih do 2011 okoli 60. Med letoma 1999, ko je Občina Domžale dobila današnjo obliko, in 2011 se je članstvo v športnih klubih in društvih povečalo za 134 odstotkov.

V zadnjem obdobju je zaznati bliskovit porast aktivnih udeležencev v športnih društvih in klubih, kar gre v prvi vrsti pripisati rekreaciji in interesnim dejavnostim športa po osnovnih šolah. Leta 2011 je, na primer, kar pet društev, ki ne delujejo v tekmovalnem športu v nobeni starostni kategoriji, štelo preko 200 članov.

Tabela 3: Aktivni udeleženci v športnih društvih in klubih

Leto	Vsi udeleženci	Usmerjevalni šport – šport za dosežek (do 19 let)	Tekmovalni šport nad 19 let	Rekreacija nad 19 let	Športna vzgoja
1995	3083	1143		ni podatka	ni podatka
1997	3371	840	413	670	1448
1999	3376	752	411	739	1474
2000	3675	876	445	697	1657
2001	4223	1075	457	1026	1665
2002	4171	1126	442	945	1658
2005	6365	1111	492	2152	2610
2008	6875	1074	513	2580	2708
2011	7928	1648	607	3103	2570

Vir: Arhiv Športne zveze Domžale in Zavoda za šport in rekreacijo Domžale

Za razvoj športa v občini pa sta bistvenega pomena seveda usmerjevalni šport – šport za dosežek in tekmovalni šport članov. Ti dve kategoriji sta vse do leta 2002 predstavljali dobro tretjino vseh udeležencev, v zadnjem obdobju analize, od leta 2005 dalje, pa je njun odstotek padel. Leta 2005 je tako delež posameznikov, ki se ukvarjajo s tekmovalnim športom v vseh starostnih kategorijah, od cicibanov do članov, predstavljal 25, leta 2008 23 in leta 2011 28 odstotkov. Razlog gre zagotovo iskati tudi pri zavedanju ljudi o pomenu športa in rekreacije za zdravje ter dobro počutje. Kljub temu razmerju pa veseli dejstvo, da je vedno več otrok in mladine vključenih v šport za dosežek oziroma tekmovalni šport. V zadnjih 15 letih je ta odstotek zrasel za 97 odstotkov (z 840 na 1648 posameznikov), od tega v zadnjih šestih letih za dobrih 48 odstotkov.

Več kot opazen je tudi porast osnovnošolcev, ki obiskujejo interesne dejavnosti športa, saj se je ta kategorija udeležencev v zadnjih 15 letih povečala za skoraj 78 odstotkov. Najbolj vidno pa je povečano število rekreativcev in rekreativk, saj je število udeležencev naraslo z 670 na kar 3013, torej za 463 odstotkov.

8.1. Številčnost ne pomeni boljšega sofinanciranja programov športa

Številčnost članstva pa ne zagotavlja večjega deleža pri sofinanciranju programov športa s strani občine. Kot je bilo pojasnjeno v poglavju Športnim društvom in klubom je namenjeno vedno več denarja, je za sofinanciranje programov daleč najpomembnejša športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, vse od cicibanov do starejših

mladincev. Rekreacija in predvsem interesne dejavnosti pri športni vzgoji nimajo pretiranega pomena pri sofinanciranju, o čemer pričajo tudi naslednji podatki o številčnosti.

Leta 1997 sta bili najštevilčnejši društvi Rod skalnih taborov Domžale (645 članov) in Planinsko društvo Domžale (326), ki pa sta bili s strani občine sofinancirani z 2,55 oziroma 4,38 odstotka. Od planinskega društva je bilo takrat boljše sofinanciranih pet klubov, od tabornikov Roda skalnih taborov Domžale, kjer večino članstva (469) sestavljajo posamezniki, vključeni v športno vzgojo, pa kar 20. Tudi leta 2000 sta oba omenjena kluba na vrhu, Rod skalnih taborov s 449 člani in Planinsko društvo Domžale s 328 člani, za njima pa sta z 240 oziroma 235 člani že Košarkarski klub Helios Domžale in Nogometni klub Domžale. Oba največja športa kolektiva sta bila tedaj tudi najboljše sofinancirana s strani občine za izvajanje programov športa - 11,05 in 10,99 odstotka.

Leta 2002 je bil najštevilčnejši znova Rod skalnih taborov (434), za njim pa je že bil NK Domžale s 382 člani, od tega jih je skoraj polovica (179) odpadla na Mladinski nogometni center. NK Domžale je prav tega leta zasnoval mladinsko šolo, ki je poleg uspehov prinesla tudi vidno povečanje članstva v mlajših selekcijah. Temu primerno je bilo tudi vrednotenje programov, saj je Rod skalnih taborov prejel 1,19 odstotka deleža, NK Domžale pa največ, 8,48 odstotka. Tretji je bil, prav tako s številnim kadrom v mlajših tekmovalnih selekcijah (100), z 250 člani KK Helios Domžale, nato pa sta bila za njim Planinsko društvo Domžale in Nogometni klub Induplati, ki ne deluje več, s 190 aktivnimi člani. Obema omenjenima je pripadel podoben delež, namenjen sofinanciranju: planinci so prejeli 4,28, nogometaši pa 4,11 odstotka.

Tudi v zadnjih desetih letih se imena na in pri vrhu niso veliko spreminjala. Leta 2005 je planinsko društvo štelo kar 505 članov in za izvajanje programa športa prejelo 4,57 odstotka deleža, namenjenega tej proračunski postavki. 382 članov je štelo NK Domžale, štiri manj Rod skalnih taborov, njuna deleža pri sofinanciranju pa znova povsem različna, 13,17 oziroma 0,99 odstotka. Preko 200 članov so zabeležili pri KK Helios (266), AK Domžale (254), TVD Partizan (245), ŠD Dob (235) in Plesnem klubu Miki (207). Izmed omenjene peterice je najmanjši delež sofinanciranja programov, 1,34 odstotka, prejelo edino povsem rekreativno naravnano društvo, TVD Partizan Domžale.

V letu 2011 je bilo kar v tri klube včlanjenih preko 500 posameznikov. Največ, 556, v NK Domžale, nato 520 v Planinsko društvo Domžale in 512 še v en nogometni klub, NK Radomlje, ki je v občini Domžale znova po nekaj letih mirovanja obudil tudi ženski nogomet.

354 članov je štel Rod skalnih taborov, 295 Športno društvo Dob, 276 TVD Partizan in še enega manj KK Helios Domžale.

Nogomet je tudi glede članstva tista panoga, ki je največ pridobila. Če je še leta 1997 število članov v nogometnih klubih Domžale, Induplati in Ihan ter športnih društvih Radomlje in Vir predstavljalo dobrih enajst odstotkov vseh posameznikov v občini, povezanih s športom, je ta številka leta 2000 presegla 17 in dve leti kasneje že 20 odstotkov. Leta 2011 so NK Domžale, NK Ihan, NK Radomlje in ŠD Vir predstavljali skoraj 18 odstotkov vseh udeležencev v športu. Če bi vsa ta leta pod nogomet šteli še ŠD Dob, katerega v veliki večini predstavljajo nogometaši, bi se ta številka v korist nogometa proti ostalim športom še nekoliko povečala. Leta 2011 bi tako namesto nekaj manj kot 18 odstotkov nogomet zastopalo več kot petino vseh udeležencev (21,4 odstotka od 7928 članov).

Številčno je drugi najbolj zastopan šport košarka, ki je leta 2000 predstavljala slabih devet odstotkov celotne športne populacije v društvih in klubih, leta 2005 in 2011 pa sedem odstotkov.

Tik za klubi in društvi z največ člani je bil vsa ta leta tudi TVD Partizan Domžale, ki, razen sicer sila uspešnih nastopov v petanki, nikoli ni gojil tekmovalnega športa, ampak zgolj rekreativnega. V letih med 1997 in 2000 je bil z okoli 150 člani po številu udeležencev na petem, šestem mestu, nato pa je njegova številčnost začela rasti ter letih 2008 in 2011 dosegla 276 članov. S tem je zadržal tudi visoko razvrstitev med vsemi klubi v občini po številu aktivnih udeležencev v klubih in društvih. A ker gre pri TVD Partizan za rekreacijo in ne tekmovalni šport, tudi njegov delež pri sofinanciranju programov športa ni nikoli presegal 1,5 odstotka.

Je pa ob vseh teh številka zanimivo dejstvo, da se razmerje med moškimi in ženskami udeleženci v zadnjih letih (2005, 2008 in 2011) praktično ni spreminjalo. Moških je okoli 65, žensk pa 35 odstotkov.

8.2. Tudi šolska športna tekmovanja odlično zastopana

Občina Domžale je imela vedno tudi posluh za šport mladostnikov in šolski šport pri tem ni nobena izjema. Šolska športna tekmovanja so sestavni del Letnega programa športa občine Domžale in ob preostalih programih interesne športne vzgoje predšolskih in šoloobveznih otrok (Zlati sonček, Krpan, Naučimo se plavati, Šola plavanja, Ciciban planinec...) edini

program s tekmovalno podlago. Učenci pa niso bili edini, ki so tekmovali in kar najboljše zastopali svoje šole, dolga leta je bilo v občini Domžale prisotno tudi ekipno tekmovalništvo vseh šol Upravne enote Domžale, v katero spadajo šole iz občin Domžale, Mengeš, Trzin, Moravče in Lukovica. V občini Domžale ob tem vsakoletno razglasijo najboljše športnike posameznih šol, med katerimi so bili tudi številni, kasneje mednarodno uspešni športniki. Na seznamu so se tako med drugimi znašli tudi nogometaš in slovenski reprezentant Dejan Lazarevič, motokrosist Klemen Gerčar, nekdanji član in tudi kapetan Košarkarskega kluba Helios Domžale, Aljaž Janža . . .

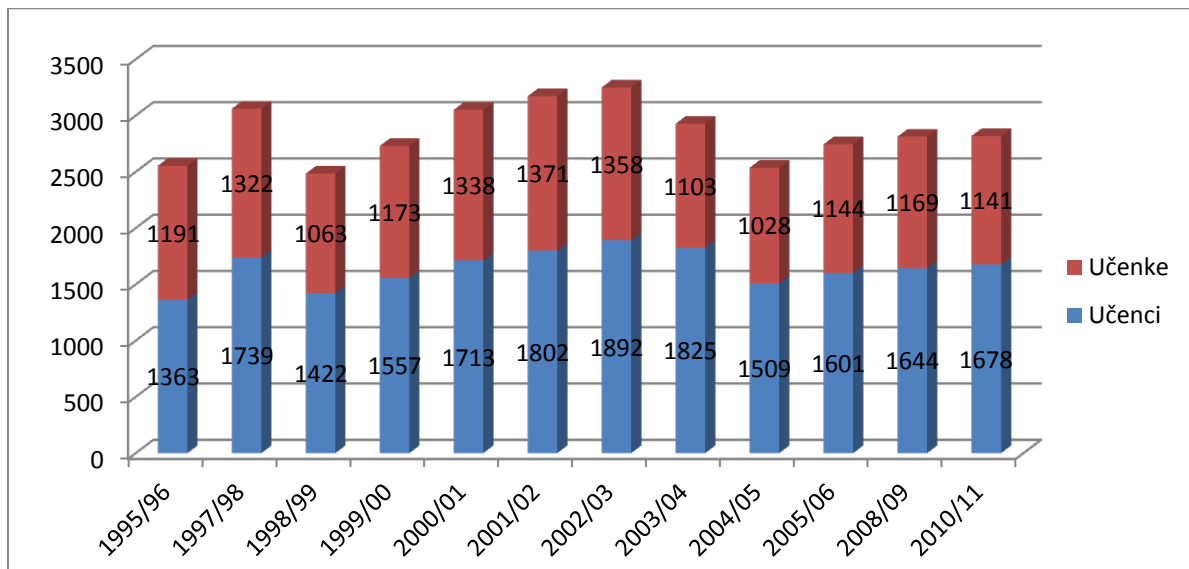
Šolska športna tekmovanja so del interesnih programov športa v posameznem šolskem letu, skupaj s športnimi prireditvami pa nepogrešljivi del dodatne ponudbe, ki jo šole ponujajo učencem in dijakom. Tekmovanja so nadgradnja rednega pouka, so povezovalni element med učenci, učitelji in starši ter med šolo, odgovornimi za šport na lokalni ravni, športnimi društvi in panožnimi zvezami. Namenjena so učencem in dijakom, vključenim v redni proces treniranja, pa tudi vsem tistim, ki jim ukvarjanje s športom še ni ena od življenjskih vrednot ("Interesni programi športa otrok in mladine – temelj za razvoj kakovostnega športa", 2010).

V šolskem letu 2010/11 so s strani občine oziroma Zavoda za šport in rekreacijo Domžale razglasili najuspešnejše športnike in športnice v osnovnih šolah Domžale, Venclja Perka, Preserje pri Radomljah, Dob, Mengeš, Rodica, Trzin, Dragomelj, Janka Kersnika Brdo, Jurija Vege Moravče in šole za otroke s posebnimi potrebami - OŠ Roje. Področje interesne športne dejavnosti in s tem tudi šolska športna tekmovanja se ob sodelovanju s pristojnimi organi v posameznih občinah ter na priporočilo Ministrstva za šolstvo in šport organizira, vodi in usklajuje enotno za vse šole domžalske regije. Tudi financira se na podlagi enotnih meril, ki veljajo za vseh pet občin. Prav financiranje programov šolskega športa je bilo po razpadu domžalske občine na več manjših najbolj kvalitetno urejeno. Občine na podlagi izračunov strokovne službe SZ Domžale, ki je bil takrat še koordinator in izvajalec šolskega športa, zagotavljajo sredstva za normalno izvedbo programov, delo vadbenih skupin in tekmovanj na osnovnem, področnem ter višjem nivoju (Problematika športa v občini Domžale – analiza med 1995 in 2001, 2001).

Cilj šolskih športnih tekmovanj je vanje vključiti čim več mladih, tudi tistih, ki sicer niso vključeni v tekmovanja na klubski ravni. Lahko rečemo, da je to občini Domžale dobro uspelo, saj se je tekmovanj na občinskem nivoju v zadnjih več kot 15 letih (med šolskima letoma 1995/96 in 2010/11) udeležilo med 2500 in dobrih 3200 učencev ter učenk. V zadnjih

letih se je ta številka ustalila nekje na 2800 sodelujočih mladih. Največ se jih je preizkusilo v atletiki, kamor poleg jesenskega ter spomladanskega krosa spadata še troboj in posamično atletsko prvenstvo. Športne panoge, v katerih so se merili učenci in učenke, so se spreminjale tudi glede na popularnost športov v določenem obdobju. Izvajalec šolskih športnih programov, ki je od šolskega leta 2002/03 naprej v občini Domžale Zavod za šport in rekreacijo Domžale, skupaj z mentorji športne vzgoje v osnovnih šolah domžalske regije, sprejme program šolskih športnih tekmovanj in prireditev ter ga pošlje mentorjem športne vzgoje in vodstvom posameznih šol (Arhiv Zavoda za šport in rekreacijo Domžale).

V šolskem letu 1991/92 se je program tekmovanj šolskih športnih društev na osnovnem nivoju izvajal v desetih panogah: jesenskem krosu, odbojki, streljanju, namiznem tenisu, košarki, rokometu, gimnastiki, atletiki posamično, malem nogometu in atletske troboju. Atletska tekmovanja, kot so spomladanski in jesenski kros ter posamično atletske tekmovanje (nekdaj mali in veliki atletske šolske pokal – MAŠP in VAŠP) so, poleg košarke, odbojke, namiznega tenisa, nogometa in badmintona, najbolj tradicionalne športne panoge v okviru šolskih športnih tekmovanj na nivoju občine Domžale. Omenjeni športi so bili del šolskih športnih tekmovanj že pred letom 1991. Tako se je v šolskem letu 1986/87 preko 2400 učencev in učenek vključilo v programe športa, izvedene v naslednjih panogah: kros, namizni tenis, odbojka, košarka, veleslalom, rokomet, streljanje, gimnastika, nogomet in atletika.

Slika 6. Število udeležencev šolskih športnih tekmovanj na občinskem nivoju.

Na sliki 6 je razvidno gibanje števila učencev in učenek, ki so v posameznih šolskih letih zastopali svoje šole na šolskih športnih tekmovanjih občinskega nivoja.

Dolga leta, dobrih deset, je bilo prisotno tudi streljanje z zračno puško, še nekoliko dlje šah, tudi športno plezanje in gimnastika ekipno, a se omenjene športne panoge niso prijele, zato tekmovanja na osnovnem nivoju v omenjenih športih Športna zveza Domžale ni več organizirala. Ukinjen je bil tudi atletske troboj. Prav tako, zaradi incidenta na eni izmed občinskih tekem, ni več tekmovanj v rokometu. So se pa športne panoge tudi dodajale in tako je Zavod za šport in rekreacijo Domžale na osnovnem nivoju dodajal panoge za mlajše učence, kot sta mala odbojka in mali rokomet, zagotovo največja novost pa je bila v šolskem letu 2005/06 prvič izvedena odbojka na mivki.

Opazno je, da se športnih tekmovanj na osnovnem nivoju udeležuje nekoliko več učencev (55 do 60 odstotkov), kar je posledica tega, da učenci tekmujejo v malem nogometu, medtem ko učenke 'svojega' športa nimajo. Gledano brez nogometa, ki je pri učencih lahko predstavljal tudi do 10 in več odstotkov celotne populacije nastopajočih na šolskih športnih tekmovanjih, so si po udeležbi na tekmovanjih občinskega nivoja učenci in učenke povsem blizu.

Športna zveza Domžale in nato v nadaljevanju Zavod za šport in rekreacijo Domžale sta dolga leta, vse do 2005/06, točkovala tudi ekipno tekmovanje med posameznimi šolami. Za tekmovanje so štete točke, ki so jih šole osvojile v športnih panogah, za katere so se na sestanku na začetku šolskega leta dogovorili mentorji športne vzgoje. Bistvo za zmagovito tekmovalno sezono je bila tako, poleg tekmovalne uspešnosti, tudi pokritost vseh ali skoraj vseh športnih panog. To pomeni, da ima šola širino in ne zgolj nekaj izvrstnih športnikov. Uspeh je zato neke vrste odraz - ob seveda vključenost in uspešnost osnovnošolcev v svojih športnih klubih - sistematskega dela pri športni vzgoji.

Ob najboljših športnikih na šolskih tekmovanjih se je priznanje za najuspešnejšo šolsko športno društvo (ŠŠD) podeljevalo tudi posameznim šolam. Serijski zmagovalci so bili dolgo časa učenci in učenke OŠ Domžale, v kateri je bil vodja šolskih športnih programov Darko Oražem, sicer tudi nogometni trener pri mlajših selekcijah NK Domžale. Za uspehe učencev in učenk iz OŠ Domžale je prejel tudi številna priznanja, saj je med šolskimi leti 1997/98 in 2003/04 OŠ Domžale zmagala kar sedemkrat zapored. Podeljevanje priznanj najboljšim mentorjem ŠŠD je potekalo vse do šolskega leta 2006/07, ko je bilo prekinjeno zaradi incidenta na rokometni tekmi. Zadnja zmagovalka je v šolskem letu 2005/06 tako postala OŠ Jurija Vege iz Moravč, leto pred njo pa so vse šole morale priznati premoč OŠ Preserje pri Radomljah.

9. Kategorizirani športniki Olimpijskega komiteja Slovenije iz občine Domžale

V občini Domžale je zaznati vztrajno rast tako kategoriziranih športnikov s strani Olimpijskega komiteja Slovenije kot panog, v katerih je športnikom to uspelo. Najvidnejša je ta rast od leta 2004, ko je število kategoriziranih športnikov v občini Domžale predstavljalo točno en odstotek vseh v Sloveniji, do leta 2011, ko je ta odstotek narasel kar na 2,76. Pogoji, pravila in kriteriji za registriranje in kategoriziranje športnikov v Republiki Sloveniji predstavljajo, ob temeljnih zakonskih in drugih aktih, enega najbolj pomembnih sistemskih dokumentov v slovenskem športu. Ta celostno in metodološko postavlja pogoje za registracijo športnikov, njihovih športnih organizacij, tekmovalnih sistemov, predvsem pa opredeljuje pogoje za pridobitev športnikovih statusnih pravic. Odbor za vrhunski šport trikrat letno objavi seznam športnikov, ki so na podlagi doseženih rezultatov in v skladu z veljavnimi kriteriji pridobili status kategoriziranega športnika Republike Slovenije svetovnega, mednarodnega, perspektivnega, državnega ali mladinskega razreda ("Opis kategorizacije v slovenskem športu", 2014).

Olimpijski komite Slovenije (v nadaljevanju OKS) je bil ustanovljen 15. oktobra 1991, Mednarodni olimpijski komite (MOK) pa je slovenski olimpijski komite priznal 5. februarja 1992. OKS je postal polnopravni član MOK leta 1993. OKS kategorizacijo športnikom podeljuje glede na kriterije, ki jih sprejme Strokovni svet Republike Slovenije za šport na podlagi Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez. Kriteriji posredno postavljajo standarde vrhunškega športa skozi analitično primerjavo mednarodnih tekmovalnih sistemov in jih na nacionalnem nivoju dopolnjujejo z domačimi tekmovanji. S tem opredeljujejo pogoje za oblikovanje selekcijske piramide športa v Sloveniji ("Kriteriji za pridobitev kategorizacije", 2014).

Število kategoriziranih športnikov se je v 20 letih analize iz 18 leta 1992 povečalo kar na 144 kategoriziranih športnikov v letu 2011. Samo v zadnjih sedmih letih, med 2005 in 2011, se je število kategoriziranih športnikov Olimpijskega komiteja Slovenije v občini Domžale povečalo za 100. Prav tako se je drastično povečalo število športnih panog, v katerih športniki iz občine Domžale posegajo po kategorizaciji. Na začetku se je ta številka gibala pod deset, v zadnjih letih pa se je že približala oziroma celo presegla številko 20. Veseli tudi širina športov v višjih razredih kategorizacije OKS. V zadnjih šestih letih so tako domžalski športniki

pridobili kategorizacijo svetovnega, mednarodnega ali perspektivnega razreda v 13 različnih športnih panogah.

V prvem desetletju obstoja OKS je v občini Domžale zaznati dva padca števila kategoriziranih športnikov. Prvi padelec je sledil med letoma 1994 in 1995, drugi iz leta 1998 v leto 1999, oba pa lahko povežemo z odcepljanjem občin, saj so se leta 1994 odcepile občine Moravče, Mengeš in Lukovica, štiri leta kasneje je to storila še občina Trzin.

Tabela 4: Številko kategoriziranih športnikov v Sloveniji in občini Domžale

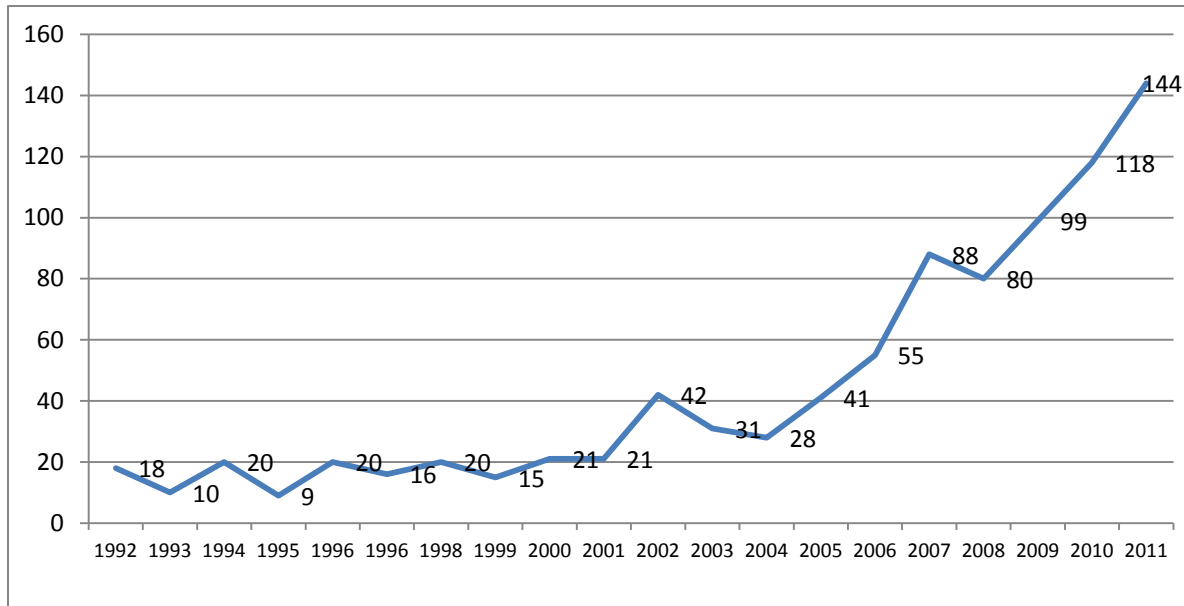
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Slovenija	1178	980	1857	1996	2326	1931	2254	2420	2481	2533
Občina Domžale	18	10	20	9	20	16	20	15	21	21
Odstotek (%) (Domžale/Slovenija)	1,53	1,02	1,08	0,45	0,86	0,83	0,89	0,62	0,85	0,83

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Slovenija	2691	2685	2808	3047	2996	3299	4143	4634	5064	5211
Občina Domžale	42	31	28	41	55	88	80	99	118	144
Odstotek (%) (Domžale/Slovenija)	1,56	1,15	1,00	1,34	1,84	2,67	1,93	2,14	2,33	2,76

Vir: Obvestila Olimpijskega komiteja Slovenije (1992/št. 1, 1993/št. 7, 1994/ št. 10, 1995/ št. 3, 1996/ št. 8, 1997/ št. 12, 1998/ št. 16, 1999/ št. 20, 2000/ št. 24, 2001/ št. 28, 2002/ št. 32, 2003/ št. 36, 2004/ št. 40, 2005/ št. 44, 2006/ št. 48, 2007/ št. 52, 2008/ št. 56, 2009/ št. 59, 2010/ št. 62, 2011/ št. 65)

Številko kategoriziranih športnikov OKS se je v obdobju analize med 1992 in 2011 dvignilo za 443 odstotkov, med tem v občini Domžale kar za 800 odstotkov. Razlogov za takšen porast je seveda ogromno, od razvoja športa in športov, množičnosti, dostopnosti in tudi športov oziroma panog, v katerih lahko športnik pride do kategorizacije OKS. Tako so bile kategorizacije leta 1992 v Sloveniji podeljene v 44 športih oziroma 48 panogah, leta 2011 pa v 66 športih oziroma kar 117 panogah (atletika se je na primer do leta 2008 vodila kot ena panoga, danes je sestavljena iz petih; prav tako avtomobilizem, letalstvo je v 20 letih iz ene združene panoge prišlo do številke devet itd.).

O velikem porastu števila kategoriziranih športnikov še očitneje priča obdobje zadnjih desetih let, od leta 2002 do 2011, ki ga lahko povežemo tudi z ustanovitvijo Zavoda za šport in rekreacijo v občini Domžale. Poleg tega je občina Domžale današnjo 'obliko' dobila šele leta 1999, tako da so zagotovo najbolj relevantni podatki za primerjavo od tega leta dalje.

Slika 6. Število kategoriziranih športnikov v občini Domžale med leti 1992 in 2011.

Na sliki 6 je lepo vidno naraščanje kategoriziranih športnikov v občini Domžale po letu 1999, z rahlim padcem v letih 2003 in 2004. Skupno se je v tem obdobju številka vseh kategoriziranih športnikov v Sloveniji dvignila z 2691 na 5211, kar je malenkost manj kot 94 odstotna rast, medtem ko je v občini Domžale ta številka skoraj 343 odstotkov, z 42 na 144. Še en jasen dokaz o razvoju športa v domžalski občini.

9.1. Razmerje kategoriziranih športnikov se je skozi leta spreminjalo

K velikemu porastu sta največ prispevala najmnogičnejša športa - nogomet in košarka. Zgolj nogometni klubi so imeli v zadnjih treh letih – 2009, 2010 in 2011 - kar 27, 46 oziroma 38 kategoriziranih nogometašev. Od tega jih je dres NK Domžale nosilo 90, 17 v letu 2009, nato pa 38 in 35 v letih 2010 in 2011. Zaradi košarkarskih rezultatov je bilo v tem obdobju 25,21 oziroma 46 več kategoriziranih športnikov v občini, od tega jih na KK Helios Domžale odpade v prvem letu 24, v drugem 17 in nato 30. V povprečju zadnjih let je tretji klub po številu kategoriziranih športnikov Atletski klub Domžale z nekaj več kot desetimi kategoriziranimi športniki na leto (13, 12 in 13). Sledita zimska športa biatlon in smučarski skoki. Prvi je imel v zadnjih treh letih 24 kategoriziranih športnikov, po osem vsako leto, skakalci skupaj trinajst, leta 2009 in 2010 štiri in nato leto kasneje pet.

Imena najuspešnejših klubov in društev bi lahko torej preslikali tudi na delež sofinanciranja programov športa. Tudi tu sta med kolektivi, kot že omenjeno, na vrhu NK Domžale in KK

Helios Domžale, med individualnimi športi pa največji delež pripada atletiki z AK Domžale ter SK Ihan z biatlonci in tekači na smučeh (glej poglavje 6. Športnim društvom in klubom je namenjeno vedno več denarja).

Na prehodu v novo tisočletje je bila slika drugačna, saj so imeli nogometaši v letih 2000 in 2001, ko je bilo število kategoriziranih športnikov v občini Domžale v obeh letih enako (21), zgolj dva kategorizirana športnika, košarkarji devet in atleti tri. Povsem enakovredni so jim bili v tem obdobju športno plezanje - planinstvo s šestimi kategoriziranimi športniki, biatlon s petimi in avtomobilizem - cestno hitrostni motociklizem s štirimi.

V najvišjem, svetovnem razredu, so športniki iz občine Domžale prisotni šele od leta 2008, ko se je tja s 6. mestom na svetovnem prvenstvu v švedskem Östersundu prebila biatlonka Teja Gregorin. Naslednje leto je svoj status potrdila z drugim mestom na svetovnem prvenstvu v korejskem Pjongjangu. Ob njej sta nato leta 2010 do svetovnega razreda prišla še motociklist Igor Jerman kot svetovni prvak v razredu endurance z ekipo Yamaha Austria, ki je slavil tudi na 24 ur Le Mansa, ter še en biatlonec, Klemen Bauer. Ihančan je leta 2010 na olimpijskih igrah v Vancouvru v disciplini sprint osvojil četrto mesto.

Slika 8. Igor Jerman, dvakratni svetovni prvak v vzdržljivostnem motociklizmu (Slamnik, 22. januar 2010)

Igor Jerman pod sliko 8 je leta 2009 še drugič po letu 2003 postal svetovni prvak in si tako prvič zagotovil kategorizacijo svetovnega razreda s strani Olimpijskega komiteja Slovenije. Pred tem si je že vse od leta 1995 z uspehi pridobil status mednarodnega razreda, s čimer je ob izjemnem alpinistu Silvu Karu, ki je prav tako za svoje vzpone več kot desetkrat prejel mednarodni razred OKS, s tega vidika najuspešnejši športnik občine Domžale.

Tabela 5: Kategorizirani športniki občine Domžale po razredih OKS

	Mladinski	Državni	Perspektivni	Mednarodni	Svetovni	Skupno
1992	7	8	2	1	0	18
1993	5	4	1	0	0	10
1994	7	12	1	0	0	20
1995	4	3	1	1	0	9
1996	8	10	0	2	0	20
1997	5	8	0	3	0	16
1998	11	3	4	2	0	20
1999	7	5	2	1	0	15
2000	13	5	1	2	0	21
2001	8	7	1	5	0	21
2002	16	16	4	6	0	42
2003	5	17	3	6	0	31
2004	9	9	2	8	0	28
2005	3	24	7	7	0	41
2006	12	27	7	9	0	55
2007	22	47	6	13	0	88
2008	36	30	3	10	1	80
2009	61	25	6	6	1	99
2010	61	43	7	4	3	118
2011	67	57	11	5	4	144

Vir: Obvestila Olimpijskega komiteja Slovenije

Od leta 2004 naprej je minimalen padec kategoriziranih športnikov opaziti le v letu 2008. To je bilo ravno po sanjski sezoni 2006/2007 za domžalski šport, ko sta tako Košarkarski klub Helios kot Nogometni klub Domžale osvojila naslov članskih državnih prvakov.

9.2. Število panog v perspektivnem, mednarodnem in svetovnem razredu raste

Leta 2002 so športniki v občini prvič presegli več kot deset kategorizacij v višjih treh razredih: perspektivnem, mednarodnem in svetovnem. Do leta 2010 se je nato število gibalo v valovih in vrh doseglo leta 2007 (19) ter 2011 (20). Število športov, v katerih so športniki iz

domžalske občine pridobili kategorizacijo teh treh razredov, je skupno 13 (atletika, balinanje, kolesarjenje – gorsko, kegljanje, kickboks, košarka, motociklizem – cestno hitrostni, nogomet, planinstvo – alpinizem, planinstvo – športno plezanje, ples, savate, smučanje – biatlon, smučanje – smučarski skoki).

Najbolj konstantna sta bila biatlon in motociklizem, saj so posamezniki v teh športih po perspektivnem, mednarodnem oziroma svetovnem razredu posegli prav vsakič od leta 2002 dalje. Prevladujejo seveda tri že omenjena imena: Teja Gregorin, Klemen Bauer in Igor Jerman. Takoj za njimi je košarka in KK Helios Domžale, ki se lahko pohvali s številnimi reprezentanti v mladinskih in mlajše-članski kategoriji. Po konstantnosti v mednarodnem razredu izstopata tudi člana Planinskega društva Domžale, alpinist Silvo Karo in športni plezalec Klemen Vodlan. Planinstvo, v katerega spadata alpinizem in športno plezanje, je prav tako zelo pomembna veja uspešnega domžalskega športa.

Tabela 6: Športne panoge in število članov s kategorizacijo perspektivnega, mednarodnega in svetovnega razreda

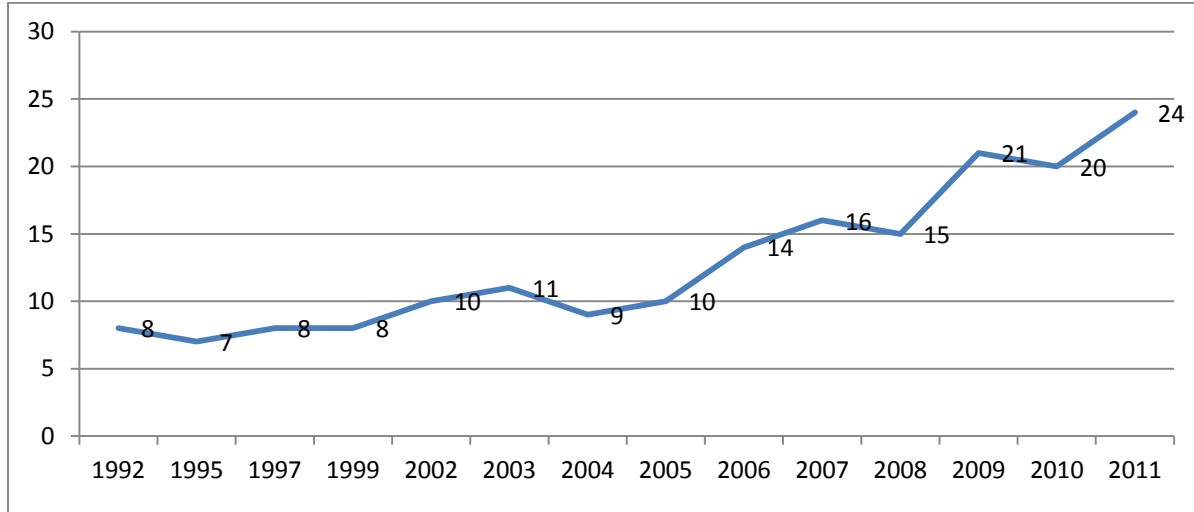
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
štev. športnikov (perspektivni, mednarodni, svetovni)	10 (42)	9 (31)	10 (28)	14 (41)	16 (55)	19 (88)	14 (80)	13 (99)	14 (118)	20 (144)
motocikl. – cest. hitr.	1	1	1	2	3	2	2	1	1	2
košarka	3	3	3	3	1	2		3	5	7
planin. – alpinizem	1	1	1	1	1	5	2	1		
planin. – šp. plezanje	2	1	1	1	1			1		
smučanje – biatlon	3	2	3	5	3	3	3	3	2	4
atletika		1		1	1	1		1	1	1
kickboks			1	1	1	2	2	1	1	
gorsko kolesarstvo										
nogomet					3			1	1	
ples						4	5		2	3
savate										1
smučanje – sm. skoki								1	1	2
balinanje					1					
kegljanje					1					

Vir: Obvestila Olimpijskega komiteja Slovenije

Število panog, v katerih so športniki iz občine Domžale oziroma iz klubov, ki imajo sedež v občini Domžale, posegli po kategorizaciji, se je dolga leta, vse od leta 1992 do 2005, vrtelo

med sedem in deset. Kljub temu so se športne panoge oziroma športi spreminjali. Med drugim je imela občina Domžale po letu 1998, ko se je odcepila še občina Trzin, kategorizirane športnike tudi v teku na smučeh, balinanju, kegljanju, skeletonu, odbojki na mivki. Kotalkanje je bilo pred letom 1999 eden najuspešnejših individualnih športov v Domžalah, saj smo imeli številne kategorizirane športnike, ki so viden pečat pustili tudi na mednarodnih tekmovanjih. Pred letom 1999, ko so bile del domžalske občine tudi občine Moravče, Lukovica, Mengeš in Trzin so imele Domžale kategorizirane športnike tudi v kartingu, gorsko - hitrostnem avtomobilizmu, triatlonu, alpskem smučanju, nordijskem smučanju. Seveda to ne pomeni, da so športniki, ki so zavoľjo svojih dosežkov dobili kategorizacijo, nastopali za klube iz danes drugih občin. Smučarji so tako nastopali za Smučarsko društvo Domžale, dvigovalci uteži za Težkoatletski klub Domžale, a vseeno obstajajo športi, ki so bili specifični za odcepljene občine in se v domžalski občini niso gojili.

Viden porast po številu panog, v katerih so domžalski športniki pridobili kategorizacijo enega izmed petih razredov, se je zgodil leta 2006. Takrat se je število panog z 10 povzpelo na 14, nov večji preskok je nato prišel v letih 2008 na 2009, ko je bilo 99 kategoriziranih športnikov iz skupno 21 panog.

Slika 9. Število panog, v katerih so športniki v občini Domžale prejeli kategorizacijo OKS

S slike 9 je razvidno gibanje števila panog, v katerih so športniki v občini Domžale prejeli kategorizacijo Olimpijskega komiteja Slovenije. Lepo je vidna že omenjena rast od leta 2005 dalje. Iz največ, kar 24 različnih panog, so sicer športniki prihajali prav v zadnjem analiziranem letu 2011.

V rekordnem letu 2011 so športniki klubov iz občine Domžale posegli po uvrstitvah, ki so jim prinesle kategorizacijo OKS v atletiki, avtokrosu in kartingu, ki spadata pod avtomobilizem, boksu, dviganju uteži, malem nogometu, karateju, waku kickboksu, gorskem kolesarstvu, konjeništvu, košarki, umetnostnem kotalkanju in hitrostnem rolanju, cestno hitrostnem motociklizmu, nogometu, športnem plezanju, modernem tekmovalnem plesu, savateju, biatlonu, smučarskih skokih, strelstvu in tenisu.

Pisana paleta športov, ki priča tako o kakovostnem delu kot tudi širini športa v občini Domžale.

10. Infrastruktura

10.1. Lastnik večine športnih objektov je Občina Domžale

Športni objekti v občini Domžale so po veliki večini v občinski lasti, z njimi pa upravlja Zavod za šport in rekreacijo Domžale ali društva oziroma klubi, ki po pogodbi z zavodom koristijo športne objekte, za kar plačujejo najemnino. Tudi sicer občina v veliki meri pomaga pri vzdrževanju ali adaptaciji športnih objektov, v katerih se izvaja organizirana športna in rekreativna dejavnost že več let. Namensko so ob tem določena tudi sredstva za novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije športnih objektov občinskega pomena (Letni program športa občine Domžale za leto 2011, 2011).

Najbolj vidna športna projekta v Domžalah sta zagotovo prenova in povečava hale Komunalnega centra Domžale (HKC) in prenova domžalskega stadiona, ki je leta 2003 dobil povsem novo obliko, tri leta kasneje pa so odlične pogoje za trening z novo tartansko stezo dobili še atleti. Izvedenih projektov, ki omogočajo boljše pogoje za šport in rekreacijo, je bilo še ogromno (adaptacije in prenove na domžalskem bazenu, ki je dobil tudi tobogan, skakalnica v Ihanu, prenova in gradnja v športnih parkih v občini...). Med zadnjimi prenovljenimi objekti sta tudi močno obiskana zunanja fitnesa ob Kamniški Bistrici (eden v Domžalah in drugi na Viru), ki sta svojo otvoritev dočakala leta 2010. Oba fitnesa sta dopolnitev pomembne rekreativne osi ob Kamniški Bistrici.

A tudi ob vseh novogradnjah in adaptacijah športnih objektov v zadnjih 20 letih se prav v športni infrastrukturi v občini najdejo največje pomanjkljivosti. "Vrtci in šole so prioriteta. Pol občin nima toliko prebivalcev, kot se je njihovo število povečalo v občini Domžale v zadnjih desetih letih. To potegne za seboj kar nekaj dejavnikov, v prvi vrsti finančnih. Prednostno je

bilo zato zagotoviti pogoje za predšolsko in šolsko vzgojo, kot pa zgraditi pokriti bazen ali športno dvorano. Tudi odločitev, da v Domžalah ni pokritega bazena, se mi zdi prava, saj je blizu Ljubljana, tudi Kranj in Kamnik, ki imata plavalno tradicijo, nista daleč. Veliko truda se vlaga tudi v gradnjo telovadnice pri Srednji šoli Domžale, katere projekt je bil načrtovan že ne vem kolikokrat. Ob tem se zavedam, da so Domžale, upoštevaje zaprte športne objekte, pod slovenskim povprečjem oziroma normativi. A če daš denar za sofinanciranje športnih društev in klubov ter v vzdrževanje infrastrukture, potem je investicija na zadnjem mestu. Tukaj pa je potrebno vedeti, da je žal z regionalizacijo oziroma pri delitvi evropskih sredstev prišlo do tega, da imajo manjše občine že svoje velike telovadnice ali športne dvorane, da je v kakšni vasi telovadnica, ki je tako rekoč prazna. Pri nas tega ni. Tu smo mi 'kratki'. Potrebovali bi vsaj še dve telovadnici," razloge za pomanjkanje zaprtih športnih objektov obrazloži župan Dragar (Toni Dragar, osebna komunikacija, november 2014).

Slika 10. Športni park Domžale z jugovzhodne strani, v ozadju Domžale (Primož Hieng)

Slika 10 prikazuje Športni park Domžale s teniški igrišči in teniško dvorano na jugu, dvema pomožnima nogometnima igriščema, odbojgarskimi igrišči, bazenom in večnamensko ploščadjo. . . ter glavnim stadionom na severu.

Na pravo športno dvorano občani čakajo že več kot 15 let, dolgo brado čakanja pa ima tudi že omenjena, večkrat načrtovana telovadnica pri Srednji šoli Domžale. "Za izgradnjo večje

športno prireditvene dvorane nismo imeli dovolj politične podpore. S privatnimi investitorji nismo imeli sreče, saj bi takšna večja dvorana lahko nastala na 'pogorišču' teniškega centra Ten-Ten, a lastniki niso bili zainteresirani," enega izmed razlogov za zamrznitev projekta, izgradnjo velike športne dvorane, ki je bil velika želja in v določenem trenutku tudi nuja občine, pojasni nekdanja županja Zalokar Oražmova (Cveta Zalokar Oražem, osebna komunikacija, oktober 2014).

Ob tem je zaradi hitrega povečevanja števila športnih društev premalo pokritih športnih površin, ki bi jih društva potrebovala za svojo vadbo. Še posebno v osnovnih šolah. "V osnovnih šolah so posebej podhranjene pokrite športne površine. V osnovnih šolah Domžale, Rodica in Dob razpolagajo le z eno vadbena površino (cca 450 m²), potrebovali pa bi dve oziroma tri. Šolski prostor tudi ne razpolaga z zmogljivostmi za učenje plavanja, v šolskem kurikulumu pa je obveza prvega starostnega obdobja tudi plavalna pismenost . . . Poleg tega bi bilo smiselno z izgradnjo notranjega bazena zagotoviti pogoje za 100- odstotno plavalno pismenost otrok do najkasneje 10. leta," je zapisano v Razvojnem programu občine Domžale za obdobje med 2012 in 2025. (Domžale 2025 – Razvojni program občine Domžale 2012 - 2025, 2012, str. 52).

Začetki na samostojni poti so bili bistveno težji kot danes, ko ima občina večje razumevanje in posluš za razvoj športa. Že tako majhen finančni vložek v šport in rekreacijo s strani občinskega proračuna je bil po letu 1991 ob nadaljnji delitvi (sofinanciranje telesnokulturnih organizacij, zdravniški pregledi, šola v naravi, velike prireditve... in na drugi strani tekoče vzdrževanje športnih objektov, obnove, amortizacije, investicijsko vzdrževanje) pomenil, da je ta finančna pogača zadostovala zgolj za osnovno vzdrževanje objektov. O kakršnikoli novogradnji ni bilo ne duha ne sluha. V obdobju med letoma 1985 in 1990 so se sredstva delila v razmerju 60 odstotkov za športno dejavnost in 40 za infrastrukturo, po letu 1991 pa se je ta odstotek spremenil v 79,6 za dotacije telesnokulturnim organizacijam v skladu s sprejetimi normativi in kriteriji in zgolj 20,4 odstotka v dejavnost športnih objektov in večje opreme (tekoče in investicijsko vzdrževanje športnih objektov). V osnutku finančnega plana telesne kulture za leto 1991 so bila tako skupna sredstva v višini 9.260.000 din razdeljena na osem postavk. Zvezi telesnokulturnih organizacij Domžale (ZTKO) je za tekmovalni šport, množičnost, šolski šport in skupne programe pripadlo 5.840.000 din ali 63,1 odstotka proračunskih sredstev, dogovorjenim programom telesnokulturnih organizacij (zdravniški pregledi, velike prireditve, šola v naravi, podelitev priznanj in ostale naloge) 520.000 din ali 5,6 odstotka, za infrastrukturo pa je bilo namenjenih 2.900.000 din. Zgolj 31,3 odstotka vseh

sredstev, namenjenih športu, je bilo uporabljenih za naslednje postavke: tekoče vzdrževanje športnih objektov, halo Komunalnega centra, športni park, investicijsko vzdrževanje in amortizacijo športnih objektov.

S spremembo na županskem stolu, ki ga je zasedla Cveta Zalokar Oražem, so se stvari začele počasi spreminjati. Leta 1995 se je delež celotne postavke za šport in rekreacijo, namenjen športni infrastrukturi, dvignil na 39,2 odstotka. Tega leta julija je Športna zveza Domžale na podlagi pogodbe z Občino Domžale prevzela upravljanje in vzdrževanje športnih objektov v Športnem parku Domžale (stadion z nogometnim igriščem in atletskimi napravami, Dom športnih organizacij Domžale, večnamenska ploščad in druge zelene površine) ter trim stezo na Šumberku. Tekoče vzdrževanje je bilo nato organizirano tako, da je za trim stezo skrbelo Športno društvo TVD Partizan Domžale, za ostale objekte pa NK Domžale, ki je bil takrat tudi največji uporabnik omenjenih površin. Prav NK Domžale je, poleg sredstev iz občinskega proračuna, z lastnimi sponzorskimi sredstvi pripomogel k sanaciji objektov (Športna zveza Domžale - Poročilo za obdobje 1998 -1999, 2000).

Tabela 7: Odstotek financiranja športa iz javnih financ v primerjavi s postavko športa in rekreacije ter sofinanciranje upravljanja, vzdrževanja športnih objektov občinskega pomena, objektov v občinski in neobčinski lasti ter novogradnje:

	Šport in rekreacija	Infrastruktura	Razmerje
1995	176.994,7 € (42.415.000 SIT)	69.416,6 € (16.635.000 SIT)	39,2 %
1997	272.909,4 € (65.400.000 SIT)	115.423,1 € (27.660.000 SIT)	42,3 %
1998	339.183,8 € (81.282.000 SIT)	177.695,7 € (42.583.000 SIT)	52,4 %
1999	391.992,1 € (93.937.000 SIT)	204.210,5 € (48.937.000 SIT)	52,1 %
2000	743.448,5 € (178.160.000 SIT)	529.598,6 € (126.913.000 SIT)	71,2 %
2001	642.422 € (153.950.000 SIT)	401.644,1 € (96.250.000 SIT)	62,5 %
2002	872.967,8 € (209.198.000 SIT)	549.603,6 € (131.707.000 SIT)	63,0 %
2004	1.479.085,3 € (354.448.000 SIT)	1.124.862,3 € (269.562.000 SIT)	76,1 %
2005	1.432.644,6 € (343.319.000 SIT)	961.901,2 € (230.510.000 SIT)	67,1 %
2006	1.689.400,8 € (404.848.000 SIT)	1.198.393,4 € (287.183.000 SIT)	70,1 %
2008	1.754.097 €	1.228.587 €	70,0 %
2009	1.664.512 €	1.060.552 €	63,7 %
2010	1.767.254 €	908.394 €	51,4 %
2011	1.915.956 €	926.798 €	48,4 %

Vir: Odlok o zaključnem računu Občine Domžale – Uradni vestniki

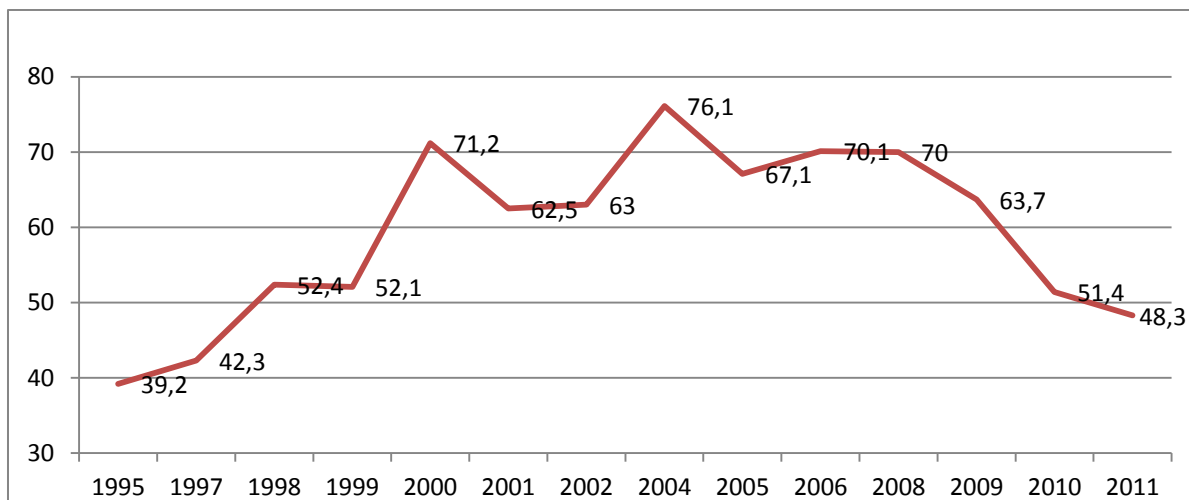
"Obema večjima in profesionalnima športnima kolektivoma (KK Helios Domžale in NK Domžale) smo začeli zagotavljati boljše pogoje za delo, tako z obnovo hale Komunalnega centra kot gradnjo garderob, igrišč z umetno travo in novega stadiona za nogomet. Neposredno namreč občina ni financirala društev oziroma klubov, pač pa le izboljševala infrastrukturo in povečevala sredstva za delo z mladimi. Gradili smo tudi prva javna otroška igrišča, kupili pokriti šotor za kotalkarje, obnovili bazen, začeli urejati športni park v celoti, pozimi financirali ureditev tekaških prog v okolici mesta, posodobili skakalnico, kupili snežne topove za urejanje otroških smučišč pozimi, začeli z urejanjem in legalizacijo na črno zgrajenih nogometnih igrišč v Radomljah in Dobu, obnovili umetno plezalno steno v hali in potem postavili novo na OŠ Rodica," je začetek vidnega razvoja športnih objektov prav v njenem obdobju županovanja pojasnila Cveta Zalokar Oražem (Cveta Zalokar Oražem, osebna komunikacija, november 2014).

Vlaganje v infrastrukturo se je v naslednjih letih povečevalo, tako da je bil odstotek, namenjen infrastrukturi, leta 1999 že 52,1 odstotka celotnega deleža, ki je pripadal športu in rekreaciji. Za vzdrževanje športnih objektov in opreme, tekoče vzdrževanje HKC, investicijsko vzdrževanje HKC, tekoče vzdrževanje javnega kopališča, investicijsko vzdrževanje stadiona Domžale in izdelavo treh projektov (projekt sanacije kopališča, projekt športne dvorane in projekt stadiona Domžale) je bilo skupno namenjenih 48.937.000 SIT. Celotni proračun za šport je znašal 93.937.000 SIT. Odstotek se je nato v letih 2000 in 2001 močno nagnil na stran infrastrukture (71,2 in 62,5) in v nadaljnjih letih zadržal to razmerje med 60 in 70 odstotki deleža, namenjenega športu. Leta 2004, ko se je prenavljala HKC, za katero je bilo s proračuna namenjeno 160 milijonov tolarjev, je to razmerje znašalo kar 76 odstotkov. Tudi leta 2006 je zaradi gradnje stadiona, za katerega je bilo namenjeno 60 milijonov takratnih slovenskih tolarjev, vložek v športno infrastrukturo predstavljal več kot 70 odstotkov celotnega proračunskega kolača, namenjenega športu.

Leta 2008 je bilo v športno infrastrukturo vloženo 1.228.587 evrov, od tega je v ta znesek vključenih še 247.634 evrov kot pokrivanje obveznosti preteklih let. Skupna vsota za šport je znašala 1.754.097 evrov, kar pomeni, da je občina za športno infrastrukturo ponovno namenila 70 odstotkov vseh sredstev, predvidenih za šport. V zadnjih treh letih (2009 - 2011) se je ta odstotek zmanjšal, saj ni bilo več projektov, ki so v bližnji preteklosti predstavljali največji finančni zalogaj. Oba velika projekta bližnje prihodnosti, športna dvorana in gradnja vzhodne tribune z garderobami na stadionu v Domžalah, sta trenutno, zaradi finančnih razmer, v fazi mirovanja in daleč od glavnih prioritete občine. "Osebno sem mnenja, da

prevelikih projektov ne potrebujemo, zajemati je potrebno z majhno žlico in biti realen. Mi imamo za športno dvorano vse urbanistično pripravljeno, a iščemo investitorje. Brez njih so takšni finančni vložki v večje projekte trenutno neizvedljivi," realno stanje na podlagi novih športnih infrastrukturnih projektov predstavi Dragar (Toni Dragar, osebna komunikacija, november 2014). Prav zaradi tega se je tudi odstotek vlaganj v infrastrukturo, glede na glavno postavko Šport in rekreacija leta 2010 prvič po letu 2000 spustil pod mejo 60 odstotkov.

Občina oziroma Zavod za šport in rekreacijo Domžale evidenco za upravljanje in vzdrževanje objektov vodita po različnih proračunskih postavkah. Prav v letu 2011 so sredstva za upravljanje športnih objektov v občinski lasti združena na skupni proračunski postavki, kar omogoča fleksibilnejši pristop pri izvajanju načrtovanih (planiranih) posegov, saj je mogoče sredstva prerazporejati glede na dejanske zahteve in potrebe (Letni program športa občine Domžale 2011, 2011).

Slika 11. Razmerje v odstotkih med postavkama Šport in rekreacija ter Sofinanciranje upravljanja, vzdrževanja športnih objektov občinskega pomena, objektov v občinski in neobčinski lasti ter novogradnje.

Na sliki 11 je lepo razvidno, da na krivuljo vlaganja močno vplivajo večji projekti. V letu 2000, kjer je viden prvi veliki porast vlaganja v infrastrukturo, je to posledica proračunskih postavk športni park Vir in Domžale ter gradnja tobogana na kopališču v ŠP Domžale, ki sta bila skupaj vredni slabih 67 milijonov takratnih slovenskih tolarjev (cca. 280 tisoč evrov) ali 37 odstotkov celotnega proračuna, namenjenega športu. Leta 2004 je največji vložek predstavljala prenova hale Komunalnega centra (45,1 odstotka vsote, namenjene za šport in rekreacijo). Tudi v prihodnjih letih so največji odstotek predstavljali HKC in stadion Domžale ter največji športni kompleks Športni park Domžale, katerega del je tudi mestni stadion.

10.2. Sprejeli sklep o Razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena

Zavoljo urejenosti in nadzora nad športnimi objekti so na seji Občinskega sveta Občine Domžale marca 1999 sprejeli Sklep o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena. Občinski svet je nato na svoji seji, 27. 9. 2000, na podlagi 64. člena Zakona o športu (Ur. list RS, št. 22/98) in 20. člena Statuta Občine Domžale (Ur. vestnik Občine Domžale, št. 7./99) sprejel Sklep o dopolnitvi Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena sledeče objekte:

1. Športni park Domžale, ki obsega:

- glavno nogometno igrišče z atletskimi površinami
- pomožno nogometno igrišče
- letno kopališče
- dom športnih organizacij (DŠO)
- večnamenska asfaltna ploščad s pripadajočimi zelenimi površinami
- teniška igrišča ob nogometnem igrišču
- balinišče s servisnim objektom

2. hala Komunalnega centra Domžale, v kateri je poleg košarkarskega igrišča še manjši klubski fitness za igralce KK Helios Domžale, ter v kletnem delu še prostor, v katerem vadijo člani Težkoatletskega kluba Domžale. Zavod z objektom upravlja od leta 2008, ko je med Občino Domžale in KK Helios Domžale potekla najemna pogodba, ki je bila sklenjena leta 1994

3. Športni park Vir z nogometnim igriščem, večnamensko igralno ploščadjo in otroškim igriščem

4. Kegljišče Domžale

5. otroško igrišče pri Osnovni šoli Domžale, ki je zaradi številnih igral v prvi vrsti namenjeno vrtcem

6. teniška dvorana s teniškimi igrišči s katerimi zavod upravlja od leta 2006 - tri notranja in šest zunanjih igrišč.

Pristojne strokovne službe Občine Domžale so poskrbele za vpis v Zemljiško knjigo, občina pa za zagotavljanje sredstev po že uveljavljenem sistemu v smislu zagotavljanja javnega interesa na področju športa, ki ga je Občinski svet Občine Domžale opredelil s sprejemom Pravilnika vrednotenja športnih programov s pripadajočimi normativi ("Sklep o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena", 1999).

Občina je v zadnjih letih pod svoje lastništvo ali upravljanje pridobila še nekatere objekte, tako da je bilo pod športne objekte občinskega pomena vpisanih še novih sedem objektov. V Sklepu o spremembah in dopolnitvah Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena se je zato pod 2. točko Sklepa o javnih športnih objektih za zaporedno številko 7 dodalo nove zaporedne številke:

7. **Igrišče ob Osnovni šoli Dob**
8. **Skate park v Športnem parku Domžale**
9. **Skakalnica Domžale**
10. **Športni park Dob**
11. **Športni park Ihan**
12. **Teniška igrišča v Radomljah**
13. **Balinišče na Količevem**

("Sklep o dopolnitvi Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena", 2000; "Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena", 2014).

V občini Domžale se je leta 2001, ne glede na lastništvo objektov, razpolagalo s skupno 113.141 m² športnih površin, od tega je bilo zunanjih površin 102.358 m², pokritih pa 10.756 m². Pri odprtih objektih največji odstotek, kar 45,7, predstavljajo nogometna igrišča, ki jih je skupno sedem. Sledijo teniška igrišča z 19 odstotki, nato pa atletska vadišča s trim stezo na Šumberku (15,2 odstotka). Pri zaprtih objektih je največji objekt teniška dvorana, ki predstavlja 23,2 odstotka vseh pokritih površin, sledita pa hala Komunalnega centra z dvorano, fitnesom ter dvigalnico za TAK Domžale (11,6 odstotka) in OŠ Venclja Perka z malo in veliko telovadnico ter streliščem (9,8 odstotka).

Športni objekti leta 2001 – odprti (102.358 m²):

- nogometna igrišča	46.760 m²
- nogometno igrišče (NK Domžale; glavno)	7100 m ²
- nogometno igrišče (NK Domžale; pomožno)	7000 m ²
- nogometno igrišče (NK Ihan; glavno)	6260 m ²
- nogometno igrišče (NK Radomlje; glavno)	6000 m ²
- nogometno igrišče (NK Dob; glavno)	7700 m ²
- nogometno igrišče (NK Vir; glavno)	6700 m ²
- večnamenske ploščadi	10.050 m²

- ploščad v krajevni skupnosti (KS) Ihan	900 m ²
- ploščad v KS Radomlje	440 m ²
- ploščad v KS Jarše	590 m ²
- ploščad v KS Simona Jenka	450 m ²
- večnamenska ploščad v ŠP Domžale	1500 m ²
- ploščad na kopališču	375 m ²
- ploščad pri OŠ Domžale	900 m ²
- ploščad pri OŠ Venclja Perka	1440 m ²
- ploščad pri OŠ Rodica	900 m ²
- ploščad pri OŠ Roje	900 m ²
- ploščad pri OŠ Dob	900 m ²
- ploščad pri OŠ Dob – podružnica Krtina	760 m ²
- atletska vadišča in naprave	15.600 m²
- Športni park Domžale	2700 m ²
- OŠ Domžale	1000 m ²
- OŠ Venclja Perka	300 m ²
- OŠ Rodica	1100 m ²
- trim steza na Šumberku	7500 m ²
- teniška igrišča	19.450 m²
- ŠP Domžale – 5 igrišč (TK Domžale)	4550 m ²
- ŠP Domžale – 10 igrišč (Spin center)	6500 m ²
- ŠP Domžale – 6 igrišč (Ten Ten)	3900 m ²
- OŠ Rodica – 2 igrišči	1300 m ²
- ŠP Radomlje – 4 igrišča	3200 m ²
- drugi objekti	10.525 m²
- plavalni bazen – veliki	900 m ²
- plavalni bazen – mali	75 m ²
- peščeno igrišče (odbojka)	200 m ²
- balinišča v ŠP Domžale – 4 igrišča	400 m ²
- balinišča v ŠP Dob – 2 igrišči	220 m ²
- balinišča v ŠP Ihan – 1 igrišče	100 m ²
- balinišča v ŠP Vir – 2 igrišči	200 m ²
- jahališče (Krumperk)	4780 m ²

- smučarski poligon – Veliki vrh	3000 m ²
- smučarske skakalnice – Veliki vrh	650 m ²
Športni objekti leta 2001 – zaprti (10.756 m²):	
- šolski objekti	2690 m ²
- OŠ Venclja Perka – telovadnici in strelišče	1.050 m ²
- OŠ Domžale – telovadnica	450 m ²
- OŠ Rodica – telovadnica	450 m ²
- OŠ Dob – telovadnica	450 m ²
- OŠ Roje – telovadnica	290 m ²
- hala Komunalnega centra	1245 m²
- dvorana	1050 m ²
- fitnes KK Domžale	120 m ²
- dvigalnica za TAK Domžale	75 m ²
- Športni park Domžale	4821 m²
- Dom športnih organizacij Domžale	746 m ²
- Dom Balinarskega kluba (BK) Domžale	120 m ²
- mala garderoba NK Domžale	80 m ²
- teniška dvorana	2500 m ²
- prostori kopališča	210 m m ²
- kegljišče (4 steze)	340 m ²
- večnamenski šotor	825 m ²
- drugi objekti	2000 m²
- jahalnica (montažni objekt) – Krumperk	450 m ²
- jahalnica (Ježa pri Ježu)	800 m ²
- Dom ŠD Dob	120 m ²
- Dom NK Vir	160 m ²
- balinišča (4 igrišča) – BK Budničar	430 m ²

Vir: Problematika športa v občini Domžale – analiza za obdobje 1995/2000 (2001)

Zagotovo je potrebno omenjene številke jemati z rezervo, predvsem tiste, ki podajajo podatke o zaprtih športnih objektih. Tako na primer Dom športnih organizacij, Dom Balinarskega kluba Domžale, malo garderobo NK Domžale oziroma prostore kopališča, ki so namenjeni garažam ali servisno stanovanjskemu objektu, težko štejemo med športne objekte – so namreč

zgolj pripadajoči objekti k športnim objektom. Zato je dejanska številka uporabnih zaprtih površin, namenjenih športu, manjša (cca 9300 m²).

10.3. Prostorski prirastek v prvi vrsti zaradi telovadnic ob osnovnih šolah

Pri zaprtih objektih je občina v naslednjih desetih letih po 2001 največ pridobila s telovadnicami ob osnovnih šolah. Ob obstoječih petih (Venclja Perka, Domžale, Rodica, Dob in Roje) so se nove telovadnice zgradile še pri OŠ Preserje pri Radomljah (780 m²), POŠ Ihan (634 m²) in Osnovni šoli Dragomelj (757 m²), tako da so pokrite športne površine v šolskih objektih pridobile 2171 m² ali kar dodatnih 80,7 odstotka. Skupno je tako pokritih športnih površin v šolskih objektih 4.861 m². S prenovo je zrasla tudi hala Komunalnega centra, s 1245 na 1638 m², a športne površine v hali se kljub temu niso pretirano povečale. V letu 2011 so se začele tudi priprave na pokritje drsališča, kar pomeni še dodatno približno 800 m² pokrite športne površine.

Po Analizi stanja in teženj v prostoru kot podlage za izdelavo strategije prostorskega razvoja in prostorskega reda občine Domžale, 2006, in internih podatkov Občine Domžale, 2011, je bilo v domžalski občini 11.845 m² pokritih športnih objektov. Ob sedmih telovadnicah pri osnovnih šolah med pokrite objekte prištevamo še: pokrito balinišče v Športnem parku Dob, balinišče na Viru, dvorano Komunalnega centra, teniško dvorano v športnem parku, večnamenski šotor in drsališče.

Zagotovo pa skrbi dejstvo, da krajevne skupnosti Rova, Radomlje, Homec - Nožice, Jarše - Rodica in Krtina nimajo pokritih športnih površin za šport in rekreacijo, nekatere niti zunanjih športnih objektov (npr. Rova).

Tabela 8: Opremljenost s športno infrastrukturo po krajevnih skupnostih v občini Domžale (zaprti objekti):

Krajevna skupnost	Zaprti športni in rekreacijski objekti	Površina pokritih športnih objektov
Slavko Šlandra	OŠ Domžale, OŠ Rodica, OŠ Roje, hala Komunalnega centra	2.2828
Venclja Perka	OŠ Venclja Perka	1.050
Simona Jenka	Teniška dvorana v ŠP Domžale, večnamenski šotor, drsališče	4.100
Ihan	POŠ Ihan, balinišče	942
Dragomelj- Pšata	Šola Dragomelj	757
Dob	OŠ Dob, pokrito balinišče v ŠP Dob	606
Preserje	OŠ Preserje	780
Tomo Brejc - Vir	Balinišče	782
		Skupaj: 11.845 m ²

Vir: ("Domžale 2025, Ugledno in uspešno gospodarsko, športno in kulturno središče. Mesto priložnosti, Prostor zadovoljnih ljudi", 2012, str. 55)

Glede na minimalni standard športa v lokalni skupnosti, ki je opredeljen s Pravilnikom o merilih za sofinanciranje izvajanja letnega programa športa na državni ravni (Ur. l. RS, št. 6/2007) in zahteva 0,3 m² nepokrite vadbene površine na prebivalca, bi morala imeti občina Domžale, ki je junija leta 2011 štela 34.995 prebivalcev, 10.498,5 m² pokritih vadbenih površin. Občina tako presega normativ za več kot 1300 m² oziroma je njeno doseganje normativa 113 odstotno.

K omenjenim objektom bi lahko po nekaterih postavkah dodali še privatna objekta - jahalnico Krumperk (450 m²) in jahalnico Ježa pri Ježu (leta 2001 iz vodenih 800 m² povečano na 1500 m²), ki sta bili s strani Športne zveze Domžale upoštevani v analizi za obdobje med 1995 in 2001.

Ob analizi investicijskega programa hale Komunalnega centra – novelacija 1 je bilo to doseganje normativa leta 2008 91,6 odstotno. V površino 8848 m² so bili poleg petih šolskih objektov (2690 m² – identični podatki kot leta 2001), všteti še prenovljena hala Komunalnega centra (1638 m²), teniška dvorana in kegljišče v Športnem parku Domžale (2840 m²) ter objekti jahalnica Krumperk (450 m²), jahalnica Ježa pri Ježu (800 m²) in balinišča (4 igrišča) v velikosti 420 m². Glede na število prebivalcev je takrat normativ znašal 9.662 m², ki pa ga občina s pokritimi objekti ni dosegala.

10.4. Daleč največ nogometnih igrišč, manj v občini le teniških igrišč

Občina Domžale je dobro pokrita z odprtimi športnimi in rekreacijskimi objekti, največ je, tako v letu 2001 kot 2011, nogometnih igrišč. Ob enem prvoligašu (NK Domžale) in dveh drugoligaših (NK Dob in NK Radomlje) ter še dveh nižjeligaših (NK Vir in NK Ihan) je to povsem logično. V občini je skupno osem velikih nogometnih igrišč, od tega dve z umetno travo (Domžale in Radomlje). Poleg tega so na voljo še tri mala igrišča z umetno travo (Domžale, Dob in Radomlje).

Tabela 9: Opremljenost s športno infrastrukturo po krajevnih skupnostih v občini Domžale (odprti objekti):

Krajevna skupnost	Odprti športni in rekreacijski objekti
Radomlje	2 nogometni igrišči z naravno travo, 1 veliko in 1 malo igrišče z umetno travo
Homec – Nožice	Asfaltna ploščad za košarko in mali nogomet
Dob	Nogometno igrišče, malo igrišče z umetno travo
Preserje	Igrišče pri šoli
Jarše – Rodica	Asfaltna-košarkarska ploščad
Tomo Brejc – Vir	Zunanja igrišča za košarko in nogomet, nogometno igrišče teniška igrišča, zunanji fitness, malo igrišče z umetno travo, igrišče za odbojko na mivki
Krtina	Manjša ploščad za košarko, manjša igralna površina z naravno travo
Slavko Šlander	Stadion Domžale z atletsko stezo, Trim steza Šumberk, smučarski skakalnici, zunanji fitness
Venclja Perka	Igrišče pri osnovni šoli
Simona Jenka	Bazen, teniški center Ten Ten, zunanja teniška igrišča v ŠP, malo igrišče z umetno travo, skate park, 2 košarkarski ploščadi, atletsko metališče za kladivo in disk, 4 igrišča za odbojko na mivki
Ihan	Nogometno igrišče, igrišča za rokomet in košarko
Dragomelj – Pšata	Igrišča za košarko in rokomet

Vir: (Domžale 2025, Ugledno in uspešno gospodarsko, športno in kulturno središče. Mesto priložnosti, Prostor zadovoljnih ljudi", 2012, str. 55)

Ob številnih večnamenskih ploščadih je dobro poskrbljeno tudi za atletske objekte. Ob Stadionu Domžale z novo stezo s šestimi progami, imajo 200 metrov dolgo krožno atletsko stezo, sicer pokrito z lešem, še: OŠ Domžale, OŠ Janko Kersnik Brdo pri Lukovici in OŠ Rodica, nekaj več kot 60-metrsko ravnino, tudi z jamo za skok v daljino, imajo še; OŠ Preserje pri Radomljah, OŠ Dob ter OŠ Dragomelj, slednji dve tudi z novo tartansko prevleko. Domžalska atletika je veliko pridobila tudi z metalskim centrom ob teniški dvorani

in malem nogometnem igrišču z umetno travo. Z gradnjo tega centra so metalci Atletskega kluba Domžale dobili možnost kakovostnega treninga meta diska in kladiva, kar je bilo pred tem nemogoče. Center je kasneje dobil še potrebno infrastrukturo za suvanje krogle (izmetni krog) in met kopja.

Leta 2006 je bilo po podatkih občine razpoložljivih nepokritih vadbenih površin v občini Domžale 64.305 m², od tega cca:

- nogometna igrišča	40.760 m ²
- večnamenske ploščadi pri OŠ in v športnem parku	7.300 m ²
- atletska vadišča in naprave	5.100 m ²
- teniška igrišča	9.050 m ²
- drugi objekti	2.095 m ²

Glede na minimalni standard športa v lokalni skupnosti, ki je opredeljen s Pravilnikom o merilih za sofinanciranje letnega programa športa na državni ravni (Ur. l. RS, št. 6/2007) in zahteva 3 m² nepokrite vadbene površine na prebivalca, bi morala imeti občina Domžale 96.615 m² takšnih površin. Iz pridobljenih podatkov je razvidno, da je primanjkljaj občine, glede na število prebivalcev (po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije na dan 31. 12. 2006 - 32.205 prebivalcev), kar 33,4 odstotka.

Športna infrastruktura je v občini Domžale sicer na visokem nivoju, a jasno je, da slednje glede na število uporabnikov primanjkuje. Tudi zato se je med drugim med svetniškimi vprašanji že znašla tudi želja po pripravi predloga odloka o uporabi občinskih športnih objektov.

Edini športni objekti, ki so izgubili površino, so teniška igrišča. Tenis je bil v Sloveniji v devetdesetih letih sila priljubljen šport, v Domžalah in okolici tudi zaradi znamenitega teniškega turnirja mednarodne serije Challenger v centru Ten Ten. Leta 1991 je bilo v občini Domžale skupno kar 49 igrišč na prostem in še sedem pokritih. Številna so nato odpadla zaradi delitve občine (k občini Mengeš kar enajst). V analizi leta 2001 je bilo teniških igrišč v občini 27 (v Športnem parku Domžale so imeli: TK Domžale 5 igrišč, Spin center d.o.o. 10 igrišč in Ten Ten d.o.o. 6 igrišč), v Športnem parku Radomlje so bila štiri igrišča in dve pri OŠ Rodica. Ob teh ni bilo vodenih šest zasebnih igrišč, štiri v Športnem centru Bernardi ter dva v Mali Loki. Skupna številka bi bila tako 33. V Domžalah je ostalo po selitvi igrišč s prostora ob nogometnem stadionu na prostor ob teniški dvorani, ki razpolaga s tremi igrišči, še šest igrišč TK Domžale in šest v Ten - Ten centru. V ŠP Radomlje so ostala štiri teniška

igrišča, v privatni lasti, z možnostjo najema pa so še štiri igrišča v Športnem centru Bernardi na Viru ter dve v Mali Loki. V občini Domžale je torej na voljo 24 teniških igrišč. Dva pri OŠ Rodica in tri v ŠP Dob so medtem porušili. V Dobu je namesto teniških igrišč zdaj postavljeno malo nogometno igrišče z umetno travo.

10.5. Pomembnejši športni objekti v Domžalah:

Stadion Domžale

Je največji športni objekt v občini, katerega glavna uporabnika sta Nogometni klub Domžale in Atletski klub Domžale. V zdajšnji obliki sprejme 3.100 gledalcev. Na njem so na sporedu ligaške in pokalne tekme NK Domžale ter tekmovanja za atletske pokal, prvenstva in mitingi, prav tako pa se na domžalskem stadionu občasno odigrava reprezentančne tekme mlajših selekcij ali ženske izbrane vrste. Stadion ima prav tako licenco UEFA (Združenja evropskih nogometnih zvez) za igranje evropskih nogometnih tekem.

Nogometni klub Domžale je svoje prvo pravo nogometno igrišče na tem prostoru, kjer leži današnji stadion, dobil leta 1947, ko je načrte zanj, kot za še številne druge športno-rekreativne objekte v Domžalah, pripravil ing. Stanko Bloudek. Prva obnovitev je s strani NK Domžale in Krajevne skupnosti Domžale prišla leta 1976, saj si klub takrat ni mogel privoščiti novega stadiona.

Po osamosvojitvi Slovenije v letu 1991 je NK Domžale kar nekaj časa igral v drugi ligi, gledalci pa so tekme lahko spremljali z dveh montažnih tribun. Do minimalnih sprememb je prišlo po sezoni 1997/98, v kateri so se Domžalčani uvrstili v prvo ligo, zaradi česar je bilo potrebno zadovoljiti standarde Nogometne zveze Slovenije za igranje v prvi ligi. Občina je za ureditev pristavila 7.500.000 SIT (31.296 evrov). Stadion je današnjo obliko dobil leta 2003, ko je bila s sodelovanjem občine Domžale in Mercator centra Domžale zgrajena zahodna tribuna, ki sprejme 2192 gledalcev. Na vzhodni strani ob Kamniški Bistrici je za navijače in novinarje na voljo montažna tribuna z 900 sedeži.

Pomembna pridobitev za stadion so bili leta 2005 žarometi, ki so omogočili tudi večerne tekme. Domžalski stadion se je takrat lahko z razsvetljavo pohvalil kot peti v Sloveniji, za ljubljanskim Bežigradom, mariborskim Ljudskim vrtom, novogoriškim Športnim parkom ter celjsko Areno Petrol. ("Stadion nogometnega kluba Domžale," 2013; Brojan, 2001).

Že leto po tem so na svoj račun prišli tudi atleti, ki so takrat dobili povsem novo tartansko stezo z vso potrebno opremo za treninge in tekmovanja. Pred tem so kar 20 let trenirali na 'lešu'. Rekonstrukcija steze se je začela že leta 2004, po končanih delih pa je stadion dobil atletske steze s šestimi (na startno - ciljnih ravnini za tek na 100 metrov tudi osmimi) stezami in vsem potrebnim za izvedbo tudi večjih atletske tekmovanja – dve skakališči za skok v daljino oziroma troskok, skakališče za skok v višino in za skok s palico ter metališča za suvanje krogle ter met kopja, ob tem pa še varovalni prostor s segmentom za met diska ali kladiva.

V Športni park Domžale je bilo s strani občine v letih 2005 in 2006 v zaključnem računu pod postavko Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije vloženih skoraj 180 milijonov tolarjev (751 tisoč evrov). Del sredstev je Zavod za šport in rekreacijo Domžale pridobil tudi s strani Fundacije za šport, ki je dodala 27.800.000 SIT (116 tisoč evrov) za razsvetljavo in tartansko prevleko, del pa tudi z Ministrstva za šolstvo in šport.

Leta 2011 so atleti za potrebe Balkanskih atletske veteranske igre (BAVI) dobili še zadnjo potrebno opremo za skok s palico.

Domžalski stadion sicer že od leta 2007, ko je Občinski svet Občine Domžale sprejel investicijski program I. faze gradnje, čaka na vzhodno tribuno. Sredstva za objekt, ki se tako za atlete kot nogometaše v smislu klubskih prostorov, garderobe..., predvsem pa tudi samega delovanja, zdi nujno potreben, so že bila namenjena iz proračuna, a trenutno je zadeva v fazi mirovanja. Z izgradnjo vzhodne tribune, pod katero bi prostore dobila nogometni in atletske klub, ki sta zdaj nastanjena v Domu športnih organizacij Domžale preko ceste. Celotna vrednost projekta je ocenjena na dobra dva milijona evrov.

Pomožni igrišči za nogomet

Ob glavnem nogometnem stadionu pa sta za NK Domžale še kako pomembni tudi nogometni igrišči - eno z umetno in drugo z naravno travo, v Športnem parku Domžale. Igrišče z umetno travo je bilo zgrajeno leta 2003 in nato popolnoma prenovljeno v letu 2010 (102 x 64 metrov), tako da omogoča igranje uradnih tekem mlajših selekcij v okviru Nogometne zveze Slovenije (NZS). Zavod je v okviru razpisa Nogometne zveze Slovenije in sodelovanju UEFA v Hat Trick programu pridobil sredstva, namenjena novim velikim nogometnim igriščem z umetno travo. NZS je k projektu prispevala 182 tisoč evrov. Ob umetni travi se nahaja še veliko

igrišče z naravno travo, ki je v prvi vrsti namenjeno za treninge članske ekipe (Boljši pogoji za vadbo nogometa, šolskih tekmovanj in rekreacijo, 2010, str. 5).

Na igrišču z umetno travo, na katerem vadijo mlajše selekcije NK Domžale, se prostor najde tudi za šolska športna tekmovanja ter rekreacijo. Umetno travo v zimskem obdobju, ko so treningi na naravni travi tako rekoč nemogoči, za treninge uporabljajo tudi drugi klubi iz domžalske občine (Dob, Radomlje, Ihan).

Hala Komunalnega centra Domžale

Hala Komunalnega centra Domžale (HKC) je po površini za teniško dvorano drugi največji zaprti športni objekt v občini Domžale, ki je v prvi vrsti namenjen treningom in tekmam KK Helios Domžale, v njej pa svoj prostor najdejo tudi kulturne in druge prireditve. Za svojo imajo halo še dvigovalci uteži Težkoatletskega kluba Domžale ter srednješolci Srednje šole in gimnazije Domžale za ure športne vzgoje. V njej potekajo tudi programi šolske športne vzgoje osnovnih šol.

HKC, ki so jo začeli graditi leta 1963 in končali leta 1967, praktično 40 let ni spreminjala svoje podobe, čeprav so o prenovi na občini razmišljali že od leta 1997 dalje. Tako je bilo vse do leta 2004, ko je bila prenova in povečava hale zaradi dotrajanosti strehe in prve uvrstitve KK Helios Domžale v jadransko Goodyear ligo (danes ABA ligo) nujna. V letih 2004 in 2005 je tako sledila zamenjava strešne kritine in izgradnja oziroma povečava severne tribune, s čimer je hala na košarkarskih tekmah lahko sprejela okoli 2000 gledalcev. S severno tribuno se je kapaciteta dvorane povečala za okoli 1000 sedežev.

V drugi fazi posodobitve hale, ki se je začela leta 2007 in končala 2010, se je zgradila še južna tribuna in servisni objekt na vzhodni strani hale. S tem se je število gledalcev, ki v hali spremljajo košarkarske tekme, povečalo na preko 2500, investicija pa je posegla tudi v prenavo garderob, fitnesa in še nekaterih preostalih klubskih prostorov. Prva faza prenove hale je stala 247.848.480,12 SIT (1.034.253,38 EUR). Občina Domžale je prispevala 160 milijonov takratnih slovenskih tolarjev (64,7% celotne investicije), preostanek pa Ministrstvo za šolstvo in šport (23,1%) ter Fundacija za šport (12,2%). Druga faza je stala preko 2.100.000 evrov.

Hala Komunalnega centra Domžale ima tako rekoč 50-letno tradicijo. Gledalci so v njej videli številne košarkarske tekme, prvo leta 1968, ko sta se na ekshibicijski tekmi pomerili državna in olimpijska reprezentanca, ki sta se pred tem na Rogli pripravljali na olimpijske igre v

Mehiki. S 106 : 92 je pred 1500 gledalci slavila starejša državna reprezentanca, za katero je igral tudi Ivo Daneu (Grilj, Kovač, Šircelj, 2010, str. 30).

Evropske in svetovne košarkarske zvezde so lahko domžalski ljubitelji košarke v HKC spremljali tudi v prihodnje. Na finalu tradicionalnega turnirja Zavarovalnice Triglav za Nagrado Občine Domžale pred začetkom sezone 1997/98, ko se je tekmovanje iz teniškega centra Ten-ten dokončno preselilo v halo, sta se pomerila Olimpija in grški Panathinaikos, za katerega sta igrala tudi Dino Rađa ter Antonis Fotsis. Tekma je privabila rekordnih 2000 gledalcev (Grilj, Kovač, Šircelj, 2010, str. 67).

Svoj čas je bila v hali nastanjena plezalna stena za potrebe Planinskega društva Domžale. Še predno so jo za svojo vzeli domžalski košarkarji, je bilo v njej mogoče igrati tudi tenis, saj je bilo v notranjosti možno postaviti dve teniški igrišči. Plezalna stena je halo krasila od leta 1988 dalje in je bila edina plezalna stena daleč naokoli, zato so se na njej organizirala številna, tudi mednarodno močna, tekmovanja. Do spremembe je prišlo leta 1994, ko je upravljanje hale prešlo pod košarkarski klub, ki je plezalno steno podrl (Plezališče na Rodici – kratka zgodovina, 2013).

Teniški center Ten-ten

Starejši ljubitelji tenisa se bodo tega teniškega centra, zgrajenega leta 1989, zagotovo spominjali z nostalgijo. Nekoč je veljal za izjemen objekt, ki ga je leta 1997 takratni direktor Delniške družbe Ten-ten d.o.o. Boštjan Dobrovoljc za Slamnik opisal kot 'Cankarjev dom na vrtu'. V njem je bilo med letoma 1990 in 2000 odigranih enajst moških teniških turnirjev Challenger, svoje znanje pa so v Domžalah dokazovale številne kasnejše teniške zvezde kot so Lleyton Hewitt, Carlos Moya in Marat Safin.

Teniška igrišča in glavni objekt so v novem tisočletju zaradi neurejenega lastništva in privatizacije začeli propadati, pred sramotno podobo pa je teniška igrišča v Ten ten centru 'rešilo' nekaj ljubiteljev tenisa, ki so po skoraj desetletni pozabi znova usposobili tudi osrednje igrišče v teniškem centru. Slednje je bilo pred tem že dobesedno zaraščeno tudi z več metrov visokimi drevesi. Teniškim igralcem so bila vsa ta leta od izgradnje na voljo tudi tri peščena igrišča in dve betonski, edini v občini Domžale, ki pa zaradi dotrajanosti ne služita več svojemu namenu.

Slika 12. Objekt, ki je v zadnjih letih le blede senca 'teniškega dvorca' izpred 20 let

V zlati dobi Ten-tena so bile na osrednjem igrišču odigrane tudi košarkarske tekme, parket so si organizatorji sposodili kar v Zagrebu. Prvi turnir na teniškem stadionu je bil tako odigran leta 1992, ob domači ekipi Heliosa pa so nastopili še Smelt Olimpija, Zadar, Panionis iz Aten, zagrebška Cibona ter Stefanel z igralci, kot so: Dejan Bodiroga, Gregor Fučka in Dino Menenghin. Zmagovalci prvega turnirja, ki se je nato v naslednjih letih tudi zaradi vremenskih neprilik najprej selil v halo Komunalnega centra (dokončno 1997) ter nato v ljubljanski Tivoli, so postali košarkarji Cibone (Grilj, Kovač, Šircelj, 2010, str. 64).

Šotor v Športnem parku Domžale

Ob večnamenski ploščadi, ki se v največji meri uporablja za igranje košarke – danes sta na njej dve košarkarski igrišči in drsališče – je leta 1999 občina postavila šotor, ki ga je s posebno pogodbo prenesla na Kotalkarski klub Pirueta in Nogometni klub Domžale. Ob treningih omenjenih klubov se šotor koristi tudi v rekreativne namene. Do pridobitve šotora je v prvi vrsti prišlo zaradi kompenzacije dolga med takratno Induplati Holding d.o.o. in občino, ki ji je Induplati dolgoval denar. Slovesna otvoritev šotora je bila 13. 6. 1999, od takrat pa ga za treninge mlajših selekcij uporablja NK Domžale, v njem pa trenirajo in tudi tekmujejo kotalkarji KK Pirueta.

Dršališče oziroma večnamensko športno igrišče Domžale

Dršališče, ki se ga lahko poimenuje tudi večnamensko športno igrišče in se nahaja na večnamenski ploščadi Športnega parka Domžale, je današnja velikost 40 X 20 metrov dobilo leta 2007. Pred tem je bilo v preteklih dveh zimah dršališče manjše (20 X 15 in 30 X 20 metrov), a ga je občina vsakoletno povečevala - tako zaradi priljubljenosti kot želje omogočiti igranje hokeja na ledu. Celotna investicija je bila takrat ocenjena na slabih 280 tisoč evrov. V letu 2011 so se začela tudi pripravljala dela za pokritje dršališča, ki se ga tako lahko zdaj uporablja v vseh letnih časih - ne glede na vremenske razmere.

Objekt je pozimi namenjen drsalcem in rekreativnih hokejistom, v preostalih mesecih, ko izdelava ledu ni mogoča, pa ga uporabljajo predvsem za igranje in-line hokeja ter tudi kotalkanje, namenjen pa je tudi raznoraznim prireditvam.

Teniška dvorana v Športnem parku Domžale

Teniška dvorana je po športni površini največji športni objekt v Domžalah, v katerem so tako za tekmovalce kot rekreativce na voljo tri teniška igrišča. Zgrajena je bila leta 1988. V njej ima svoje prostore Teniški klub Domžale, ki ob dvorani skrbi še za šest peščenih igrišč ob njej. V dvorani se redno igra rekreativna in veteranska liga, organizirana pa so tudi prvenstva Slovenije za mlajše kategorije. Zaradi starosti objekta je v letu 2007 prišlo do delne rekonstrukcije teniške dvorane (strešna kritina, stranske obloge in sistem ogrevanja).

Trim steza Domžale

Trim steza, ki se nahaja na griču Šumberk, le streljaj iz Domžal preko Kamniške Bistrice proti vzhodu, je v prvi vrsti namenjena rekreativcem, treninge na njej pa občasno opravljajo tudi atleti in preostala športna društva. Dolžina trim steze Šumberk je dva kilometra, skupna višinska razlika na trasi pa 190 metrov. Na njej je 11 telovadnih postaj z različnimi vajami ("Trim steza "Šumberk" Domžale, 2014).

Trim steze so se v Sloveniji začele razvijati po letu 1970, ko je bila po švicarskem modelu stez 'Vita-Parcorus' zgrajena tudi domžalska. Slednja je v osemdesetih in devetdesetih letih tudi zaradi dotrajanosti izgubljala na priljubljenosti, na kar je leta 1995 sledila prva prenova, v kateri so bile zamenjane informacijske table in telovadna orodja na postajah. Kot upravitelj športnega objekta - trim steza na Šumberku - že od prenove leta 1995 nastopa Športno društvo

TVD Partizan Domžale. Druga prenova leta 2003 je zajemala zamenjavo dotrajanih tabel in preureditev telovadnih orodij tako, da je trim steza postala pravi športni poligon.

Na trim stezi je Atletski klub Domžale ob sodelovanju s TVD Partizan pripravil tudi lepo število tekem v gorskem teku. Leta 2011 so na Šumberku organizirali tudi tekmo za Pokal Slovenije v gorskem teku, ki je obenem štela kot izbirna tekma za svetovno prvenstvo. Na Šumberku so potekale tudi dirke v gorskem kolesarjenju. Leta 2009 sta na dirki slovenskega pokala gorskih kolesarjev v disciplini olimpijski kros slavila danes v svetovnem formatu uspešna Blaža Klemenčič in Luka Mezgec.

Športni park Radomlje

Športni park Radomlje, v katerem svoje tekme igra NK Radomlje, se je v sodobni nogometni center začel razvijati v letu 2008. V naslednjih letih je osrednje nogometno igrišče dobilo tribune, naredilo se je malo in veliko nogometno igrišče z umetno travo in tudi z razsvetljavo, še dodatno igrišče z naravno travo za treninge ter nove garderobe. V le nekaj letih je športni park zrasel v center z vsem potrebnim za nogometno vadbo, ki jo koristijo ne le člani NK Radomlje.

Športni Park Dob

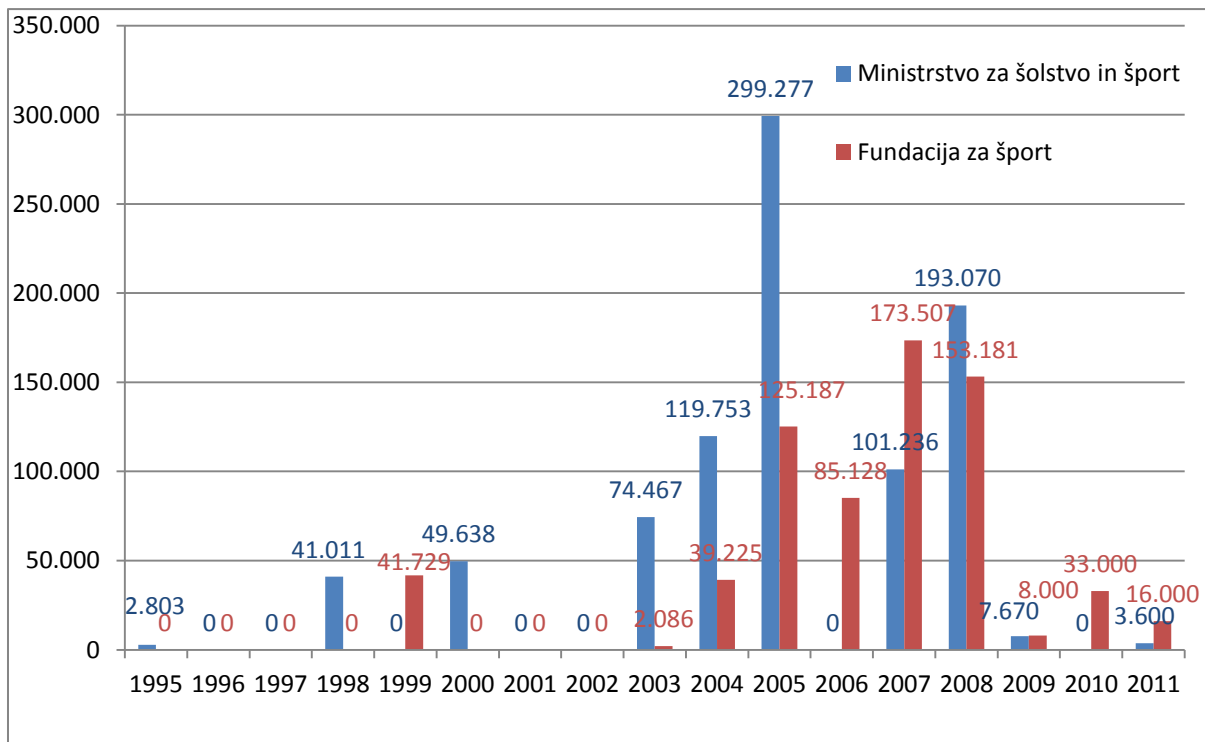
Športni park Dob prav tako počasi postaja vse boljši nogometni center. Ob pokritem prostoru za balinanje je bilo v športnem parku nekdanje še nogometno igrišče in tri teniška igrišča, ki pa jih je pred slabimi desetimi leti zamenjalo malo nogometno igrišče z umetno travo. V načrtu je izgradnja razsvetljave za osrednje igrišče ter pomožni stadion, na katerem bodo lahko vadili članska ter mlajše selekcije. Največji problem v Športnem parku Dob je sicer ureditev lastništva, kar je tudi eden od razlogov, da se podoba Športnega parka ne spreminja še hitreje.

10.6. Sofinanciranje športne infrastrukture

Občina sredstva pri razvoju športa glede na projekte in razpise skuša pridobiti tudi od Ministrstva za šolstvo in šport ter Fundacije za šport. S strani prvega je med letoma 1994 in 2011 za sofinanciranje športne infrastrukture zbrala 892.525 evrov, od tega največ za halo Komunalnega centra (428.802 evrov). Skoraj 125 tisoč evrov je občina pridobila tudi ob prenovi stadiona v Domžalah. Skupno je Ministrstvo za šolstvo in šport med letoma 1994 ter 2011 sofinanciralo 18 projektov v občini Domžale. V tem obdobju se je sedemkrat zgodilo, da

v posamičnem letu ni bil za sofinanciranje vložen noben projekt ali pa ni občina oz. njena podaljšana roka – najprej Športna zveza Domžale, kasneje pa Zavod za šport in rekreacijo Domžale, z nobenim projektom ni prepričal Ministrstva za sofinanciranje športne infrastrukture.

Na drugi strani je Občina Domžale (preko Športne zveze Domžale, Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, posameznih društev) prejela od Fundacije za šport med letoma 1999 in 2011, kot izvajalec javnega razpisa za sofinanciranje športnih objektov oziroma kot izvajalec na področju interesne športne vzgoje otrok in mladine, športne dejavnosti študentov in športne rekreacije, 682.296,1 evro. Največ, skoraj 170 tisoč evrov, je Občina Domžale dobila za rekonstrukcijo hale Komunalnega centra. Skupno je Fundacija za šport sofinancirala 14 projektov v občini Domžale, nekatere ne le v enem posameznem letu.

Slika 14. Pregled pridobljenih sredstev sofinanciranja športne infrastrukture s strani Ministrstva za šolstvo in šport in Fundacije za šport.

Pod sliko 14 je razvidno črpanje sredstev po posameznih letih s strani Ministrstva za šolstvo in šport in Fundacije za šport. Skupno je občina za svoje projekte z njune strani prejela dober milijon in pol evrov, največ med letoma 2003 in 2008 za športno infrastrukturo. Prav tako je opazen tudi porast sofinanciranih projektov po letu 2003, ko vodenje športa v občini namesto športne zveze prevzame Zavod za šport in rekreacijo Domžale.

Tabela 10: Pregled sofinanciranja športne infrastrukture s strani Ministrstva za šolstvo in šport v letih 1995 do 2011 v občini Domžale:

Namembnost	Znesek (v evrih)
trim steza	2.803 (leta 1995)
hala Komunalnega centra	41.011 (1998)
kopališče	49.638 (2000)
gradnja teniških igrišč v športnem parku	28.391 (2003)
nogometno igrišče z umetno travo	46.076 (2003), 10.851 (2004)
stadion Domžale	108.902 (2004), 15.985 (2005)
telovadnica OŠ Dragomelj	41.667 (2005)
balinišče v Športnem parku Dob	3.500 (2005)
rekonstrukcija hale Komunalnega centra	238.125 (2005)
nabava opreme za izvedbo tekmovanj	48.406 (2007)
rekonstrukcija teniške dvorane	26.415 (2007)
gradnja drsališča	26.415 (2007)
nabava merilne naprave	2.560 (2008)
gradnja južne tribune v hali Komunalnega centra Domžale	149.670 (2008)
rekonstrukcija Doma športnih organizacij	24.140 (2008)
rekonstrukcija skate parka	3.830 (2009)
ureditev metališča (atletika)	3.840 (2009)
rekonstrukcija kopališča – mali bazen	3.600 (2011)

Vir: Pregled sofinanciranja športne infrastrukture v letih 1994 do 2012 (2014)

Občina je s strani Ministrstva za šolstvo in šport v teh 18 letih prejela 892.525 evrov, s čimer se lahko primerja z občinami Jesenice (725.800), Krško (762.501), Ptuj (923.663) ali Ljutomer (938.391).

Tabela 11: Pridobljena sredstva iz javnega razpisa za uporabo sredstev Fundacije za šport

Namembnost	Znesek (v evrih)
rekonstrukcija hale Komunalnega centra	41.729,3 (leta 1999)
rekreativna kolesarska prireditev – po Upravni enoti Domžale	2.086,5 (2003), 1.669,2 (2004), 1.251,9 (2005), 1.669,2 (2006), 4.000 (2010)
nogometno igrišče z umetno travo	20.864,6 (2004)
adaptacija večnamenske ploščadi	8.345,8 (2004)
rekonstrukcija hale Komunalnega centra	125.187 (2005)
gradnja novega in obnovitev starega igrišča	8.345,8 (2004)
adaptacija OŠ in novogradnja telovadnice Ihan	83.458,5 (2006)
razsvetlitev stadiona in položitev tartanske prevleke	116.007 (2007)
dozidava OŠ Ihan	8.000 (2008), 8.000 (2009), 12.000 (2010)
gradnja drsališča	21.000 (2007), 22.000 (2008)
rekonstrukcija teniške dvorane	10.000 (2007), 17.000 (2008)
Zavod za šport in rekreacijo Domžale	26.500 (2007), 106.181 (2008)
montaža strešne konstrukcije na drsališču	6.000 (2010), 6.000 (2011)
Odbojgarski klub Domžale – ureditev igrišč	15.000 (2010), 10.000 (2011)

Vir: Poslovna poročila – Letno poročilo o delu Fundacije za šport (2014)

Slika 13. Hala Komunalnega centra po prenovi (KK Helios)

Na sliki 13 je prikazana hala Komunalnega centra, ki je s strani Fundacije za šport in Ministrstva za šolstvo in šport prejela največ denarja za prenavo med športnimi objekti v občini Domžale.

11. Priznanja za najboljše športnike Domžal in vidne dosežke na področju športa

V občini Domžale najboljši športniki in najboljše športnice, posamezniki ter klubi oziroma društva vsakoletno za svoje dosežke, za doprinos k razvoju športa, posebnega jubileja . . . prejmejo priznanja. Podeljenih priznanj je veliko, prav tako so se tekom let imenovala različno, v zadnjih letih pa se podeljujejo na podlagi Pravilnika o pravilih in merilih za vrednotenje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale. V nadaljevanju izpostavljam le najpomembnejša.

V uvodnih letih so športniki prejeli medalje, male, srednje in velike plakete ter posebno priznanje, ki se je nato delilo še na zlato, srebrno in bronasto. Od leta 1998 se podeljuje tudi priznanje za življenjsko delo, v letu 2005 pa se vsako leto razglašajo najboljšega športnika in športnico občine Domžale. Največkrat nagrajena sta biatlonca: Teja Gregorin, ki je to priznanje prejela kar šestkrat, in Klemen Bauer s štirimi priznanji.

Prejemniki priznanj so navedeni od leta 1993 naprej, ko je priznanja začela podeljevati Športna zveza Domžale. Priznanja za športne dosežke so se sicer podeljevala tudi že pred tem letom, a takrat s strani Zveze telesnokulturnih organizacij Domžale.

1993

Zunaj slovenskih meja so se v letu 1993 izkazali biatlonc Jure Velepec, ki je na svetovnem prvenstvu osvojil sedmo mesto, še višje, na drugo mesto med ekipami, se je povzpel teniški igralec Andrej Kraševac, na evropskih prvenstvih pa sta bila blizu medalj kotalkarica Nina Grilj (8. mesto) in strelec Andrej Ložar, ki je na ekipni tekmi osvojil peto mesto.

V članski kategoriji so domžalski športniki posegli tudi po številnih naslovih državnih prvakov, skupaj kar enajstih. Poleg tega so se še štirje klubi okitili z zlato medaljo državnega prvaka, Težkoatletski klub Domžale, Fit Top Squash klub Mengeš, AMD Domžale – HB Racing Team in Konjeniški klub Domžale.

1994

Na mednarodnem nivoju so se izkazali kotalkarice Nina Grilj, Dragana Vujović in Saša Slanc, biatlonc Boštjan Lekan, košarkar Rado Trifunović, jahač Tomaž Vovk in teniški igralec Andrej Kraševac.

Za dolgoletno delo so priznanja prejeli: Jože Mlakar in Ivo Gudlin (smučarski teki), Ranko Cukrov (kegljanje), Danica Guberinič za 25-letno aktivno sodelovanje v košarki in Igor Škrjanc ob zaključku tekmovalne kariere v košarki. Med organizacijami sta priznanji prejela Športno društvo TVD Partizan Domžale ob 50-letnici dela in Kegljaški klub Domžale za svojo 40. obletnico.

Slika 15. Boštjan Lekan, Janez Ožbolt in Uroš Velepec (osebni arhiv Boštjana Lekana).

Na sliki 15 sta prvi domžalski olimpijec Boštjan Lekan (levo) v samostojni Sloveniji in Uroš Velepec (desno), ki je leta 2000 kot član Športnega društva Sokol Domžale kot prvi Slovenec postal svetovni prvak v ultra triatlonu na Havajih.

1995

Med domžalskimi športniki, ki so se v tem letu najbolj izkazali, so bili: kotalkarji Matej Drašček, Miha Arvaj in Nina Grilj, alpinist Janez Jeglič in atlet Boštjan Brnot.

Priznanja so za večdesetletno delo v športu prejeli: Marta Gregorčič, Tomaž Slapar in Vinko Trojanšek (Športno društvo Invalid Domžale), Matjaž Goltez (Smučarsko društvo Domžale), Franc Rak (Tekaško skakalni klub Ihan), Jože Primožič (Težkoatletski klub Domžale) in Marjan Gorza (Atletski klub Domžale).

1996

Podeljenih je bilo blizu 50 priznanj v 20 športnih panogah. Domžalski športniki so se okitili z dvanajstimi naslovi posamičnega ali ekipnega državnega prvaka, na mednarodnih

tekmovanjih pa se je pomerilo devet športnikov. Po odmevnih rezultatih v tujini so posegli: igralec squasha Peter Janežič in kotalkarji Nina Grilj ter Aleksandra Mohar (KK Piruata), Matej Draščak, Alenka Ivančič, Dragana Vujovič, Saša Slanc, Tatjana Vrhovšek, Miha Arvaj in Nataša Gliha (KDK Domžale).

Priznanje je šlo v roke tudi številnim jubilarom: Šahovsko društvo Domžale je praznovalo 50 let, prav tako tudi Smučarsko skakalni klub SAM Ihan, 25-letnico obstoja pa je zabeležilo Športno društvo Krašnja. Za 25-letno aktivno delo v športu in rekreaciji so nagrado prejeli: Tone Gostiša (TVD Mengeš), Dare Flis (TVD Domžale), Andrej Košir in Aleksander Kabaj (Smučarsko društvo Domžale), Marjan Kaliman (Športno društvo Invalid Domžale) ter Marjan Velepec (Težkoatletski klub Domžale).

1997

Okroglih 50 priznanj so tokrat v roke prejeli jubilarntje, najboljši med člani, mladinci, kadeti in pionirji ter tudi tisti, ki so posegli po mednarodnih uspehih, in kategorizirani športniki.

Za mednarodne uspehe je priznanja prejelo devet kotalkarjev zaradi nastopa na evropskem prvenstvu, na prvenstvu stare celine sta Slovenijo zastopala tudi dva atleta, na atletskem svetovnem prvenstvu pa je bil član slovenske štafete Gregor Breznik, ki je v disciplini 4 X 100 metrov pomagal tudi do novega slovenskega rekorda. Športa zveza Domžale je priznanja podelila tudi kategoriziranim športnikom: Igorju Jermanu in Albertu Zeniču (cestni motociklizem), Radu Trifunoviču (košarka), Silvu Karu (alpinizem), Boštjanu Lekanu (biatlon), Metodu Močniku (tek na smučeh) in Mateju Sironiču (tenis).

Posebna priznanja so prejeli: skakalca - olimpijca Miha Rihtar in Primož Peterka, ter strelec Simon Kovič.

1998

Tudi to leto je bilo podeljenih veliko priznanj: 21 medalj za tekmovalne dosežke posameznikov na državnih prvenstvih, osem posebnih priznanj, šest malih plaket za mednarodne dosežke kadetskih in pionirskih kategorij, tri srednje plakete za tekmovalne dosežke članskih in mladinskih kategorij, pet velikih plaket ob jubilejih društev ter devet velikih plaket za dolgoletno delo posameznikom. Ob tem so posebna priznanja športne zveze prejeli: košarkar Rado Trifunovič, alpinist Silvo Karo, alpinisti: Monika Kambič, Marjan Kovač in Klemen Vodlan ter teniški igralci: David Jerič, Matej Sironič in Jaka Slavinec.

Priznanje za življenjsko delo je prejel Metod Klemenc, tudi dobitnik Bloudkove nagrade za življenjsko delo v športu. Profesor športne vzgoje je izjemen pečat pustil predvsem v tenisu, prav tako pa je kot trener deloval v atletiki.

1999

V mednarodnem prostoru, na evropskem prvenstvu, so nastopili: šahist Luka Lenič, košarkarji Jure Močnik, Matej Košir in Sanel Bajramović, ki so bili člani slovenske reprezentance na tekmovanju pod okriljem FIBA do 14. leta starosti, kotalkar Matjaž Ivančič, ki je osvojil peto mesto na EP, ter igralca namiznega tenisa Špela Burgar in David Orešnik.

Posebno priznanje ŠZ Domžale so prejeli: Iztok Dominko (Težko atletski klub Domžale) za državne rekorde v dviganju uteži v disciplinah sunek in olimpijski biatlon; Sašo Kisela, ki je mlade košarkarje do 15. leta starosti vodil na evropskem prvenstvu; in Milan Šinkovec, član Športnega društva Zlato polje, kateri je priznanje prejel za aktivno organizacijsko delo na področju športa v društvu in kraju.

2000

Ob novih številnih naslovih državnih prvakov so nase opozorili: atlet Peter Kastelic, mladinski državni prvak na 5000 metrov, ki je nastopil na evropskem prvenstvu v krosu, košarkar Heliosa Miha Zalokar, ki je z reprezentanco do 20 let osvojil naslov evropskega prvaka, motociklist Beno Štern, ki je naslovu državnega prvaka dodal še 14. mesto na evropskem prvenstvu v kategoriji do 125 ccm, in karateist Lovrenc Kokalj, ki je tekmoval na svetovnem prvenstvu.

Posebno, zlato, priznanje so prejeli: Jože Zevnik, Marjan Gorza, Leon Štifter in Peter Zupančič. Zevnik, član Košarkarskega kluba Domžale, je priznanje prejel za dolgoletno delo, nad 40 let, v športu. Nekdanji igralec, tudi trener članske ekipe in kasneje športni funkcionar, je bil med letoma 1990 in 1996 predsednik Košarkarskega kluba Domžale. Nad 40 let je v domžalskem športu prisoten tudi Marjan Gorza, ki je začel v košarkarskih vodah, nato pa svoje športno delo končal v atletiki. Po aktivni karieri je bil nekaj let predsednik Športne zveze Domžale in eden izmed ustanoviteljev ter tudi predsednik Atletskega kluba Domžale. Član Strelskega društva Domžale, Leon Štifter, je priznanje prejel za več kot 50 let delovanja v športu. Že pred drugo svetovno vojno se je udeleževal v Sokolu, nastopil pa je tudi že na tekmovanju z zračno puško. Po vojni ga je pot zanesla tudi v atletiko in smučarski tek, a strelstvo je bil njegov prvi šport. Po končani tekmovalni karieri je bil tudi aktiven funkcionar

Streliške zveze Slovenije. Četrty prejemnik, Peter Zupančič, je bil tesno povezan s Šahovskim društvom Domžale.

2001

Leto 2001 so med drugim zaznamovali člani Karate društva Shotokan Atom Domžale, ki so se z evropskega prvenstva vrnili s tremi medaljami: dvakratna prvakinja je postala Tamara Kokalj; Igor Jerman je osvojil četrto mesto na svetovnem prvenstvu v kategoriji 'Endurance', Peter Kastelic je bil član bronaste mladinske ekipe na svetovnem prvenstvu v gorskih tekah v Italiji, osmo mesto med članicami si je na evropskem prvenstvu prikotalkala Aleksandra Mohar, še eno priznanje več pa je prejel motociklist Beno Štern, ki je bil tokrat deseti v skupnem seštevku evropskega prvenstva v kategoriji do 125 ccm.

Zlato priznanje je prejel Milan Likar, ki je v športu dejaven že več kot 40 let. Član Planinskega društva Domžale se je v delo društva vključil leta 1956 ter v njem deloval kot organizator in vodja izletov, izkazal se je pri gradnji prizidka doma na Veliki Planini.

Priznanje za življenjsko delo je pripadlo Francu Raku. V mladih letih telovadec, atlet, nogometaš, predvsem pa začetnik smučanja v Ihanu. Po 2. svetovni vojni je bil ustanovitelj Fizkulturnega društva Ihan, glavni pri gradnji skakalnice v Ihanu ter predsednik in sekretar Smučarskega kluba Ihan. V Planiškem komiteju je deloval med letoma 1958 in 1988, bil je tudi prvi sekretar ZTKO Domžale.

2002

Medalje in plakete je prejelo 65 športnikov in športnic, leto pa sta zagotovo najbolj zaznamovala svetovna prvaka: Luka Lenič v šahu v kategoriji do 14 let in Igor Jerman v cestno hitrostnih dirkah v razredu 'endurance'.

Zlato priznanje je prejel Miha Kosec, starosta smučanja na domžalskem območju. Tako kot večina, je pred 2. svetovno vojno svojo športno pot začel s telovadbo v društvu Sokol, nato v Fizkulturnem društvu Domžale, ki je na koncu preraslo v TVD Partizan Domžale. Od tu je prišla pobuda za ustanovitev Smučarskega društva Sloga, ki se je leta 1965 preimenovalo v Smučarsko društvo Domžale. Kosec je eden najstarejših učitelj alpskega smučanja v Sloveniji.

Priznanje za življenjsko delo je prejel Mitja Šircelj, človek, ki brez košarke ni mogel. Član košarkarskega kluba je bil od njegove ustanovitve, najprej kot igralec, nato pa dolga leta –

skupaj z dveletnim premorom kar 20 let – tudi predsednik. Dva mandata je bil predsednik Košarkarske zveze Slovenije in med letoma 1984 in 1988 tudi predsednik Športne zveze Domžale. Pred tem je bil Šircelj že prejemnik Bloudkove zlate značke, priznanja košarkarskih zvez Jugoslavije in Slovenije ter priznanja zaslužnega občana Domžal. Bil je tudi prvi pobudnik za podelitev prestižnega priznanja za življenjsko delo v občini Domžale.

2003

Izmed številnih odličnih rezultatov je najlažje izpostaviti tri prejemnike srednjih plaket: Peter Dokl je na biatlonskem mladinskem evropskem prvenstvu osvojil bronasto medaljo, peti je bil na svetovnem prvenstvu v cestno hitrostnih dirkah Igor Jerman, med mlajšimi člani pa si je naslov evropskega prvaka v hitropoteznem šahu priigral Luka Lenič.

Nagrada za življenjsko delo je šla v roke Leona Štifterja, ki je bil od svojih malih nog tesno povezan s športom. Začel je še pred 2. svetovno vojno v Sokolu, kjer se je srečal s strelstvom. Leta 1939 je že tekmoval v streljanju z zračno puško, po vojni pa je tekmoval v atletiki in alpskemu smučanju. Zaljubil se je v gore in bil leta 1948 med ustanovitelji Planinskega društva Domžale. Bil je tudi njegov predsednik. Po letu 1951 je bil zelo dejaven na področju strelskega športa, tako v Strelski družini Domžale kot Strelski zvezi Jugoslavije.

2004

Domžalski športniki in športnice so se še enkrat več izkazali na tujih tleh. Biatlonca Klemen Bauer in Peter Dokl sta na mladinskem svetovnem prvenstvu osvojila srebrni medalji, Jure Močnik, član Košarkarskega kluba Helios Domžale, se je z reprezentanco mlajših članov veselil naslova evropskih prvakov, atletinja Suzana Mladenovič pa je bila članica ekipe mladinskih svetovnih prvakinj v gorskem teku v Italiji, David Nagode je osvojil drugo mesto na svetovnem prvenstvu v kickboksu, z naslovom svetovnih prvakov se je okitila show mala skupina Awesome Plesnega kluba Miki, prav tako tudi show formacija Cannibals, tik za najboljšimi pa je na četrtem mestu v skupnem seštevku svetovnega prvenstva v cestno hitrostnih dirkah v razredu endurance pristal Igor Jerman.

Zlato priznanje je prejel Vide Vavpetič za dolgoletno delo v Šahovskem društvu Domžale. V zadnjem desetletju je bil tisti, ki je držal niti društva, bil je tajnik, organizator, mentor mladih, blagajnik, vodja ekipe in seveda odličen šahist, kar je dokazal tudi z osvojitvijo naslova državnega prvaka med seniorji.

Priznanje za življenjsko delo je prejela Ela Košir. Nekdanja učiteljica na OŠ Domžale je bila v svojem življenju vedno tesno povezana s športom. V TVD Partizan Domžale je vodila telovadbo, bila pa je tudi ena izmed ustanovnih članic Atletskega kluba Domžale, v katerem je še dolga leta delovala kot sodnica in članica vodstva kluba. Leta 1989 je za športno dejavnost v občini Domžale prejela tudi Bloudkovo plaketo.

2005

Najboljši športnik Domžal je postal nogometaš Dalibor Stevanovič. Nekdanji član NK Domžal, potem pa španskega Real Sociedadada, si je nagrado prislužil z odličnimi predstavami na nogometni zelenici in številnimi zadetki, tudi zmagovitega v tekmovanju Pokal UEFA proti nemškemu Stuttgartu. Stevanovič je bil prav tako član slovenske reprezentance.

Najboljša ekipa je postal Nogometni klub Domžale, ki je hitro prehodil pot iz druge lige v vrh slovenskega nogometa, tako v tekmovalnem kot organizacijskem smislu.

Za življenjsko delo sta plaketi prejela Janko Šuštar in Jurij Vulkan. Prvi se je z nogometom srečal leta 1946 in mu je zvest ostal tudi 60 let kasneje. Na začetku je bil gospodar kluba, kasneje tehnični vodja, pedagoški delavec, predvsem pa zaljubljenec v nogomet. Jurij Vulkan je bil vse življenje tesno povezan s športom, tudi atlet, ki je začel s skokom s palico, telovadec. Po drugi svetovni vojni je ostal član in večdesetletni funkcionar v TVD Partizan Domžale.

2006

Športnika leta sta postala biatlonka Teja Gregorin in atlet Peter Kastelic. Gregorinova si je takrat utirala pot med najboljše biatlonke na svetu, svojo kvaliteto pa je potrdila tudi na olimpijskih igrah v Torinu, kjer se je trikrat uvrstila med najboljših dvajset. Kastelic si je naziv najboljšega pritekel z odličnimi nastopi na stezi in v gorskih tekih. Bil je član slovenske reprezentance, večkratni državni prvak v različnih disciplinah, prav tako pa je nastopil tudi na svetovnem prvenstvu v gorskih tekih v Turčiji.

Najboljša ekipa je postal Košarkarski klub Helios Domžale. V letu 2006 so košarkarji pod vodstvom Memija Bečiroviča začeli tlakovati pot proti naslovu državnega prvaka v sezoni 2006/2007. Prav tako so zelo uspešno nastopali v Jadranski ligi. Posebno priznanje je prejela dolgoletna županja Cveta Zalokar Oražem za velik doprinos k izboljšanju pogojev za šport in rekreacijo v občini.

Priznanje za življenjsko delo je prejel Jože Rapet st., ki je bil vse svoje življenje tesno povezan s športom. Začel je v Domžalah, nato pa v sosednjem Ihanu, kjer je bil nogometaš, organizator ter sponzor nogometašev NK Ihan. V športnih začetkih je bil tudi član Sokola.

2007

Leto 2007 bo za vedno z zlatimi črkami zapisano v športno zgodovino Domžal, saj se je tako majhna občina veselila naslova članskih državnih prvakov v dveh najpomembnejših ekipnih športih pri nas. Naslov so si priborili igralci Košarkarskega kluba Helios Domžale ter Nogometnega kluba Domžale, oboji so se okitili s prvo zvezdico državnih prvakov.

Slika 16. Veselje igralcev in strokovnega vodstva Košarkarskega kluba Helios ob naslovu državnega prvaka (KK Helios)

Na sliki 16 je ekipa KK Helios po prvem osvojenem naslovu državnega prvaka v samostojni Sloveniji, s čimer je postala šele tretja ekipa po KK Olimpija in KK Krka, ki ji je to uspelo. Košarkarji so se v sezoni 2006/07 pod vodstvom Memija Bečiroviča veselili dvojne krone, saj so bili najboljši tudi v pokalnem tekmovanju.

Najboljši športnik je prvič postal biatlonec Klemen Bauer, ki je začel posegati po točkah svetovnega pokala, sezono v skupnem seštevku pa končal na 52. mestu. Na svetovnem prvenstvu je osvojil 31. mesto v sprintu, z moško štafeto je bil 19. Teja Gregorin je bila znova razred zase, saj se je zavihtela tik pod vrh svetovnega biatlona in v skupnem seštevku tekem svetovnega pokala končala na 12. mestu. Na svetovnem prvenstvu v Italiji je bila četrta z žensko štafeto, na zasledovalni tekmi se je uvrstila na 7. mesto.

Priznanje za življenjsko delo sta prejela Franc Košak in Aleksander Sašo Grilj. Košak je svojo športno pot začel kot košarkar, nato pa kmalu postal uspešen del telovadne ekipe, ki je bila poznana po vsej nekdanji državi. Bil je prvi in dolgoletni predsednik Športnega društva TVD Partizan. Tudi Aleksander Sašo Grilj je začel s košarko, le da ji je ostal zvest vse življenje. Najprej kot igravec, saj je v KK Helios igral v vseh selekcijah, nato trener in kasneje kot aktiven član kluba. Bil je del razvoja in rasti kluba, ki je v letu 2007 doživelo vrhunec svojega obstoja.

2008

Še enkrat več sta si priznanje za najboljšega športnika prislužila Klemen Bauer in Teja Gregorin. Gregorinova je na svetovnem prvenstvu v švedskem Östersundu osvojila šesto mesto na individualni tekmi in bila na tekmi s skupinskim startom 14., ob tem pa postala še dvakratna svetovna prvakinja v letnem biatlonu. Klemen Bauer je v skupnem seštevku svetovnega pokala končal na 44. mestu, izid sezone pa dosegel z osmim mestom na tekmi svetovnega pokala v Pjongčangu. Zlato priznanje je prejel Tomo Vavpetič, član Košarkarskega kluba Domžale. Nekdanji igravec Domžal, tudi Slovana in Olimpije je kasneje zakorakal v trenerske vode in ekipo vodil tudi v 1. slovenski ter 2. jugoslovanski ligi, v sezoni 1976/77 pa je s člansko ekipo osvojil tudi naslov slovenskih prvakov.

Priznanje za najuspešnejši klub je znova prejel Nogometni klub Domžale, ki je še drugič osvojil naslov državnega prvaka. V 2. krogu kvalifikacij za Ligo prvakov je bil znova premočan zagrebški Dinamo.

Priznanje za življenjsko delo je pripadlo Mihi Koscu, dolgoletnemu članu Smučarskega društva Domžale. Smučanju je bil Kosec zapisan celo življenje, od malih nog kot smučar in nato kot smučarski tekač, vaditelj in učitelj smučanja v Športnem društvu Partizan Mengeš, v katerem je bil svoj čas tudi predsednik. Bil je tudi med soustanovitelji skupine sekcije Domžale - Kamnik- Mengeš, ki je v letih med 1987 in 1991 dala najboljše smučarje tega območja. Kasneje je bil soustanovitelj Planinskega društva Domžale, v katerem je deloval tudi kot predsednik.

2009

Za najboljšega športnika Domžal je bil prvič izbran Igor Jerman, ki se je oktil s svojim že drugim naslovom svetovnega prvaka v cestno hitrostnem motociklizmu v razredu 'endurance'. Svoj prvi večji uspeh je Jerman dosegel že leta 2005, ko je bil drugi na evropskem prvenstvu.

Uspeh kariere, srebrno medaljo na svetovnem prvenstvu v Južni Koreji, je zabeležila biatlonka Teja Gregorin in tako več kot zaslužno vnovič postala najboljša športnica Domžal. Na posamični tekmi na 15 kilometrov je zaostala le za Nemko Kati Wilhelm in poskrbela za enega največjih uspehov slovenskega biatlona. Zablestela je tudi na domači tekmi na Pokljuki, kjer je na zasedovalni tekmi osvojila peto mesto, na individualni pa je bila deveta.

Priznanje za življenjsko delo je šlo tokrat v roke Vida Vavpetiča, ki je bil vedno tesno povezan z domžalskim športom, od nogometa, kegljanja, namiznega tenisa, tenisa do šaha, ki mu je v svojem življenju namenil veliko pozornosti. Bil je kapetan različnih kip Nogometnega klub Domžale, sodeloval pri gradnji stadiona, kegljišča, bil je večkratni občinski prvak v namiznem tenisu, sodeloval je na slovenskem in jugoslovanskem prvenstvu v kegljanju, ob vsem tem pa bil tudi uspešen šahist, ki je svoje znanje prenašal n mlado generacijo.

2010

Leto 2010 je bilo znova biatlonsko obarvano. Znova je najboljša športnica Domžal postala Teja Gregorin, ki je blestela na zimskih olimpijskih igrah v Vancouvru. Trikrat se je uvrstila med najboljših deset tekmovalk – dvakrat je pristala na devetem mestu, na tekmi s skupinskim startom pa je osvojila peto mesto. Sicer pa je bila za Gregorinovo celotna sezona izjemno uspešna, saj je v skupnem seštevku svetovnega pokala osvojila 10. mesto. Tudi priznanje za najboljšega športnika je še enkrat več prejel biatlonec Klemen Bauer. V sezoni 2009/2010 je znova naredil velik korak naprej v svoji karieri, posegel je po najboljši uvrstitvi v svetovnem

pokalu (7. mesto), v skupnem seštevku pa je sezono končal na 20. mestu. Na olimpijskih igrah v Vancouvru je v sprintu osvojil nehvaležno četrto mesto, uspeh pa je dopolnil z 9. mestom na zasedovalni tekmi in tako postal najboljši slovenski olimpijec v Kanadi.

Slika 17. Klemen Bauer (osebni arhiv Klemna Bauerja)

Priznanje za življenjsko delo sta prejela Janez Grandovec in Jože Primožič. Grandovec je bil v mladih letih igralec pri Košarkarskem klubu Helios Domžale, nato pa je košarkarsko žogo

zamenjal za nogometno in nastopal za NK Dob. Na začetku 70-ih let je postal član Športnega društva Partizan Dob, med leti 1980 in 1984 tudi predsednik društva in soustanovitelj kolesarske sekcije. Jože Primožič je ustanovil Težkoatletski klub Prevoje, ki se je leta 1970 preselil v Domžale, kjer se je nato preimenoval v Težkoatletski klub Domžale. Tekmovalec ni bil nikoli, v klubu je opravljal delo trenerja, tudi sodnika. Od leta 1999 do 2005 je bil predsednik kluba, zdaj pa je član Nadzornega odbora TAK Domžale.

2011

Še enkrat več sta najboljša športnica in športnik Domžal postala biatlonca Teja Gregorin in Klemen Bauer. Gregorinova je sezono 2010/2011 v svetovnem pokalu končala najvišje do zdaj, na 8. mestu. Na svetovnem prvenstvu je ponovila dosežek iz Vancouvra, znova je bila peta na tekmi s skupinskim startom. Bauer v letu 2011 ni zablestel tako kot v preteklem. Svetovni pokal je zaključil na 32. mestu, najboljšo uvrstitev na svetovnem prvenstvu pa si je pritekel in pristreljal v sprintu, kjer je bil 15. V letu 2011 se je v svetovnem pokalu trikrat uvrstil med najboljših deset, najbolje novembra na tekmi v Östersundu, kjer je bil četrti.

Priznanje za življenjsko delo je prejel Marjan Košir, dolgoletni član Telesnovzgojnega društva Partizan Domžale. Po 2. svetovni vojni, ko je bilo pravzaprav vse podrejeno telovadbi, je bil Marjan Košir nosilec več športnih panog in eden začetnikov atletike v našem kraju. Znan je bil tudi kot odličen atlet, predvsem skakalec v višino in daljino. Bil je tudi eden najzaslužnejših, da je leta 1978 atletika v Domžalah zakorakala svojo uspešno pot.

Najboljša ekipa leta je še enkrat več postala članska ekipa Nogometnega kluba Domžale, ki je osvojilo novi dve lovoriki. Prvo za naslov Pokalnega zmagovalca Slovenije, potem ko so v Stožicah nogometaši Domžal s 4:3 premagali NK Maribor, in drugo kot zmagovalci Superpokala. Tudi v tem tekmovanju so premagali NK Maribor z 2:1. Sezono 2010/2011 je klub ob Kamniški Bistrici zaključil na drugem mestu za Mariborom.

12. Sklep

Šport v občini Domžale se zdi kot zgodba o uspehu – predvsem zaradi športnikov, posameznikov, ki krmarijo med vsemi težavami današnjega časa, svoje pa k tem uspehu prispeva tudi Občina Domžale, ki tekmovalcem omogoča kar najboljše pogoje za delo in tekmovanja. Seveda pa je zadovoljstvo nemogoče pričakovati z vseh strani. Večkrat je bila namreč izražena kritika zaradi prevelike centralizacija športa v samih Domžalah. A posodobitev športnih parkov, predvsem v Radomljah in Dobu, ki sta sicer prenovljeno podobo skorajda v celoti dobila na krilih privatnih investitorjev, je dokaz, da se občina trudi, kolikor se le da, razpršiti denar glede na namembnost in potrebe.

Naraščanje števila posameznikov, aktivno povezanih s športom, kategoriziranih športnikov Olimpijskega komiteja Slovenije, dvigovanje deleža občinskega proračuna, namenjenega za šport in rekreacijo, številni uspehi, vsa ta, v diplomski nalogi prikazana dejstva potrjujejo, da šport v občini Domžale še vedno raste in se razvija. Ob tem pa je razveseljivo, da ima posameznik možnost izbirati med številnimi različnimi športnimi panogami, ki so mu v občini ponujene, pa tudi, da lahko v njih stopa na mednarodni tekmovalni oder ali si izbori mesto v reprezentanci v veliki paleti različnih športov. Možnosti za tekmovalni šport ali zgolj za rekreacijo vseh generacij je tako veliko.

Občina Domžale je torej športno okolje, zahvala pa gre številnim ljudem, ki so, predvsem z ljubeznijo do športa, še v časih večjega entuziazma in številčnejšega prostovoljstva, tudi pred letom 1991, postavili temelje, na katerih so zgrajeni današnji uspehi. A kljub slednjim vodstvo Občine Domžale verjame, da bi lahko ob pomoči kakšnega večjega sponzorja v športu naredili še več, kot se je - tako na infrastrukturnem kot tekmovalnem področju. Tudi zaradi tega, ker so po mnenju mnogih Domžale izkoristile nemoč Ljubljane na prelomu tisočletja in dobro pripravljene postale športna prestolnica. Žal pa ni bilo pravega odziva v gospodarstvu, saj razen Heliosa, sofinanciranja športa in rekreacije s strani gospodarstva in večjih obrtnikov skoraj ni bilo. Posebej pa se ob tem opozarja na dejstvo, da se športni kolektivi v občini Domžale niso mogli s podporo političnih botrov prisesati na finančne vire državnih in paradržavnih podjetij (npr. Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Maribor, Premogovnik Velenje, Dravske elektrarne, Luka Koper, Hit Gorica, gradbena podjetja Primorje, SCT...). Tovrstnih sponzorjev v našem prostoru ni bilo, Res pa je, da so klubi in društva v manjši meri lahko računali na finančno pomoč okoliških privatnih podjetij ali celo posameznikov.

V občini ni nikoli manjkalo idej in projektov za ureditev in posodobitev najnujnejše športne infrastrukture. Predvsem športno prireditvena dvorana, celovita urejenost Športnega parka Domžale, pokriti bazen, vzhodna tribuna na osrednjem domžalskem stadionu so objekti, o katerih se je največ govorilo, za nekatere 'rezerviralo' tudi prostor in finančna sredstva, vendar, niso bili uresničeni. Razlogov za to je več. Od prioriteta, ki so bile v občini s strmin naraščanjem prebivalstva pomembnejše, recesije in tudi pomanjkanja pravih sponzorjev ali celo privatnih investitorjev. A tu mora tudi občina priznati, da so bili nekateri načrti vseeno preveč ambiciozni. Danes se ob pogledu nazaj zdijo bolj ideje na papirju oziroma želje vladajočih struktur, nekatere bi lahko ocenil tudi kot sredstvo za nabiranje priljubljenosti na občinskih volitvah.

Tudi z delovanjem oziroma vodenjem Zavoda za šport in rekreacijo Domžale kot koordinatorjem športa med klubi, društvi in občino v nekaterih športnih sredinah niso najbolj zadovoljni. Trdijo, da je manevrskega prostora za napredovanje, boljše sodelovanje in kvalitetnejše delo zavoda dovolj.

20 let je dolga doba. Šport v občini Domžale so v tem obdobju zaznamovali številni uspehi, prelomnice in tudi trije župani. Ob upoštevanju njihovega delovanja je mogoče za konec razbrati dva pogleda na šport, lahko zgolj zavoljo drugih časov ali drugačnega odnosa do področja športa in rekreacije. Zato lahko ob pregledu dogajanj obdobja, o katerem pišem, ugotovim, da je bil v posameznih letih prioriteta predvsem šolski šport. Poudarjalo se je namreč, da je mladim potrebno dati izbiro in priložnost ter možnost za ukvarjanje s čim več športi, medtem ko je financiranje profesionalnih klubov s strani občine nepotrebno oziroma daleč od nujnega. Za profesionalno ukvarjanje s športom bi morali namreč, po mnenju nekaterih županov najti sponzorja, ne pa, da finančna sredstva zagotavlja občina, ki s tem izgublja denar za kakšne druge, pomembnejše stvari.

Zanimivo je, da pri analizi sofinanciranja športa v celoti ugotavljam, da je bilo to v veliki meri odvisno od posameznega župana. Tako je bil prvi župan Občine Domžale v samostojni Sloveniji, Ervin Anton Schwarzbartl, bolj naklonjen kulturi kot športu, za njim pa je županja Cveta Zalokar Oražem z drugačnim odnosom do športa pripomogla, da je ta družbena panoga stopila ne eno, ampak dve stopnici višje. V obdobju njenega županovanja so bili namreč doseženi največji uspehi – tako na področju športnih uspehov na vseh področjih kot tudi pri zagotavljanju boljših pogojev za delo klubov in društev s področja športa in rekreacije. Njeno delo je nato nadaljeval današnji župan Toni Dragar: ki je ponosen na vse uspehe športnikov

in športnic občine Domžale ter temu področju namenja tudi veliko svoje skrbi, predvsem pa se trudi, da bi bilo, kljub omejenim možnostim, za šport in rekreacijo namenjenih vsaj toliko finančnih sredstev, da bi se uspešna pot nadaljevala. Ne nazadnje večkrat sam poudarja, da so Domžale mesto športa in mladosti ter se redno udeležuje športnih dogodkov, znan pa je tudi kot organizator sprejemov za vse uspešne športnike. Na njegovo pobudo je bila v zadnjih letih ustanovljena tudi posebna »županova nagrada« v obliki finančnih sredstev, ki jo redno podeljuje športnikom in športnicam, ki uspešno nastopajo na mednarodnih, evropskih in svetovnih prvenstvih in pokalih.

Tudi koraki naprej so prav tako znani. Zaradi mlajših generacij je potrebno karseda hitro zgraditi telovadnico ob Srednji šoli Domžale, ob prvih ugodnih finančnih priložnostih pa se morajo vodilni v občini lotiti večkrat obljubljenih, napovedanih in načrtovanih projektov, izgradnje večnamenske dvorane ter povečanja osrednjega stadiona z vzhodno tribuno. Prav zaprte športne površine so, kot je bilo prikazano v diplomski nalogi, največji primanjkljaj športa v občini, domžalski šport in športniki pa si z uspehi svoj oziroma ta prostor zagotovo zaslužijo.

Sam kot občan Domžal lahko rečem le hvala vsem za takšen doprinos športu in opravičilo tistim, ki bi si zaslužili biti omenjeni, a niso.

13. Viri

- Aktualno v telesni kulturi. (5.6.1980). Delegatski obveščevalec, letnik 5, številka 6, str. 39.
- Analiza sofinanciranja športnih društev 2003 – 2011 (2013). Zavod za šport in rekreacijo Domžale. Neobjavljeno delo.
- Bizjak J., Brojan M. (2005). Domžalska stoletna športna sled: 100 let Sokolskega društva in TVD Partizan v Domžalah. Domžale: TVD Partizan.
- Brojan M. (2001). Nogomet v Domžalah, njegovih osem desetletij. Domžale: Nogometni klub Domžale.
- Černe A., Mihevc A., Vovk Korže A., Gobec A., Belec B., Kert B. ... Drozg V. (1996). Priročni krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana: DZS.
- Dokončno poročilo o nadzornem pregledu. (16.6.2013). Občina Domžale – Nadzorni odbor, 0600-25/2011, str. 1
- Domžale 2025, Ugledno in uspešno gospodarsko, športno in kulturno središče. Mesto priložnosti, Prostor zadovoljnih ljudi. (2012). Občina Domžale. Pridobljeno iz http://www.domzale.si/media/userfiles/osnutek_razvojnega_programa_obine_domale.pdf
- Gedrih J.(1979). Zbornik občine Domžale. Domžale: Kulturna skupnost.
- Grilj S., Kovač J., Šircelj M. (2000). 50 let košarke v Domžalah. Domžale: Košarkarski klub Domžale.
- Kriteriji za pridobitev kategorizacije. Olimpijski komite Slovenije. Pridobljeno 3. 12. 2014 iz <http://www.olympic.si/sportna-kariera/registracija-in-kategorizacija/kriteriji/>
- Kuzmič I., Roškar S. (2006). Mesto Domžale, sprehod skozi prostor in čas. Domžale: Komisija za turizem Občine Domžale.
- Letni program športa občine Domžale za leto 2011. (18.5.2011). Uradni vestnik, št. 7/11. Pridobljeno iz <http://vestnik.domzale.si/data/docs/315-UV07-2011.pdf>
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1992). Obvestila, 1992/št. 1. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1993). Obvestila, 1993/št. 7. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1994). Obvestila, 1994/št. 10. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1995). Obvestila, 1995/št. 3. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.

- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1996). Obvestila, 1996/št. 8. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1997). Obvestila, 1997/št. 12. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1998). Obvestila, 1998/št. 16. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (1999). Obvestila, 1999/št. 20. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2000). Obvestila, 2000/št. 24. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2001). Obvestila, 2001/št. 28. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2002). Obvestila, 2002/št. 32. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2003). Obvestila, 2003/št. 36. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2004). Obvestila, 2004/št. 40. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2005). Obvestila, 2005/št. 44. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2006). Obvestila, 2006/št. 48. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2007). Obvestila, 2007/št. 52. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2008). Obvestila, 2008/št. 56. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2009). Obvestila, 2009/št. 59. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2010). Obvestila, 2010/št. 62. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez. (2011). Obvestila, 2011/št. 65. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije.
- Opis kategorizacije v slovenskem športu. Olimpijski komite Slovenije. Pridobljeno 3. 12. 2014 iz <http://www.olympic.si/sportna-kariera/registracija-in-kategorizacija/opis/>

Plezališče na Rodici – kratka zgodovina. Planinsko društvo Domžale. Pridobljeno 7.6.2014 iz <http://www.pdd.si/odseki/sportno-plezalni-odsek/plezalisce-na-rodici/>

Poročilo za obdobje 1998-1999. (2000). Domžale: Športna zveza Domžale.

Poslovna poročila. (7.10.2014). Fundacija za šport. Pridobljeno iz <http://www.fundacijazasport.org/si/o-fundaciji/poslovna-porocila>

Pravilnik o pravilih in merilih za vrednotenje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale. (17.9.2003). Uradni vestnik, številka 9, str. 326

Pregled sofinanciranja športne infrastrukture v letih 1994 do 2012. (19.8.2014). Republika Slovenija, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/sport/pdf/Sofinanciranje_SI_1994-2012.pdf

Problematika športa v občini Domžale - Analiza za obdobje 1995-2001. (2001). Domžale. Športna zveza Domžale.

Sklep o dopolnitvi Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena. (25.8.2000). Uradni vestnik, št. 10. Pridobljeno iz: <http://vestnik.domzale.si/data/docs/Uradnivesnik10-00.pdf>

Sklep o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena. (24.3.1999). Uradni vestnik, št.3. Pridobljeni iz <http://vestnik.domzale.si/data/docs/Uradnivesnik03-99.pdf>

Sklep o sprejemu poročila o športni dejavnosti v občini Domžale. (27.5.1996). Uradni vestnik Občine Domžale, številka 8, str. 163.

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o razglasitvi športnih objektov za objekte občinskega pomena. (17.2.2014). Uradni vestnik občine Domžale, št. 1. Pridobljeno iz <http://vestnik.domzale.si/images/vestniki/2014/UV01-2014.pdf>

Stadion nogometnega kluba Domžale. (2013). Nogometni klub Domžale. Pridobljeno iz <http://www.nkdomzale.si/index.php>

Statut Zavoda za šport in rekreacijo (10/2003). Pridobljeno 18.4.2014 iz <http://vestnik.domzale.si/data/docs/Uradnivesnik10-03.pdf>

Stiplovšek M. (2012). Nastanek mestne občine Domžale leta 1952. Domžale: Kulturni dom Franca Bernika Domžale.

Stražar S. (1994). Oj ta slamnik. Domžale: Slamnik.

Stražar S. (1999). Domžale, mesto pod Goričico. Škocjan pri Domžalah: Kulturno društvo 'Miran Jarc'.

Športna zveza Domžale. (1999). Razdelitev sredstev za sofinanciranje programov društev za leto 1999. Omejeno dostopno delo.

Športna zveza Domžale. (2001). Vrednotenje programov društev za leto 2001. Omejeno dostopno delo.

Trim steza "Šumberk" Domžale (2014). Telesnovzgojno društvo Partizan Domžale. Pridobljeno iz http://www.tvdrustvo-partizandomzale.si/sl/Trim_steza/

Vestnik. (2014). Uradni vestnik Občine Domžale. Pridobljeno iz <http://vestnik.domzale.si/>